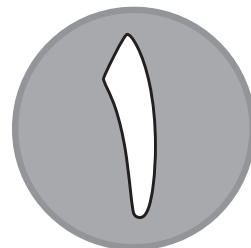

صبح پنجشنبه

۱۴۰۴/۰۱/۰۷

دفترچه شماره (۱)

آزمون ۷ فروردین ماه ۱۴۰۴

آزمون اختصاصی دوازدهم انسانی

۸۵ سؤال در ۹۰ دقیقه

ساعت ۸ تا ۹:۳۰ صبح

نام درس	معمولاً دانش آموزان در هر رده ترازوی به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ می دهند.					این قسمت را قبل از شروع آزمون پر کنید
	۷۰۰۰	۶۲۵۰	۵۵۰۰	۴۷۵۰	۴۰۰۰	
ریاضی و آمار	۶	۴	۳	۲	۱	شما به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ خواهید داد؟
علوم و فنون ادبی	۶	۵	۳	۲	۱	
جامعه‌شناسی	۸	۷	۵	۲	۱	
روان‌شناسی	۷	۵	۴	۲	۱	

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سؤالات و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	وضعیت پاسخ‌گویی	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی (به دقیقه)
۱	اجباری	ریاضی و آمار (۱) و (۲)	۲۰	۱	۲۰	۳۰
۲		علوم و فنون ادبی (۱) و (۲)	۳۰	۲۱	۵۰	۳۰
۳		جامعه‌شناسی (۱)	۱۰	۵۱	۶۰	۱۵
۴		جامعه‌شناسی (۲)	۱۰	۶۱	۷۰	۱۵
۵		روان‌شناسی	۱۵	۷۱	۸۵	۱۵

فیلم تحلیل آموزشی آزمون امروز

برای مشاهده فیلم‌ها در سایت کانون، کد روبه‌رو را با دوربین تلفن همراه خود اسکن کنید.

پدیدآوردگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی، شمیم پهلوان شریف، محمدابراهیم توزنده‌جانی، احمد حسن‌زاده‌فرد، علی حسینی‌نوه، محمد حمیدی، رضا خان‌بابائی، میثم خشنودی، پیمان طیار، سعید عزیزخانی، علی قهرمان‌زاده، مهرداد مهربان
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، امیرحسین اشتری، حسن اصحابی، محسن اصغری، عزیز الیاسی‌پور، سعید جعفری، رضا رنجبری، مجتبی فرهادی، الهام محمدی، مهرداد مشایخی، محمد مشهدیان، شیوا نظری، هومن نمازی
جامعه‌شناسی	رانیا امیری، ریحانه امینی، آرزیتا بیدقی، مریم خسروی دهنوی، فاطمه رضائیان، یاسین ساعدی، فاطمه قریبیان، محمد مهدی یعقوبی
روان‌شناسی	حمیدرضا توکلی، محمد حبیبی، ریحانه خدابخشی، حسین سهرابی، فاطمه عبدالوند، محمدعرفان فرهادی
عربی زبان قرآن	درویشعلی ابراهیمی، ولی برجی، عمار تاجبخش، محمدرضا سوری، امیرحسین شکوری، حمیدرضا قائدامینی، مرتضی کاظم‌شیرودی، مصطفی قدیمی‌فرد، محمد کرمی‌نیا، روح‌الله گلشن، سید محمدعلی مرتضوی
تاریخ و جغرافیا	محمد ابوالحسنی، علیرضا پدram، مریم خسروی دهنوی، مهشید رستمی ریک، حسین سهرابی، تابان صیقلی
فلسفه و منطق	حسین آخوندی راهنماچی، جواد پاکدل، عرفان دهدش‌نیا، محمد رضایی‌بقا، موسی سپاهی، حمید سودیان، محمد کرمی‌نیا، علی معزی، فیروز نژادنجف
اقتصاد	آفرین ساجدی، سارا شریفی، مهدی ضیائی، احسان عالی‌نژاد، مهدی کاردان

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستاران	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمدابراهیم توزنده‌جانی	محمد بحیرایی	مهدی ملارمضانی، آروین حسینی، عباس مالکی	الهه شهبازی
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	سید علیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	سید آرش مرتضائی‌فر، سپیده فتح‌اللهی، امیرحسین اشتری، رضا رنجبری	فریبا رئوفی
جامعه‌شناسی	سید آرش مرتضائی‌فر	سید آرش مرتضائی‌فر	مریم خسروی دهنوی، تابان صیقلی	سجاد حقیقی‌پور
روان‌شناسی	محمد حبیبی	محمد حبیبی	ملیکا ذاکری	محمدصدرا پنجه‌پور
عربی زبان قرآن	احسان کلاته‌عربی	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	لیلا ایزدی
تاریخ و جغرافیا	محمد مهدی یعقوبی	محمد مهدی یعقوبی	تابان صیقلی	عطیه محلوچی
فلسفه و منطق	سیده سمیرا معروف	فرهاد علی‌نژاد	ایمان کلاته‌عربی، مهشید رستمی، امیرمحمد قلعه‌کاهی	سوگند بیگلری
اقتصاد	مهدی ضیائی	سارا شریفی	سپیده فتح‌اللهی، مریم خسروی دهنوی	سجاد حقیقی‌پور

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصورخاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروف‌چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

سؤالاتی که با نشانگر **نهایی** مشخص شده‌اند، مشابه سؤالات امتحانات نهایی هستند. با تمرین این دسته از سؤالات می‌توانید در امتحانات نهایی عملکرد بهتری داشته باشید.

کل کتاب

پاسخ گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۳۰ دقیقه

ریاضی و آمار (۱) و (۲)

۱- برای نگهداری ماهی‌های آب شور به محلول آب نمک به غلظت ۱۰ درصد نیاز داریم، صاحب مغازه ۳۰۰ کیلوگرم محلول ۴ درصد ساخته است، چند

کیلوگرم نمک اضافه برای ساختن محلول مطلوب مورد نیاز است؟ (در مرحله دوم تنها نمک اضافه می‌شود).

(۱) ۱۰ (۲) ۲۰

(۳) ۲۵ (۴) ۳۵

۲- معادله‌های $x^2 - x - 6 = 0$ و $x^2 - 4x + 3a^2 = 0$ یک ریشه مشترک دارند. آن ریشه حقیقی مشترک کدام است؟

(۱) ۱ (۲) -۲

(۳) -۱ (۴) ۳

۳- اگر $\frac{3x}{x^2 + x - 6} = \frac{a}{x+3} + \frac{b}{x-2}$ باشد، ریشه معادله $\frac{\Delta a}{x+1} = \frac{\Delta b}{x+2}$ کدام است؟

(۱) ۲ (۲) -۴

(۳) ۶ (۴) -۵

۴- اگر رابطه $f = \{(a, m+n), (b, n^2-2), (b, 2), (a, 7)\}$ یک تابع باشد، بیشترین مقدار $m-n$ کدام است؟

(۱) ۷ (۲) ۳

(۳) ۱۱ (۴) ۱۰

۵- اگر تابع خطی $f(x) = (a-3)x^2 + bx + 4$ محور طول‌ها را در نقطه ۳ قطع کند، آن‌گاه تابع خطی $g(x) = (c-2)x^2 + (a+b)x - 2ab$ محور عرض‌ها

را در چه نقطه‌ای قطع خواهد کرد؟

(۱) ۴ (۲) ۸

(۳) ۱ (۴) ۳

محل انجام محاسبات

۶- اگر $S(1, 4)$ رأس سهمی $y = 2x^2 + ax + b$ باشد، مقادیر a و b کدام است؟

$$\begin{cases} a = -2 \\ b = 6 \end{cases} \quad (2)$$

$$\begin{cases} a = -4 \\ b = 6 \end{cases} \quad (1)$$

$$\begin{cases} a = 2 \\ b = 2 \end{cases} \quad (4)$$

$$\begin{cases} a = -4 \\ b = -2 \end{cases} \quad (3)$$

۷- اگر میانگین ۹ عدد ۲۰، ۱۰، ۱۷، ۱۵، ۱۲، ۱۳، ۱۱، ۶، a برابر ۱۲ باشد، میانگین داده‌های بزرگ‌تر از میانه، چند واحد از میانگین داده‌های کوچک‌تر از میانه، بیش‌تر

است؟

$$7/5 \quad (2)$$

$$6/5 \quad (1)$$

$$8/5 \quad (4)$$

$$8 \quad (3)$$

۸- واریانس داده‌های بین چارک اول و چارک سوم داده‌های ۵، ۷، ۱۱، ۱۴، ۸، ۹، ۱۲، ۱۸، ۱۹، ۴ کدام است؟

$$1/5 \quad (2)$$

$$1 \quad (1)$$

$$2/5 \quad (4)$$

$$2 \quad (3)$$

۹- در یک نمودار جعبه‌ای، اگر چارک سوم، دو برابر چارک اول باشد و بزرگ‌ترین و کوچک‌ترین داده به ترتیب ۳۰ و ۸ و طول دنباله چپ (طول سبیل چپ)

۳ برابر طول دنباله راست (طول سبیل راست) باشد، دامنه میان چارکی چقدر است؟

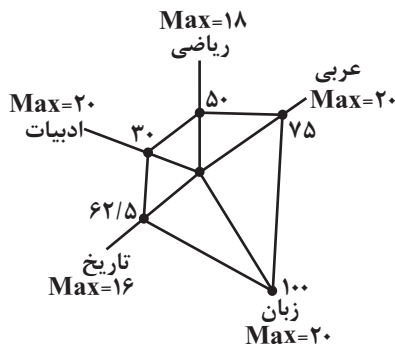
$$15 \quad (4)$$

$$16 \quad (3)$$

$$12 \quad (2)$$

$$14 \quad (1)$$

۱۰- باتوجه به نمودار راداری زیر که مربوط به نمرات ۵ درس محمد است، انحراف معیار نمرات محمد کدام است؟

$$\sqrt{22/2} \quad (1)$$

$$\sqrt{24/2} \quad (2)$$

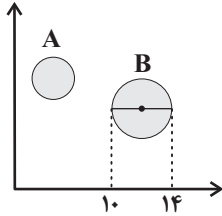
$$\sqrt{24/4} \quad (3)$$

$$\sqrt{22/4} \quad (4)$$

محل انجام محاسبات

۱۱- در نمودار حبابی زیر که متغیر سوم، جمعیت کشورها است؛ اگر جمعیت کشور B، $\frac{4}{3}$ برابر جمعیت کشور A باشد، قطر دایره مربوط به کشور A چقدر است؟

چقدر است؟

(۱) $\sqrt{3}$

(۲) $2\sqrt{3}$

(۳) $\frac{\sqrt{3}}{2}$

(۴) ۱

۱۲- اگر $\sim p$ و q درست باشند، ارزش کدام گزاره با بقیه متفاوت است؟

(۱) $\sim p \wedge (p \vee \sim q)$

(۲) $(\sim p \wedge q) \vee (p \wedge q)$

(۳) $\sim(\sim p \wedge q) \wedge (p \wedge \sim q)$

(۴) $(\sim p \Rightarrow q) \Rightarrow (\sim q \vee p)$

۱۳- اگر گزاره‌های $\sim p \Rightarrow q$ و $p \Rightarrow q$ دارای ارزش درست باشند و گزاره $(p \wedge q)$ ارزش نادرست داشته باشد، گزاره $(p \wedge q) \vee (\sim p \Rightarrow q)$ با کدام یک از گزاره‌های زیر هم‌ارز است؟

(۱) $p \wedge q$

(۲) $p \Leftrightarrow q$

(۳) $\sim(q \Rightarrow \sim p)$

(۴) $\sim p \vee (q \wedge \sim p)$

۱۴- اگر $f(x) = (ax + 2)(b + 1) + cx$ یک تابع ثابت و $g(x) = (a + 1)x^2 - (b + 2)x$ تابع همانی باشد، آن‌گاه $cg(1)f(2)$ کدام است؟

(۱) ۲

(۲) ۴

(۳) ۶

(۴) ۸

۱۵- در تابع $f(x) = |||x|| - 1 + [2x] + |x|$ ، مقدار $f(-1/7)$ کدام است؟ ([ ] ، نماد جزء صحیح است.)

(۱) ۱

(۲) -۱

(۳) -۲

(۴) -۳

محل انجام محاسبات

۱۶- اگر $f(x) = \begin{cases} \lfloor \frac{2x}{3} + 1 \rfloor & , x \geq 0 \\ 2\text{sign}(-x^2) + a & , x < 0 \end{cases}$ و $f(-2) = f(2) = 2f(2)$ باشد، مقدار $\frac{f(-3)}{a}$ کدام است؟ ([ ] ، نماد جزء صحیح است.)

(۱) $\frac{2}{3}$ (۲) $\frac{3}{2}$

(۳) ۴   (۴) ۶

۱۷- ضابطه تابع $y = ||x-2|+2x|+2x+2|-x|$ به ازای $\frac{5}{3} < x < 2$ به صورت یک تابع خطی می‌شود، شیب خط برابر کدام است؟ ([ ] ، نماد جزء صحیح است.)

(۱) ۳   (۲) ۴

(۳) $\frac{5}{3}$ (۴) $-\frac{5}{3}$

۱۸- شاخص بهای خرید مواد خوراکی در سال ۱۳۹۵ از خمس شاخص بهای خرید مواد خوراکی در سال ۱۳۹۳، ۱۰۰ واحد بیشتر است. اگر تورم مواد

خوراکی در این مدت ۲۰ درصد باشد، شاخص بهای خرید مواد خوراکی در سال ۱۳۹۵ چقدر بوده است؟

(۱) ۱۰۰   (۲) ۱۲۰

(۳) ۱۳۰   (۴) ۱۴۰

۱۹- در سال ۱۳۹۸ جمعیت فعال در یک منطقه ۱۸۵۰ نفر بوده است که ۲۵۰ نفر از آنها بیکار هستند و در سال ۱۳۹۹ در همان منطقه ۱۵۰ نفر هم به

جمعیت فعال و هم به جمعیت بیکار اضافه می‌شوند. نرخ بیکاری در سال ۱۳۹۹ چند درصد بوده است؟

(۱) ۲۵ درصد   (۲) ۲۰ درصد

(۳) ۵۰ درصد   (۴) ۱۵ درصد

۲۰- اگر به حقوق همه افراد یک جامعه، ۲ میلیون و ۴۰۰ هزار تومان اضافه شود به خط فقر چقدر اضافه می‌شود؟

(۱) ۲ میلیون و ۴۰۰ هزار تومان   (۲) ۴ میلیون و ۸۰۰ هزار تومان

(۳) ۱ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان   (۴) تغییر نمی‌کند.

کل کتاب

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۳۰ دقیقه

علوم و فنون ادبی (۱) و (۲)

۲۱- کدامیک از عبارتهای زیر از نظر تاریخ ادبیات درست نیست؟

- (۱) آثار ادبی پهلوی به سبب اهمیتی که سنت شفاهی در ایران پیش از اسلام داشته، غالباً به کتابت در نیامده بود.
- (۲) منظومه‌های «درخت آسوریک» و «یادگار زریران» هر دو اصل پارسی دارند و در میان اندرزننامه‌های منشور جای می‌گیرند.
- (۳) زبان پارسی، در دوره اشکانیان رایج بود و تا اوایل دوره ساسانی نیز آثاری به این زبان، تألیف می‌شده است.
- (۴) فارسی باستان در دوره هخامنشیان رایج بود و آثار به جای مانده آن به خط میخی است.

۲۲- رباعی زیر از کیست و به چه مناسبت سروده شده است؟

«کس نیست که تا بر وطن خود گرید
بر حال تباہ مردم بد گرید
دی بر سر مرده‌ای دو صد شیون بود
امروز یکی نیست که بر صد گرید»

- (۱) جامی - سیل غزنه
- (۲) عطار نیشابوری - قتل عام مخالفان حکومت
- (۳) کمال‌الدین اسماعیل - قتل عام مردم به دست مغولان
- (۴) نجم‌الدین کبری - قتل عام مردم به دست مغولان

۲۳- در کدام گزینه به دو متن نثر بینابین در سبک هندی اشاره شده است؟

- (۱) حبیب‌السیر - جامع عباسی
- (۲) عیار دانش - احسن التواریخ
- (۳) احسن التواریخ - حبیب‌السیر
- (۴) داراشکوه - جامع عباسی

۲۴- از دیدگاه تاریخ ادبیات، چند مورد از عبارتهای زیر نادرست است؟

- (الف) سبک شعر وحشی بافقی حدّ واسط سبک دوره «عراقی» و دوره بعد، یعنی سبک «هندی» است و واقع‌گرایی شاخصه اصلی آن است.
- (ب) ضرب‌المثل‌ها و الفاظ محاوره که زبان غزل قرن یازدهم را به افق خیال عامه نزدیک کرده، سخن «کلیم کاشانی» را برجسته ساخته است.
- (ج) سلمان ساوجی از شاعران قرن هشتم است که در غزل توجه خاصی به سعدی و مولوی داشته و مثنوی جمشید و خورشید او به شیوه داستان‌های نظامی سروده شده است.
- (د) فخرالدین عراقی در هر فصل از مثنوی عشاق‌نامه خود به یکی از مباحث عاشقانه پرداخته و سخن را با تمثیل و حکایت به پایان رسانده است.
- (ه) شاه نعمت‌الله ولی از شاعران قرن نهم است که در تصوف و طریقت مقامی بلند داشته و سرسلسله صوفیان نعمت‌اللهی به شمار می‌رود. دیوان شعرش مضامین عرفانی دارد.

چهار (۴)

سه (۳)

دو (۲)

یک (۱)

۲۵- به ترتیب چند مورد از موارد زیر مربوط به «ویژگی‌های سبک عراقی» و چند مورد مربوط به «ویژگی‌های ادبی سبک هندی» است؟

«استفاده از ردیف‌های طولانی و خوش‌آهنگ / «می» اندکاندک جای «همی» را گرفته است / در حقیقت شاعر این سبک، تکبیت‌گو است / به‌کارگیری حرف نشانه «مَر» در کنار مفعول جمله کم شده است. / چهارچوب زبان همان چهارچوب فارسی قدیم یعنی زبان سبک خراسانی است. / لغات فارسی اصیل قدیم کم شده و جای آنها را لغات عربی گرفته‌اند. / بدیع و بیان جز به صورت طبیعی و تصادفی کمتر استفاده شده است.»

(۱) سه - چهار (۲) چهار - سه (۳) پنج - دو (۴) دو - پنج

۲۶- با توجه به ویژگی‌های سبکی، کدام بیت در سبک سده‌های پنجم و ششم سروده نشده است؟

(۱) هرچند شاعری به گدایی فتاده است / من شاعرم به نام ولی نیستم گدا
(۲) به نظم و نثر کسی را گر افتخار سزاست / مرا سزاست که امروز نظم و نثر مراست
(۳) کسی ز چون و چرا دم همی نیارد زد / که نقش‌بند حوادث و رای چون و چراسست
(۴) زن گازر از بیم زنهار خواست / خداوند داننده را یار خواست

۲۷- سبک کدام بیت متفاوت است؟

(۱) شاد زی با سیاه‌چشمان، شاد / که جهان نیست جز فسانه و باد
(۲) چون بگردد پای او از پای دار / آشکوخیده بمانند همچنان (آشکوخیده: لغزیده و سکندری خورده)
(۳) کحل نظر در او نهد دست کرم بر او زند / سینه بسوزد از حسد این فلک خمیده را
(۴) من و آن جعدموی غالیه‌بوی / من و آن ماهروی حورنژاد

۲۸- در کدام گزینه بی‌دقتی در کاربرد ترکیب‌ها و قواعد زبان مشهود است؟

(۱) بار دل‌ها داشت زلفش دل به زیر بار زلف / وه که بر بار دلم افزوده شد سربارها
(۲) حرف‌ها آموخت رندی دوشم از اسرار عشق / بود در هر حرف او پنهان بسی اسرارها
(۳) گر بگیرد شهنام یا شیخ تکفیرم کند / کسوت مستان تو عاری بود از عارها
(۴) من که دارم یک ختن نافه ز زلفت در ضمیر / منت بیجا نخواهم بردن از عطارها

۲۹- در متن زیر کدام‌یک از ویژگی‌های زبانی نثر سبک هندی به کار رفته است؟

«بعد از فوت پدر به حکم ولایتعهد قائم‌مقام گشته افسر حکومت بر سر نهاد و در ایام دولت او مکتب‌داری ابویزدنام جمعی از اهل سنت و جماعت را با خود متفق ساخت و رایت مخالفت قائم برافراخت و قائم به محاربه او قیام نموده منهزم به قلعه مهدیه رفت.»

(۱) کاربرد وجه وصفی (۲) فراوانی لغات ترکی و مغولی
(۳) مطابقت صفت و موصوف به تقلید از عربی (۴) آوردن تتابع اضافات برای موازنه و قرینه‌پردازی

۳۰- آرایه‌های مشترک ابیات زیر کدام‌اند؟

الف) چه لعبت است که از مهر ماه رخسارش
ب) ای که عنبر ز سر زلف تو دارد بویی

چو تار طره او روز من شب تار است
جعدت از مشک سیه فرق ندارد مویی

(۱) جناس همسان - تشبیه فشرده

(۲) استعاره - کنایه

(۳) جناس - تشبیه

(۴) تشخیص - واژه‌آرایی

۳۱- به ترتیب، آرایه‌های «مجاز، لف و نشر، تشبیه و تشخیص» در کدام ابیات مشهود است؟

الف) مرا سری است مسافر سوار بر گردن
ب) اگر که گل نکند میوه سرافرازی

بر آن سرم که نیچد سر از سفر گردن
بریده به که درختی است بی‌ثمر گردن

ج) به خون دشنه چنان تشنه‌ام که تشنه به خون
د) ز شیخ و شاه و شریف ای پسر ببر و ببر

بگو گلو کند از خون خویش تر گردن
از این مثلث تزویر و زور و زر گردن

(۱) الف - د - ب - ج

(۲) الف - ب - د - ج

(۳) ج - د - ب - الف

(۴) الف - د - ج - ب

۳۲- آرایه‌های مقابل کدام بیت نادرست است؟

(۱) گر به شمشیرت کشد ابروی او تسلیم شو
(۲) من و تو غافلیم و ماه و خورشید

ور به زنجیرت کشد گیسوی او آرام‌باش (استعاره - جناس ناهمسان)
بر این گردون گردان نیست غافل (مجاز - جناس)

(۳) نظری به حال من کن چو قدح به دست گیری
(۴) سراپا اگر زرد و پژمرده‌ایم

گذری به خاک جم کن چو به دست جام داری (موازنه - تشبیه)
ولی دل به پاییز نسپرده‌ایم (کنایه - مجاز)

۳۳- در چند بیت تمامی ارکان تشبیه مشهود است؟

الف) شمع‌وش پیش رخ شاهد یار
ب) مثال راکب دریاست حال کشته عشق

دم به دم شعله‌زنان می‌سوزم
به ترک بار بگفتند و خویشتن رستند

ج) جز دیده هیچ دوست ندیدم که سعی کرد
د) همچو روی عاشقان بینم به زردی روی باغ

تا زعفران چهره من لاله‌گون شود
باده باید بر صبحی همچو روی دوستان

(۱) یک

(۲) دو

(۳) سه

(۴) چهار

۳۴- آرایه‌های شاخص ابیات زیر، به ترتیب، کدام‌اند؟

- (الف) گر تو شیرین شکرلب به شکرخنده درآیی
 (ب) به سرو و ماه از آن عاشق است قآنی
 (ج) تیر ستمت خوردم، بار المت بردم
 (د) گهی که جرم مرا پیش تو حساب کنند
- (۱) مجاز، تشبیه، سجع، استعاره
 (۲) استعاره، تشخیص، استعاره، کنایه
 (۳) تشخیص، کنایه، تشبیه، مجاز
 (۴) تشبیه، مجاز، جناس، کنایه

۳۵- آرایه‌های موجود در بیت زیر کدام‌اند؟

- «خیال نرگس مستت بیست خوابم را
 کمند طرّه شستت ببرد تا بم را»
- (۱) استعاره مصرحه - کنایه - تشبیه گسترده - ترصیح
 (۲) استعاره مکنیه - مجاز - تشبیه - جناس تام
 (۳) استعاره مصرحه - ترصیح - تشبیه فشرده - مجاز
 (۴) استعاره مکنیه - موازنه - جناس - استعاره مصرحه

۳۶- کدام ابیات دارای تشبیه فشرده و گسترده هستند؟

- (الف) چه جادویی است بتا تیر غمزهات در جلد
 (ب) به بحر عشق «غبار» اوفتاده و چون بحر
 (ج) سوی گلشن بگذر ای گلچهره تا از رشک رویت
 (د) پادشاه عشق هر جا بفرزاد چرخ دولت
 (ه) رویش چو بهشت است ولی گلشن جنت
- (۱) الف - ب - ه
 (۲) ب - ه - د
 (۳) الف - ج - د
 (۴) د - ه - ج

۳۷- همه ابیات، در وزنی یکسان سروده شده‌اند به جز:

- (۱) در کتاب آمد که در عهد قدیم
 (۲) که سلام ما به قاضی برکنون
 (۳) زندگی زیباست ای زیباپسند
 (۴) خواجه ابوالقاسم از ننگ تو
- خانه‌ای می‌ساخت سقراط حکیم
 بازگو آزار ما زین مرد دون
 زنده‌اندیشان به زیبایی رسند
 بزکنند سر به قیامت ز گور

۳۸- در کدام بیت، تقطیع هجایی دو مصراع با هم برابر نیست؟

- (۱) هر چه کردی نیک و بد فردا به پیشت آورند
 (۲) همچو نی زهری و تریاقی که دید
 (۳) ای خداوندی که از ایام اگر خواهی بیابی
 (۴) یکی آلوده‌ای باشد، که شهری را بیالاید
- بی‌شک ای مسکین اگر در دل نداری آوری
 همچو نی دمساز و مشتاقی که دید
 جز نظیر خویش دیگر هرچت از خاطر برآید
 چو از گاوان یکی باشد، که گاوان را کند ریخن

۳۹- وزن کدام گزینه دوری نیست؟

- (۱) سینه خاقانی اگر پاک بشویی از عنا
 (۲) رفته هنگام خزان سوی رزان دست‌گزان
 (۳) مستم اگر باده نیست لعل لب یار هست
 (۴) حدی نداری در خوش‌لقایی
- پیش خدایگان تو را بیش کند ثناگری
 نوحه‌گر هجو تو شد هر ورق زرد مرا
 گو می تلخم مباش شربت دیدار هست
 مثلی نداری در جان‌فزایی

۴۰- با توجه به اختیارات شاعری، در کدام گزینه، تعداد هجاهای کشیده بیشتر است؟

- (۱) مگر ز نالۀ من نرم می‌شود دل کوه
 (۲) نشان عهد و وفا نیست در تبسم گل
 (۳) ز طلب عنان نیچم به همین که ره دراز است
 (۴) گویند سنگ لعل شود در مقام صبر
- که می‌دهد به زبان صدا جوابم را
 بنال بلبل بی‌دل که جای فریاد است
 نرسم اگر به منزل برسم به کاروانی
 آری شود ولیک به خون جگر شود

۴۱- محتوای کدام بیت، با آهنگ ملایم و سنگین آن تناسب ندارد؟

- (۱) دی گفت طیب از سر حسرت چو مرا دید
 (۲) عشرت خوش است خاصه در ایام نوبهار
 (۳) ساز خوش و آواز خوش و باده دلکش
 (۴) دانست که خواهد شدنم مرغ دل از دست
- هیئات که رنج تو ز قانون شفا رفت
 لیکن بدور دختر انگور خوشترست
 ای بیخبر آخر چه نشستی خبر اینجاست
 وز آن خط چون سلسله دامی نفرستاد

۴۲- کدام بیت در وزنی همسان سروده نشده است؟

- (۱) این مدعیان که هر چه دیدند نوش
 (۲) با چرخ گردان تیره هوایی
 (۳) گفתי به غم بنشین یا از سر جان برخیز
 (۴) تا لشکر غمت نکند ملک دل خراب
- کردند به داس کهنه خود دروش
 دارد همیشه قصه جدایی
 فرمان برمت جانا، بنشینم و برخیزم
 جان عزیز خود به نوا می‌فرستمت

۴۳- قافیه در کدام گزینه معیوب است؟

- (۱) چه غم دیوار امت را که دارد چون تو پشتیبان
 (۲) چو او را بدیدند برخاست غو
 (۳) هر آنکس که بر دزد رحمت کند
 (۴) که چون او سوی شهر ترکان رسید
- چه باک از موج بحر آن را که باشد نوح کشتیبان
 که آمد ز آتش برون شاه نو
 به بازوی خود کاروان می‌زند
 به نزد دلیر و بزرگان رسید

۴۴- قافیه در کدام بیت دارای آرایه «استعاره» است؟

- (۱) خطش بنفشه سیراب گشته می‌دانم
 (۲) فدای پسته عذاب رنگ او بادام
 (۳) اگر به کوی تو جامی کشد فغان ای سرو
 (۴) به گرد عارض کافور او خطی از مشک
- ولی ندانم خدش گل است یا سمن است
 که شور و مستی من زان لب شکرشکن است
 مگیر خورده که او عندلیب این چمن است
 چو نیم‌دایره سبز گرد نسترن است

۴۵- کدام گزاره‌ها درباره رباعی زیر نادرست‌اند؟

- «سرو از قدت اندازه بالا بردست
 هر جا که بنفشه‌ای ببینم گویم»
- بحر از دهندت لؤلؤ لالا بردست
 مویی ز سرت باد به صحرا بردست»

الف) تنها واژه «باد» است که به شکل هجای کشیده تقطیع می‌شود.

ب) حرف روی در قافیه‌ها، صامت «ا» است.

ج) «سرو» و «لؤلؤ» در معنای حقیقی خود به کار نرفته‌اند و دارای استعاره هستند.

د) تشبیه‌های مذکور در رباعی، از جنس تشبیهاتی است که بیشتر در سبک خراسانی وجود دارد.

- (۱) الف، ب (۲) الف، ج (۳) ب، د (۴) ب، ج

۴۶- کدام گزینه با بیت زیر تناسب معنایی دارد؟

- «گر تیغ برکشد که محبتان همی‌زنم
 (۱) طمع مدار که دوری گزینم از رخ خوب
 (۲) جانم نبود بی غم عشق تو یک زمان
 (۳) موسی از زلزله طور چه پروا دارد؟
 (۴) لاف عشق و گله از یار زهی لاف خلاف»
- اول کسی که لاف محبت زند منم»
 که نیست شرط محبت جدایی از محبوب
 زیرا که عشق را دل عاشق بود وطن
 سنگ طفلان چه کند با سر دیوانه عشق
 عشقبازان چنین مستحق هجرانند

۴۷- مفهوم عبارت «آتش خشم اول در خداوند خشم افتد؛ پس آنگه زبانه به خصم رسد یا نرسد.» در مصراع کدام گزینه آمده است؟

(۱) از خون خویش فرهاد شیرین کند دهان را

(۲) طفلان فتاده خواهند دیوار گلستان را

(۳) پیش از نشانه خیزد از دل فغان کمان را

(۴) از سوز دل برافروز شمع مزار خود را

۴۸- مفهوم کدام دو بیت یکسان است؟

(الف) تو را آن به که روی خود ز مشتاقان بیوشانی

که شادی جهان گیری غم لشکر نمی‌ارزد

(ب) روی میپوشان که بهشتی بود

هر که ببیند چو تو حور ای صنم

(ج) دام برافکن ز چشم و روی میپوشان

رسم نباشد که روز ماه بگیرد

(د) مگر تو روی بیوشی و فتنه بازنشانی

که من قرار ندارم که دیده از تو بیوشم

(۱) «الف» و «ب» (۲) «ب» و «ج» (۳) «ب» و «د» (۴) «ج» و «د»

۴۹- کدام بیت ارتباط معنایی نزدیک‌تری با بیت زیر دارد؟

«هر که زین گلشن لبی خندان‌تر از گل بابدش»

خاطری فارغ ز عالم چون توکل بابدش»

(۱) لایق سودای آن جان و جهان

از جهان آسوده‌ای باید چو من

(۲) آسوده زی که اهل فنا پیش از انتقام

از وضع خویش خاک به چشم عدو کنند

(۳) ز گردش فارغ است آن مه چه منزل پیش او چه ره

برای حاجت ما دان که چون ایام می‌گردد

(۴) بیدل مخواه آزار دل از طاقت راحت غسل

ای پا به دوش آبله بر خار می‌تازی چرا

۵۰- مفهوم کدام گزینه در عبارت زیر نیامده است؟

«پس من دنیا را بدان چاه پرافت، مانند کردم و موشان سپید و سیاه و مداومت ایشان بر بریدن شاخ‌ها بر شب و روز، و آن چهار مار را به طبایع که

عماد خلقت آدمی است و هرگاه یکی از آن در حرکت آید، زهر قاتل باشد و چشیدن شهد و شیرینی آن را مانند کردم به لذات این جهانی که فایده آن

اندک و رنج آن بسیار است و راه نجات بر آدمی، بسته می‌گرداند.»

(۱) بترس از آفت دنیا طلب کن راحت عقبی

که درمانی است این بی‌درد و آن دردی است بی‌درمان

(۲) شهد می‌دانستم ای نعمت دنیا ولیکن

آزمودم دیدمت یک سر شرنگ جان‌گزایی

(۳) عاشقان را کی غم دنیا بود یا فکر دین

مست جام عشق را با دین و دنیا کار نیست

(۴) چیست دنیا؟ چاه و زندانی و ما زندانیان

یک به یک را می‌برند از چاه و زندان زیر دار

جامعه‌شناسی (۱)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی (جامعه‌شناسی ۱ و ۲): ۱۵ دقیقه

کل کتاب

۵۱- به ترتیب هریک از موارد زیر به کدام‌یک از مفاهیم در جامعه‌شناسی اشاره دارد؟

- شیوه انجام کنش اجتماعی که مورد قبول افراد جامعه قرار گرفته است.

- به واسطه ارتباط با زندگی اجتماعی انسان به جهان اجتماعی راه می‌یابند.

- وسیله و روش رسیدن به پدیده‌های مطلوب و خواستنی

- این دسته از پیامدهای کنش خودشان کنش‌اند و باید فردی آن‌ها را انجام دهد.

(۱) هنجار اجتماعی - پدیده‌های تکوینی - هنجار اجتماعی - پیامدهای غیرارادی

(۲) ارزش اجتماعی - پدیده‌های تکوینی - هنجار - پیامدهای ارادی

(۳) هنجار اجتماعی - پدیده‌های تکوینی - هنجار - پیامدهای ارادی

(۴) هنجار - پدیده‌های اعتباری - هنجار اجتماعی - پیامدهای غیرارادی

۵۲- از میان عبارات زیر، کدام موارد درست‌اند؟

(الف) نظریه استعمار محصول دیدگاه خطی به تاریخ بشر است چرا که در این دیدگاه بعضی از جوامع در مسیر واحدی که همه جوامع قرار دارند، پیشرفته‌ترند و بعضی دیگر در مقایسه با آن‌ها عقب‌مانده‌اند و می‌بایست چنین جوامعی، جوامع پیشرفته‌تر را الگوی حرکت خود قرار دهند.

(ب) هنجارها و نمادها برحسب شرایط، در زمینه‌های مختلفی قابل تغییراند و تغییر آن‌ها، موجب تحول و تغییر بنیادین جهان اجتماعی نمی‌شود مگر آنکه تغییر برخی از آنها به تغییر در لایه‌های عمیق جهان اجتماعی یعنی عقاید و ارزش‌ها منجر شود.

(ج) در جهان متجدد، آدمیان متوجه اهداف دنیوی‌اند و برای رسیدن به این اهداف، از علوم تجربی و عقلانی استفاده می‌کنند و این علوم با روش تجربی و فناوری حاصل از آن، قدرت پیش‌بینی و پیشگیری از حوادث و مسائل طبیعی همانند بیماری، زلزله و سیل را به انسان می‌دهد.

(د) عده‌ای از اندیشمندان اجتماعی معتقدند جهان‌های اجتماعی در طول یکدیگر قرار دارند بنابراین هر یک از آن‌ها فرهنگ و تمدن مناسب خود را به وجود می‌آورند و فرهنگ و تمدن‌ها نیز بر اساس آرمان‌ها و ارزش‌های خود، تحولاتی را دنبال می‌کنند و مسیرهای مختلفی را می‌پیمایند.

(ه) جهان متجدد فقط علمی را که با روش‌های تجربی به دست می‌آیند، علم می‌داند و علمی را که از روش‌های عقلانی و وحیانی استفاده می‌کنند، علم نمی‌شناسد و با افول این دسته از علوم، امکان ارزیابی ارزش‌ها و آرمان‌های بشری از دست می‌رود.

(۱) «ب» و «الف» و «ج» (۲) «ه» و «ب» و «الف» (۳) «الف» و «ب» و «د» (۴) «د» و «ج» و «ه»

۵۳- به ترتیب کدام گزینه جدول زیر را به درستی تکمیل می‌نماید؟

«پ»	علم به دانش تجربی محدود شود.
ارزش‌ها	«الف»
«ب»	آرمان اجتماعی

(۱) راهنمای کنش اعضای جهان اجتماعی - عملکرد مردم جامعه - ناتوان بودن در

داوری ارزش‌ها

(۲) تعیین‌کننده اصول و مسیر کنش - ناتوان بودن در داوری حق و باطل - تبلور در

ارزش‌های اجتماعی

(۳) راهنمای کنش اعضای جهان اجتماعی - تصور اعضای جهان اجتماعی از وضعیت مطلوب - عقل و وحی را به عنوان روش علمی معتبر نمی‌داند.

(۴) تعیین‌کننده اصول و مسیر کنش اجتماعی - ناتوان بودن در داوری حق و باطل - تبلور در هنجارهای اجتماعی

۵۴- به ترتیب هر یک از موارد زیر، متناسب با عبارت کدام گزینه است؟

- دانشجوی دکتری

- فرزند ارشد خانواده

- تعیین بخشی از هویت اجتماعی هر فرد پس از تولد

(۱) اجتماعی، اکتسابی و متغیر - انتسابی و ثابت - جهان اجتماعی

(۲) فردی، انتسابی و متغیر - اکتسابی و فردی - خانواده

(۳) اکتسابی، متغیر و اجتماعی - متغیر و انتسابی - جهان اجتماعی

(۴) اکتسابی، ثابت و اجتماعی - ثابت و اکتسابی - فرایند جامعه‌پذیری

۵۵- هر یک از عبارت‌های زیر به ترتیب، با مفاهیم کدام گزینه مرتبط است؟

(الف) پیدایش فرهنگ فایده‌گرایی

(ب) حیات معنوی اسلام

(ج) هویت ایرانی قبل از اسلام

(د) اکثریت مردم الجزایر به حاکمیت اسلامی رأی دادند.

(۱) پذیرش معیار ارزیابی براساس مفید بودن یا نبودن توسط عموم مردم - اسلام به عنوان یک قطب فرهنگی جدید - هویتی مشرکانه - در جوامع

سکولار امکان رأی به قوانین الهی وجود دارد.

(۲) جامعه‌آپارتاید - افق جدید اندیشمندان غربی - هویت کاملاً اساطیری - در یک جهان سکولار هویت دینی نمی‌تواند ظهور کند.

(۳) پذیرش معیار ارزیابی براساس مفید بودن یا نبودن توسط عموم مردم - تأمل در نظریه‌های غربی قرن بیستم - هویت توحیدی - وضعیتی همانند

جلوگیری از تحصیل دختران محجبه در جوامع غربی

(۴) طبقه سوم در جوامع فئودالی غربی - جست‌وجوی هویت اسلام بیرون از تصاویر غرب - هویتی مشرکانه - مواجهه با کودتای نظامی

۵۶- به ترتیب، جوامع خودباخته‌ای که در مواجهه با فرهنگ دیگر، هویت خود را از یاد می‌برند به کدام معنای از خودبیگانگی گرفتار می‌شوند و قرآن کریم

کدام مورد را سبب فراموشی انسان از خود معرفی می‌کند؟

(۱) از خودبیگانگی تاریخی - فراموش کردن خداوند

(۲) از خودبیگانگی فطری - فراموش کردن خداوند

(۳) از خودبیگانگی تاریخی - فراموش کردن تاریخ و تمدن خود

(۴) از خودبیگانگی حقیقی - فراموش کردن تاریخ و تمدن خود

۵۷- طبق دسته‌بندی ارسطو از انواع حکومت‌ها به ترتیب هر یک از عناوین زیر مربوط به کدام قسمت جدول است؟

براساس خواست و میل افراد	براساس فضیلت	شیوه حکومت
		تعداد حاکمان
دموکراسی	(ب)	اکثریت
(الف)	(ج)	اقلیت
تیرانی	(د)	فرد

- الیگارش

- موناشری

- پولیتی

- آریستوکراسی

(۱) «ج» - «د» - «ب» - «الف»

(۲) «د» - «ب» - «ج» - «الف»

(۳) «الف» - «د» - «ب» - «ج»

(۴) «ج» - «الف» - «ب» - «د»

۵۸- به ترتیب هر عبارت نشانه کدام مفهوم یا موضوع است؟

- اشتراک مراتض‌ها و راهبه‌ها

- بسیاری از متفکران شکل‌گیری آن را تحول هویت جهان متجدد می‌دانند و برخی آن را تغییری می‌دانند که درون این جهان اتفاق افتاده و پذیرفته شده است.

- ناتوان دانستن انسان در یافتن معنای زندگی است.

- اعضای جامعه برای تشکیل خانواده یا حفظ آن انگیزه لازم و کافی نداشته باشند و در عمل بسیاری، زندگی مجردی را بر زندگی خانوادگی ترجیح دهند.

(۱) فرهنگ دنیاگریز - دوران بعد از تجدد - تغییرات هویتی - تزلزل فرهنگی

(۲) فرهنگ دنیاگریز - دوران پسامدرن - پوچ‌انگاری - تزلزل فرهنگی

(۳) مرگ جهان اجتماعی - دوران بعد از تجدد - تعارض فرهنگی - بحران هویت

(۴) بن‌بست‌های درونی - دوران پسامدرن - پوچ‌انگاری - تعارض فرهنگی

۵۹- چند مورد از موارد زیر صحیح هستند؟

- جامعه ایران با بازگشت به هویت اسلامی خود که هویتی مستقل، فعال و اثرگذار است به صورت قلب تپنده بیداری اسلامی درآمد.

- در دیدگاه مستشرقان، هویت فرهنگی جوامع اسلامی، اساطیری است.

- جهان اسلام طی سده‌های مختلف یا مانند آنچه در جنگ‌های صلیبی گذشت، مهاجمان را درون خود جذب و هضم کرد یا مانند آنچه در حمله مغول رخ داد، به دفع مهاجمان پرداخت.

- اینکه ملتی دفاع از وطن تا پای جان را وظیفه خود می‌دانند، بعد تاریخی هویت جامعه را می‌سازد.

(۱) ۲ (۲) ۳ (۳) ۴ (۴) ۱

۶۰- امور مطرح‌شده زیر، به ترتیب پیامد چیست؟

(الف) رواج تصویر القایی تاریخ‌نگاران غربی و مستشرقان از هویت جهان اسلام در بین جوامع اسلامی

(ب) از بین رفتن نشاط زندگی یک جهان اجتماعی

(ج) تعارض فرهنگی ناشی از علل بیرونی

(۱) خودباختگی فرهنگی - به پوچ‌انگاری رسیدن جهان اجتماعی - تأثیرپذیری از جهان‌های اجتماعی دیگر

(۲) رویکرد تقلیدی به غرب - غفلت از پاسخ به پرسش‌های وجودی و مادی آدمیان - نوآوری اعضای جهان اجتماعی

(۳) از خودبیگانگی فطری - عمل نکردن یک فرهنگ متناسب با نیازهای معنوی افراد - تأثیرپذیری از جهان‌های اجتماعی دیگر

(۴) غرب‌زدگی - یأس و ناامیدی فرهنگ - نوآوری‌ها و فعالیت‌های اعضای جهان اجتماعی

جامعه‌شناسی (۲)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

کل کتاب

۶۱- کدام گزینه پیرامون نظریات تعامل جهان‌های ذهنی، فرهنگی و تکوینی نادرست می‌باشد؟

- (۱) براساس دیدگاه اول، جهان تکوینی به جهان طبیعت محدود می‌شود و جهان طبیعت مهم‌تر از جهان ذهنی و جهان فرهنگی است. ذهن افراد و فرهنگ نیز هویتی طبیعی و مادی دارند.
- (۲) طبق دیدگاه دوم، جهان فرهنگی از جهان ذهنی و تکوینی مهم‌تر است چرا که جهان ذهنی افراد تابع فرهنگ آنهاست و جهان تکوینی صرفاً یک ماده خام در دست جوامع و فرهنگ‌های مختلف است.
- (۳) براساس دیدگاه سوم، هر سه جهان مهم و در تعامل با یکدیگرند و این دیدگاه فرصت تعامل صحیح انسان با خودش و جهان هستی را فراهم می‌کند.
- (۴) طرفداران دیدگاه دوم، تفاوتی بین علوم طبیعی و علوم انسانی، قائل نیستند و نادیده گرفتن تفاوت علوم انسانی با علوم طبیعی، ظرفیت‌ها و قابلیت‌هایی را از علوم انسانی و اجتماعی سلب می‌کند.

۶۲- به ترتیب هر کدام از موارد زیر با کدام یک از ویژگی‌های فرهنگ مطلوب جهانی متناسب است؟

- در صورت عدم وجود این ویژگی، فرهنگ‌ها نمی‌توانند از حقانیت ارزش‌های خود دفاع کنند.
- اگر فرهنگی نتواند به پرسش‌های بنیادین بشر درباره انسان و جهان پاسخ دهد، توانایی دفاع از هویت خود را نخواهد داشت.
- چشم‌پوشی از این ویژگی، بشر را به بحران‌های روحی و روانی گرفتار می‌سازد.

(۱) عقلانیت - حقیقت - تعهد و مسئولیت

(۲) عقلانیت - حقیقت - معنویت

- کدام گزینه صحیح یا غلط بودن هر یک از موارد زیر را به ترتیب نشان می‌دهد؟

- ۶۳ قومی که در اثر تهاجم نظامی شکست می‌خورد می‌تواند با حفظ هویت فرهنگی‌اش، استقلال سیاسی خود را به دست آورد.
- قدرت سیاسی جوامع اسلامی در دوران استعمار به صورت استبداد ایلی و قومی درآمد.
- اسلام به دلیل قدرت سیاسی و اقتصادی خود، گروه‌های مهاجم بیگانه را درون خود هضم و جذب می‌کرد.
- جهان غرب در استعمار فرانو هویت فرهنگی سایر کشورها را هدف خود قرار می‌دهد.
- (۱) ص - ص - غ - ص (۲) ص - ص - ص - غ (۳) غ - غ - ص - غ (۴) ص - غ - غ - ص

۶۴- به ترتیب کدام گزینه در ارتباط با روشنگری در معنای خاص و رفتار دین‌دارانی که در جهان سکولار زندگی می‌کنند، درست و نادرست است؟

- (۱) نفی عقل و وحی و نفی تجربه و افول تجربه‌گرایی غرب را دچار بحران معرفت‌شناختی کرد که در آن امکان تشخیص درست یا غلط بودن باورها و اندیشه‌ها و خوب یا بد بودن هنجارها و رفتارها از بشر سلب می‌شود - رفتارهای دینی خود را توجیه دنیوی می‌کنند.
- (۲) حس‌گرایی و نفی عقل و وحی از ویژگی‌های روشنگری قرن هفدهم و هجدهم است که پیامد آن دئیسم است - از آشکار کردن آن پرهیز می‌کنند و آبادی دنیا را هدف مستقل و جهان‌بینی غالب خود می‌دانند.
- (۳) عقل‌گرایی و نفی وحی از ویژگی‌های روشنگری قرن نوزدهم و بیستم است که پیامد آن دئیسم است - حرکات نماز را با حرکات ورزشی مطابقت می‌دهند و آن را برای سلامتی بدن مفید می‌دانند.
- (۴) افول تجربه‌گرایی، نفی تجربه، نفی عقل و وحی از ویژگی‌های روشنگری پابان قرن بیستم است که پیامد آن بحران معرفتی است - ناگزیرند که هنجارها و رفتارهای دنیوی خود را توجیه دینی کنند، و از آشکار کردن آن پرهیز می‌کنند.

۶۵- موارد زیر به ترتیب با کدام گزینه در ارتباط است؟

- چالش‌های بین فرهنگی و تمدنی در جامعه جهانی

- زمینه تبدیل اقتصاد کشاورزی فئودالی به اقتصاد صنعتی سرمایه‌داری

- هدف دولت‌های سکولار از تبلیغ مسیحیت

(۱) عدم انسجام جامعه جهانی - بالا گرفتن تب طلا و به وجود آمدن قشر جدید سرمایه‌داران - گسترش جهانی قدرت فرهنگ عمومی جوامع غربی

(۲) رخ دادن تعاملات و برخوردهای تمدنی و فرهنگی - گسترش تجارت و به وجود آمدن قشر جدید سرمایه‌داران - انگیزه دینی

(۳) حضور فعال فرهنگ‌های متفاوت در سطح جامعه جهانی - رشد صنعت و گسترش تجارت - گسترش جهانی قدرت خود

(۴) برخوردار نبودن فرهنگ‌ها از ویژگی‌های مطلوب فرهنگ جهانی - انقلاب صنعتی و کشف قاره آمریکا - اختلال در فرهنگ عمومی جوامع

۶۶- کدامیک از گزینه‌های زیر به ترتیب در رابطه با شکل‌گیری نهادهای بین‌المللی درست و در ارتباط با تحولات اقتصادی، سیاسی و فرهنگی نظام نوین

جهانی نادرست است؟

(۱) با شکل‌گیری نهادهای بین‌المللی و بازارهای مشترک منطقه‌ای، سرمایه‌گذاری شرکت‌های بین‌المللی به منطقه‌ای خاص محدود می‌شود - انتقال

صنایع وابسته به کشورهای استعمارزده در جهت استقلال یا تعدیل جهانی ثروت نیست بلکه در جهت منافع بیشتر کشورهای استعمارگر است.

(۲) کانون‌های قدرت و ثروت برای حفظ منافع خود از طریق سازمان‌های بین‌المللی، موانع موجود بر سر راه تجارت بین‌المللی را برمی‌دارند -

تک‌محصولی شدن اقتصاد کشورهای استعمارزده، قدرت چانه‌زنی در اقتصاد جهانی را از آنان می‌گیرد.

(۳) شرکت‌های بین‌المللی با استفاده از شبکه‌های عظیم اطلاعاتی، تغییرات اقتصادی در سطح جهانی را شناسایی و مدیریت می‌کنند. - تجمع قدرت

رسانه در دست صاحبان ثروت و کانون‌های صهیونیستی نه تنها هویت فرهنگی جوامع غیرغربی را متزلزل می‌گرداند بلکه آشکارا برخلاف

ارزش‌های دموکراتیک جهان غرب نیز هست.

(۴) برخی معتقدند جهانی شدن فرایندی است که هیچ اعتنایی به مرزهای ملی ندارد - جهان غرب از طریق رسانه، تربیت نخبگان کشورهای

غیرغربی را مدیریت می‌کند.

بحران موشکی کوبا	«ب»	«الف»	جوامع سوسیالیستی
«د»	نیروهای آمریکا و شوروی در برابر یکدیگر صف‌آرایی کردند	آزادی فعالیت صاحبان سرمایه را ضامن پیشرفت جامعه می‌دانستند	«ج»

۶۷- به ترتیب عبارات زیر در کدام بخش جدول قرار می‌گیرند؟

- اشتراک جنگ ویتنام و جنگ کره

- طبقه جدیدی شکل گرفت که بر مدار قدرت بود نه ثروت

- جهان را تا آستانه جنگ جهانی سوم پیش برد.

- اشتراک ریکاردو، مالتوس و راسل

(۱) ب - ج - د - الف

(۲) د - الف - ب - ج

(۳) ب - ج - الف - د

(۴) ب - د - ج - الف

۶۸- علت هر یک از عبارات‌های زیر، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

(الف) شناخت حسی و تجربی به‌عنوان تنها راه شناخت علمی در قرون نوزدهم و بیستم

(ب) نرسیدن فرهنگ غرب به آرمان‌های انقلاب فرانسه

(ج) محدود شدن علم به امور طبیعی در نیمه اول قرن بیستم

(د) مرگ آرمان‌ها و امیدها در قرن بیستم

(۱) دوام نیاوردن شناخت عقلی جدید بیش از دو سده - رسیدن به پوچ‌گرایی، یأس و ناامیدی - روشن شدن مبانی غیرتجربی علم تجربی - اصالت بخشیدن به انسان دنیوی

(۲) تردید در شناخت عقلی و شکل‌گیری بحران معرفتی - انکار حقایق قدسی - روشن شدن مبانی غیرتجربی علم تجربی - رسیدن به پوچ‌گرایی، یأس و ناامیدی

(۳) دوام نیاوردن شناخت عقلی جدید بیش از دو سده - انکار حقایق قدسی - روشن شدن محدودیت‌های علم تجربی - اصالت بخشیدن به انسان دنیوی

(۴) تردید در شناخت عقلی و شکل‌گیری بحران معرفتی - رسیدن به پوچ‌گرایی، یأس و ناامیدی - روشن شدن محدودیت‌های علم تجربی - اصالت بخشیدن به انسان دنیوی

۶۹- به ترتیب پاسخ هریک از پرسش‌های زیر کدام است؟

- وجه اشتراک بیدارگران اسلامی و منورالفکران غرب‌گرا در چه بود؟

نتیجه حکومت منورالفکران غرب‌گرا در کشورهای اسلامی چه بود؟

- اساس تعامل میان عالمان شیعی با حکومت قاجار چه بود؟

(۱) بیداری را بازگشت به اسلام می‌دانستند. - ناسیونالیسم - مقاومت منفی

(۲) خواستار اصلاح رفتار دولت در کشورهای اسلامی بودند. - ناسیونالیسم - مقاومت منفی

(۳) بیداری را بازگشت به اسلام می‌دانستند. - استبداد استعماری - فعالیت رقابت‌آمیز اصلاحی

(۴) خواستار اصلاح رفتار دولت در کشورهای اسلامی بودند. - استبداد استعماری - مقاومت منفی

۷۰- موارد درست در بین عبارات‌های زیر کدام‌اند؟

(الف) انقلاب اکتبر ۱۹۱۷ م روسیه با آرمان‌ها و ارزش‌های مدرنی شکل گرفت که بعد از رنسانس به وجود آمده بودند و به دلیل رویکرد چپ و سوسیالیستی درون فرهنگ غرب قرار نمی‌گرفت.

(ب) نظریه جنگ تمدن‌ها قطب‌بندی جدید فرهنگی تمدنی را می‌پذیرفت و با قرار دادن دیگر تمدن‌ها در عرض تمدن اسلامی جایگاه مهم و منحصر به فرد انقلاب و فرهنگ اسلامی را نادیده می‌گرفت.

(ج) بحران اقتصادی و چالش فقر و غنا هر دو هویت اقتصادی دارند اما آسیب‌های مربوط به فقر و غنا تمامی جامعه را در بر می‌گیرد.

(د) با شکل‌گیری اقتصاد جهانی و کاهش اهمیت مرزهای سیاسی و جغرافیایی، بحران‌های اقتصادی به سرعت آثار و پیامدهای خود را در سطح جهان آشکار ساختند.

(۱) «الف» و «د»

(۲) «ج» و «ب»

(۳) «ب» و «د»

(۴) «ج» و «الف»

روان‌شناسی

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۵ دقیقه

کل کتاب

۷۱- به ترتیب، درستی یا نادرستی عبارتهای زیر را مشخص کنید.

- مسئله و فرضیه می‌توانند بر هم مؤثر باشند. فرضیه در پاسخ به مسئله می‌آید و ضمناً می‌تواند باعث طرح سؤال‌های دیگر هم بشود.
- عبارت «پایین بودن ضریب هوشی احتمالاً موجب اختلال‌هایی در مهارت‌های روزمره فرد خواهد شد.» نمونه‌ای از دومین هدف علم است.
- با در نظر گرفتن مشاهده به عنوان اصل اساسی در شناختن پدیده‌ها، اختیار بررسی هر چیزی را داریم که به شیوه شهودی و فراتر از حس نیز قابل بررسی باشد.

- وقتی قصد اجرای آزمایش تجربی را داریم، لازم است تا متغیر مورد بررسی را طوری تعریف کنیم که دیدگاه‌های متعددی ایجاد نکند.

(۱) د - ن - ن - د (۲) د - د - د - ن (۳) د - د - ن - ن (۴) ن - ن - د - د

۷۲- هر کدام از عبارتهای زیر به کدام مفهوم اشاره دارد؟

الف) اموری که به واسطه آثار و کارکردهای قابل مشاهده خود مورد مطالعه تجربی قرار می‌گیرند.

ب) پردازشی که تحت تأثیر ویژگی‌های کیفی نیز قرار دارد

پ) ابزاری برای کمتی کردن ویژگی‌های روان‌شناختی

(۱) شناخت - پردازش مفهومی - آزمون (۲) فرایندهای ذهنی - پردازش مفهومی - پرسش‌نامه

(۳) فرایندهای ذهنی - پردازش ادراکی - آزمون (۴) رفتار - پردازش ادراکی - پرسش‌نامه

۷۳- مهدیار به منظور ادامه تحصیل در دانشگاه، پس از جمع‌آوری اطلاعات و مشورت گرفتن از اطرافیان، در مورد دانشگاه‌های دولتی و رشته‌های مورد علاقه‌اش و مقایسه این رشته‌ها با توانمندی‌ها و انگیزه خود، به انتخاب رشته مورد نظرش اقدام نموده است. تصمیم مهدیار در کدام گروه از انواع تصمیم‌گیری قرار دارد؟

(۱) معمولی و پیچیده (۲) مهم و ساده (۳) معمولی و ساده (۴) مهم و پیچیده

- هر کدام از عبارتهای زیر، به ترتیب با کدام‌یک از موارد مطرح‌شده، همخوانی بیشتری دارد؟

۷۴ علامت فشار روانی «قرار گرفتن تحت فشارهای شغلی مداوم، به غمگین شدن فرد منجر می‌شود».

دانش‌آموزی که برای گرفتن نمره ۲۰ با دانش‌آموزان برتر کلاس مشورت می‌کند.

- انجام مناسک مذهبی که غالباً به شکل گروهی برگزار می‌شود.

- سعید آرزو می‌کند که کاش شانس بیاورد و سؤال‌هایی را که به خوبی یاد گرفته، سؤال‌های امتحانی فردا را تشکیل دهد.

(۱) هیجانی - مقابله سازگارانه - مستقیم - در انتظار معجزه بودن (۲) شناختی - مقابله سازگارانه - غیر مستقیم - منفعل بودن

(۳) هیجانی - مقابله ناسازگارانه - مستقیم - در انتظار معجزه بودن (۴) شناختی - مقابله ناسازگارانه - غیر مستقیم - منفعل بودن

۷۵- هر یک از عبارات زیر به کدام مفهوم اشاره دارد؟

الف) این منبع توجه باعث می‌شود تا محرک‌های خاصی انتخاب شوند.

ب) عادت کردن به محرک خاص به طوری که به تدریج کمتر و کمتر به آن محرک بپردازیم.

پ) تحریک هر یک از گیرنده‌های حسی، تابع آن است.

(۱) محرک‌های محیطی - خوگیری - مدت زمان تحریک (۲) سبک پردازش افراد و انتظارات آن‌ها - یکنواختی - شدت محرک

(۳) سبک پردازش افراد و انتظارات آن‌ها - خوگیری - شدت محرک (۴) محرک‌های محیطی - یکنواختی - مدت زمان تحریک

۷۶- به ترتیب، درستی یا نادرستی عبارتهای زیر را مشخص کنید.

- مهم‌ترین دلیل عدم توجه رانندگان به بوق‌ها و برخی اخطارها در طولانی‌مدت، دشواری یافتن محرک هدف است.

- در صورت عدم شباهت دو تکلیف با هم، اثر منفی انجام دادن چند تکلیف همزمان کاهش می‌یابد.

- ادعای بیمار مبنی بر «دیدن چیزهایی که بقیه نمی‌بینند» به مفهوم توهم اشاره دارد.

- پیش‌نیاز کارکرد حافظه انسان، معنادار شدن اطلاعات دریافتی است.

(۱) د - د - ن - ن (۲) د - د - ن - ن (۳) ن - د - ن - ن (۴) ن - ن - د - د

۷۷- دبیر درس روان‌شناسی ۹ گزاره که مربوط به مطالب مبحث حافظه است را به دانش‌آموزان داده و از آن‌ها خواسته تا این گزاره‌ها را در سه دسته

درست (گزاره‌هایی که حتماً درست هستند)، نادرست (گزاره‌هایی که حتماً نادرست هستند) و نسبی (گزاره‌هایی که نمی‌توان در مورد آن‌ها قضاوت

قطعی کرد) تقسیم‌بندی کنند. جدول زیر حاصل تقسیم‌بندی یک دانش‌آموز است. کدام گزینه در مورد نتیجه کار او درست است؟

نسبی	نادرست	درست
گنجایش حافظه انسان نامحدود است.	بازگویی کلید تبدیل ردهای حسی به اطلاعات است.	حافظه شرط لازم، ولی نه کافی برای تفکر است.
پاسخ به سؤال «قاتل چگونه مقتول را کشت؟» نیازمند به‌کارگیری حافظه معنایی است.	می‌توان با واژگان «سیب، معلم، پزشک و صنعت» آزمایش ابینگهوس را به درستی تکرار کرد.	عوامل عاطفی گاهی به صورت مثبت و گاهی به صورت منفی بر حافظه تأثیر می‌گذارند.
فراموشی نعمت بزرگی است.	منظور از تمایز بخشی، برجسته کردن شباهت‌های دو مفهوم به لحاظ ظاهری و معنایی است.	جفت‌واژه «ایران - آسیا» بهتر از جفت‌واژه «کتاب - چمن» به خاطر سپرده می‌شود.

(۱) این دانش‌آموز کاملاً تقسیم‌بندی درستی انجام داده و دچار هیچ خطایی نشده است.

(۲) فقط یک خانه از این جدول به اشتباه تکمیل شده است.

(۳) دانش‌آموز در چهار خانه این جدول خطا کرده است.

(۴) بیش از شش خانه این جدول به اشتباه پر شده است.

۷۸- کدام گزینه در مورد عبارت زیر درست است؟

سیاوش که کشتی‌گیر ماهر است، با وجود تمرینات فراوان در همه مسابقات المپیک شکست خورد. او بعد از المپیک تمرینات خود را بیشتر کرد اما

بازهم موفقیتی به دست نیاورد. سیاوش با دیدن این وضعیت امید خود را از دست داد و ورزش را برای همیشه کنار گذاشت.

(۱) سیاوش شکست را به چیزی نسبت می‌دهد که می‌تواند آن را کنترل کند، بنابراین انگیزه‌ای برای جبران ندارد.

(۲) سیاوش پیامدهای رفتار را مستقل از خود رفتار نمی‌داند.

(۳) این مسئله در مورد حیوانات از این هم بدتر است.

(۴) او کوشش را با پیشرفت مرتبط نمی‌داند و باور دارد تلاش او تأثیری در نتیجه ندارد.

۷۹- درستی و نادرستی عبارتهای زیر، به ترتیب، کدام است؟

- مسئله «تشخیص بیماری یک فرد از طریق انجام آزمایش‌های پزشکی متعدد» را با روشی می‌توان حل کرد که در بسیاری از موارد زمان‌بر است و اعتبار آن با گذشت زمان از بین نمی‌رود.

- روش «کاهش تفاوت وضعیت موجود با وضعیت مطلوب» و «خرد کردن مسئله» هر دو از روش‌های تحلیلی حل مسئله هستند.

- پرخاشگری از ناکامی حاصل می‌شود و پرخاشگری کمتر منجر به ناکامی کمتر می‌شود.

- اگر مسئله ۸ سکه حل شود می‌تواند در آینده نیز قابل تعمیم به موقعیت‌های دیگر زندگی باشد.

(۱) درست - درست - نادرست - نادرست (۲) درست - نادرست - نادرست - درست

(۳) نادرست - درست - درست - نادرست (۴) نادرست - نادرست - درست - درست

۸۰- «سیما دارایی‌های خود را تبدیل به پول و در بانک سپرده‌گذاری می‌کند. پس از مدتی متوجه می‌شود که به دلیل تورم، روزه‌روز دارایی‌هایش کمتر

می‌شود. او نهایتاً تصمیم می‌گیرد که تمام سرمایه خود را تبدیل به طلا کند تا از تورم مصون بماند.» با توجه به موقعیت مذکور، نوع تصمیم‌گیری سیما

و ملاک آن را مشخص کنید.

(۱) فردی، مهم، پیچیده - خطر (۲) فردی، معمولی، پیچیده - سودمندی

(۳) گروهی، مهم، پیچیده - مزیت (۴) فردی، مهم، ساده - هزینه

۸۱- درستی یا نادرستی عبارتهای زیر به ترتیب کدام است؟

الف) این مسئله که اگر در سبک زندگی یک نفر خوردن غذاهای ناسالم، معمول باشد باعث بروز بیماری می‌شود، نشان‌دهنده رابطه سبک زندگی با

عوامل خطرناک بیماری است.

ب) رژیم غذایی ناسالم حاوی غلات زیاد و کربوهیدرات کم است.

ج) تنها عامل مؤثر بر سبک زندگی سالم ورزش کردن است.

د) اینکه زهرا به دلیل استرس دچار درد معده می‌شود، اشاره به پیامد بیماری‌های جسمانی دارد.

(۱) درست - نادرست - نادرست - نادرست (۲) نادرست - نادرست - نادرست - درست

(۳) نادرست - درست - درست - درست (۴) درست - نادرست - درست - نادرست

۸۲- کدام گزینه دربارهٔ عاملی که رفتار و شناخت ما را به حرکت در می‌آورد، نادرست است؟

- (۱) عواملی که به رفتارهای ما شکل و انرژی می‌دهند، ممکن است از سطح بدن و زیست فراتر روند.
- (۲) ماندگاری رفتاری که به واسطهٔ نیازهای فطری و خواسته‌های درونی صورت گرفته، بیشتر است.
- (۳) عوامل فرازیستی رفتار انسان، کمترین تأثیر را از نظام شناختی فرد می‌گیرند.
- (۴) انسان و حیوان در برخی عوامل محرک رفتار با هم اشتراک دارند.

۸۳- مریم می‌خواست از مهرماه برای قبولی در کنکور و امتحانات نهایی تلاش خود را با روزی ده ساعت مطالعه شروع کند. او پس از چندبار تلاش کردن و نرسیدن به برنامه به این باور رسید که چه برای رسیدن به هدفش تلاش کند و چه نکند، در نهایت موفق نخواهد شد. بنابراین تلاشش را متوقف کرد و درس خواندن را کنار گذاشت. کدام گزینه در مورد مریم صدق نمی‌کند؟

- (۱) اعتقاد مریم این است که تلاش او در رسیدن به موفقیت نقشی ندارد و همین باور باعث انفعال او شده است.
- (۲) مریم ارادهٔ لازم برای تغییر دادن شرایط را ندارد و پذیرفته است که شرایط فعلی را بپذیرد و تلاشی نکند.
- (۳) اشتباه در هدف‌گذاری مریم را به این موقعیت رسانده است که در راه رسیدن به موفقیت احساس ناتوانی کند.
- (۴) ناهماهنگی شناختی و درماندگی آموخته شده باعث شده است مریم ادراک کنترل و کارایی خود را از دست بدهد.

- هر کدام از عبارت‌های زیر به‌ترتیب با کدام‌یک از موارد مطرح شده همخوانی بیشتری دارد؟

- ۸۴ علی هنگامی که از رفتار دوستش عصبانی شد به صورت ناگهانی و با عجله، با چاقو به دوستش حمله کرد.
- مبینا بدون توجه به علایق خود و فقط به این خاطر که پیش‌دستانش باشد، مقصد سفرش را انتخاب می‌کند.
- رضا از اول سال تحصیلی تصمیم دارد برای کنکور مطالعه کند اما این تصمیم را مدام به روزهای آینده موکول می‌کند.
- بهترین شیوهٔ تصمیم‌گیری است.

(۱) سبک احساسی - سبک منطقی - سبک اجتنابی - سبک منطقی

(۲) سبک تکانشی - سبک وابسته - سبک اجتنابی - سبک منطقی

(۳) سبک تکانشی - سبک تکانشی - سبک وابسته - مشورتی

(۴) سبک اجتنابی - سبک وابسته - سبک تکانشی - مشورتی

۸۵- کدام گزینه ویژگی‌های رشد در دورهٔ نوجوانی را، به درستی بیان می‌کند؟

- (۱) به افزایش سرعت تفکر و ظرفیت‌سازی حافظه که نوجوانان را قادر به نظارت، ارزیابی و تغییر جهت تفکر لحظه به لحظه می‌کند، «مهارت فراحافظه» می‌گویند.
- (۲) توانایی سازگار شدن با ضرورت‌های تکلیف‌مورد نظر، مستلزم پیش‌بینی یک موقعیت و بهره بردن از تفکر احتمال‌گرا است.
- (۳) بروز احساس خودمختاری و افزایش نیاز نوجوانان به استقلال یافتن از والدین، آن‌ها را از ارزش‌های اخلاقی دور می‌کند.
- (۴) خود واقعی و خود آرمانی بخش‌هایی از هویت افراد هستند و در صورت دوست نداشتن خود واقعی، فرد دارای هویت منفی خواهد شد.

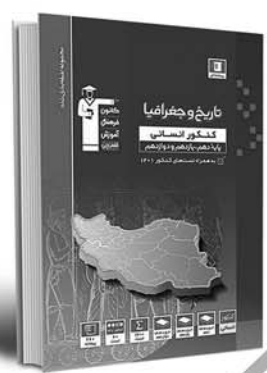
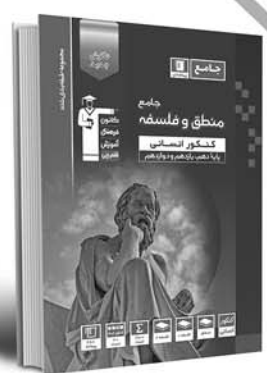

کانون
فرهنگی
آموزش
قلم چی

کتاب‌های آیة انسانیت را

پیمانانای تهرین کنید

۸۴۵۱

www.kanoon.ir

www.kanoonbook.ir

AzmoonFree.ir

آزمون ۷ فروردین ماه ۱۴۰۴

آزمون اختصاصی دوازدهم انسانی

۷۵ سؤال در ۷۵ دقیقه

ساعت ۹:۳۰ تا ۱۰:۴۵ صبح

نام درس	معمولاً دانش‌آموزان در هر رده تراز به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ می‌دهند.					این قسمت را قبل از شروع آزمون پر کنید شما به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ خواهید داد؟
	۷۰۰۰	۶۲۵۰	۵۵۰۰	۴۷۵۰	۴۰۰۰	
عربی، زبان قرآن	۶	۵	۳	۲	۱	
تاریخ و جغرافیا	۷	۶	۴	۲	۱	
فلسفه و منطق	۶	۵	۳	۲	۱	
اقتصاد	۷	۵	۴	۲	۱	

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سؤالات و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	وضعیت پاسخ‌گویی	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی (به دقیقه)
۱	اجباری	عربی، زبان قرآن (۱) و (۲)	۲۰	۸۶	۱۰۵	۲۰
۲		تاریخ (۱)	۵	۱۰۶	۱۱۰	۱۰
۳		تاریخ (۲)	۵	۱۱۱	۱۱۵	
۴		جغرافیای ایران	۵	۱۱۶	۱۲۰	۱۰
۵		جغرافیا (۲)	۵	۱۲۱	۱۲۵	
۶		منطق	۱۰	۱۲۶	۱۳۵	۱۰
۷		فلسفه یازدهم	۱۰	۱۳۶	۱۴۵	۱۰
۸		اقتصاد	۱۵	۱۴۶	۱۶۰	۱۵

پدیدآوردگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی، شمیم پهلوان شریف، محمدابراهیم توزنده‌جانی، احمد حسن زاده‌فرد، علی حسینی‌نوه، محمد حمیدی، رضا خان‌بابائی، میثم خشنودی، پیمان طیار، سعید عزیزخانی، علی قهرمان‌زاده، مهرداد مهربان
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، امیرحسین اشتری، حسن اصحابی، محسن اصغری، عزیز الیاسی‌پور، سعید جعفری، رضا رنجبری، مجتبی فرهادی، الهام محمدی، مهرداد مشایخی، محمد مشهدیان، شیوا نظری، هومن نمازی
جامعه‌شناسی	رانیا امیری، ریحانه امینی، آرزیتا بیدقی، مریم خسروی دهنوی، فاطمه رضائیان، یاسین ساعدی، فاطمه قریبیان، محمد مهدی یعقوبی
روان‌شناسی	حمیدرضا توکلی، محمد حبیبی، ریحانه خدابخشی، حسین سهرابی، فاطمه عبدالوند، محمدعرفان فرهادی
عربی زبان قرآن	درویشعلی ابراهیمی، ولی برجی، عمار تاجبخش، محمدرضا سوری، امیرحسین شکوری، حمیدرضا قائدامینی، مرتضی کاظم‌شیرودی، مصطفی قدیمی‌فرد، محمد کرمی‌نیا، روح‌الله گلشن، سید محمدعلی مرتضوی
تاریخ و جغرافیا	محمد ابوالحسنی، علیرضا پدram، مریم خسروی دهنوی، مهشید رستمی ریک، حسین سهرابی، تابان صیقلی
فلسفه و منطق	حسین آخوندی راهنماچی، جواد پاکدل، عرفان دهدش‌نیا، محمد رضایی‌بغا، موسی سپاهی، حمید سودیان، محمد کرمی‌نیا، علی معزی، فیروز نژادنجف
اقتصاد	آفرین ساجدی، سارا شریفی، مهدی ضیائی، احسان عالی‌نژاد، مهدی کاردان

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستاران	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمدابراهیم توزنده‌جانی	محمد بحیرایی	مهدی ملارمضانی، آروین حسینی، عباس مالکی	الهه شهبازی
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	سید علیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	سید آرش مرتضائی‌فر، سپیده فتح‌اللهی، امیرحسین اشتری، رضا رنجبری	فریبا رئوفی
جامعه‌شناسی	سید آرش مرتضائی‌فر	سید آرش مرتضائی‌فر	مریم خسروی دهنوی، تابان صیقلی	سجاد حقیقی‌پور
روان‌شناسی	محمد حبیبی	محمد حبیبی	ملیکا ذاکری	محمدصدرا پنجه‌پور
عربی زبان قرآن	احسان کلاته‌عربی	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	لیلا ایزدی
تاریخ و جغرافیا	محمد مهدی یعقوبی	محمد مهدی یعقوبی	تابان صیقلی	عطیه محلوچی
فلسفه و منطق	سیده سمیرا معروف	فرهاد علی‌نژاد	ایمان کلاته‌عربی، مهشید رستمی، امیرمحمد قلعه‌کاهی	سوگند بیگلری
اقتصاد	مهدی ضیائی	سارا شریفی	سپیده فتح‌اللهی، مریم خسروی دهنوی	سجاد حقیقی‌پور

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصورخاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروف‌چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

سؤالاتی که با نشانگر **نهایی** مشخص شده‌اند، مشابه سؤالات امتحانات نهایی هستند. با تمرین این دسته از سؤالات می‌توانید در امتحانات نهایی عملکرد بهتری داشته باشید.

کل کتاب

باسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

عربی زبان قرآن (۱) و (۲)

■ عین الأنسب للجواب عن الترجمة أو المفهوم من أو إلى العربية (۸۶ - ۹۴)

۸۶- ﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَكُمْ يَوْمٌ لَا بَيْعَ فِيهِ وَلَا خُلَّةً ... ﴾ ای ...

(۱) ایمان‌آوردندگان از چیزی که روزی شما قرار دادیم بخشش کنید قبل از آمدن روزی که در آن فروش و جایگزینی پذیرفته نیست!

(۲) کسانی که اهل ایمان هستید از چیزهایی که به شما روزی داده‌ایم ببخشید قبل از فرارسیدن روزی که در آن نه خریدی است و نه فروشی!

(۳) کسانی که ایمان آورده‌اند از آنچه به شما روزی داده شد انفاق کنند پیش از آنکه روزی که در آن داد و ستد و دوستی نیست، فرا رسد!

(۴) کسانی که ایمان آورده‌اید از آنچه به شما روزی داده‌ایم انفاق کنید پیش از آنکه روزی فرا رسد که در آن نه داد و ستدی است و نه دوستی!

۸۷- « لَا يُصْعِرُ الْإِنْسَانُ الْمُتَوَاضِعُ خَدَّهُ لِلنَّاسِ أَبَدًا وَ لَا يَمْشِي فِي الْأَرْضِ مَرْحًا فَإِنَّ النَّاسَ يَكْرَهُونَ عَمَلَ مَنْ يَتَكَبَّرُونَ عَلَيْهِمْ

کما لا يُحِبُّهُمُ اللَّهُ!»: انسان فروتن ...

(۱) هرگز با خودپسندی از مردم روی بر نمی‌گرداند و با ناز و خودپسندی در زمین راه نمی‌رود چرا که مردم کار کسانی را که بر آن‌ها تکبر می‌ورزند، ناپسند می‌دارند همانطور که خداوند آن‌ها را دوست نمی‌دارد!

(۲) هیچ‌گاه نباید با غرور از مردم روی برگرداند و با خودپسندی و ناز روی زمین زندگی کند چرا که مردم عمل کسی را که بر آن‌ها تکبر می‌ورزد، زشت می‌شمارند همانطور که خداوند آن‌ها را دوست ندارد!

(۳) هرگز نباید با خودپسندی از مردم روی برگرداند و با ناز و شادمانه در زمین راه برود چرا که مردم کار کسانی را که بر آن‌ها تکبر می‌ورزند، ناپسند می‌دارند همانطور که خداوند دوستشان نمی‌دارد!

(۴) خودخواهانه از مردم روی بر نمی‌گرداند و با خودپسندی در زمین حرکت نمی‌کند چرا که مردم عمل او را که بر آن‌ها تکبر می‌ورزد ناپسند می‌دارند همانطور که خداوند آن را دوست نمی‌دارد!

۸۸- « إِنَّ عُمَلَاءَ الْعَدُوِّ الْمُنَافِقِينَ إِضَافَةً إِلَى إِجَادِ التَّفْرِقَةِ بَيْنَ صُفُوفِ الْمُسْلِمِينَ وَ الْعَمَلِ لِمَصْلَحَةِ الْعَدُوِّ يُصَيِّرُونَ النَّاسَ

يَأْسِينَ مِنْ تَحَسُّنِ الْأَوْضَاعِ! »:

(۱) قطعاً مزدوران دشمن و منافقان، افزون بر به وجود آوردن تفرقه بین صفوف مسلمانان و کار کردن برای مصلحت دشمن، مردم را از ناامیدی نجات می دهند!

(۲) همانا مزدوران دشمن که منافق هستند، افزون بر ایجاد تفرقه بین صفوف مسلمانان و کار کردن برای مصلحت دشمن، موجب ناامیدی مردم از بهبود یافتن شرایط می شوند!

(۳) قطعاً مزدوران دشمن، منافق هستند و علاوه بر به وجود آوردن تفرقه میان صفوف مسلمانان و کار کردن برای مصلحت دشمنان، مردم را از بهبود یافتن شرایط ناامید می کنند!

(۴) همانا مزدوران منافق دشمن علاوه بر ایجاد تفرقه میان صفوف مسلمانان و کار کردن برای مصلحت دشمن، مردم را ناامید از بهبود یافتن شرایط می گردانند!

۸۹- « قَدْ نَرَى هَذَا الْأَبَ الْمُشْفِقَ يُقَدِّمُ لِابْنِهِ مَوَاعِظَ قِيَمَةٍ، وَ هَذِهِ نَمَازِجُ تَرْبِوِيَّةٍ لِيَهْتَدِيَ بِهَا كُلُّ الشَّبَابِ! »:

(۱) این پدر دلسوز را دیده ایم که به فرزندش پندهای نیکو تقدیم می کند و این نمونه ای تربیتی است برای هدایت همه جوانان!
(۲) گاهی این پدر دلرحم را می بینیم که اندرزهای ارزشمند به فرزندش تقدیم می نماید، و این یک نمونه تربیتی است تا همه جوانان را به وسیله آن هدایت کند!

(۳) این پدر دلسوز را گاهی می بینیم که اندرزهای ارزشمندی به پسر خود تقدیم می نماید، و اینها نمونه هایی تربیتی هستند تا به وسیله آن همه جوانان هدایت گردند!

(۴) قطعاً این پدر دلرحم را می بینیم که به پسرش پندهایی ارزشمند پیشکش می کند و اینها خود نمونه هایی تربیتی می باشند برای اینکه هر جوانی با آن هدایت شود!

۹۰- « لا شكَّ أَنْ تَعْلَمَ لُغَةً جَدِيدَةً يَسْتَعْرِقُ وَقْتاً طَوِيلًا وَ جَهْدًا كَبِيرًا وَلَكِنَّهُ يُعَدُّ تَجْرِبَةً مُثْمِرَةً تَفْتَحُ أَبْوَابًا جَدِيدَةً لِلتَّوَاصُلِ الثَّقَافِي! »:

- ۱) هیچ شکی نیست که یادگیری یک زبان جدید، زمانی طولانی و تلاشی زیاد می‌طلبد اما تجربهٔ پرباری به شمار می‌رود که درهای جدیدی را برای ارتباط فرهنگی می‌گشاید!
- ۲) بدون هیچ شکی یادگرفتن زبان جدید، نیازمند زمانی طولانی و تلاشی بسیار است با این‌که تجربهٔ گرانبهایی به شمار می‌رود که درهای ارتباط فرهنگی را برای ما باز می‌کند!
- ۳) هیچ شکی نیست که آموختن یک زبان جدید، وقتی زیاد و تلاشی بزرگ می‌برد ولی آن را می‌توان تجربهٔ پرثمری به شمار آورد که با آن، درهای تازه‌ای برای ارتباط فرهنگی باز می‌شود!
- ۴) هیچ شکی در این نیست که آموختن زبانی جدید، زمانی زیاد و تلاشی فراوان می‌خواهد اما تجربهٔ پرباری به حساب می‌آید که با آن، درهایی جدید برای ارتباط فرهنگی گشوده می‌شود!

۹۱- عَيْنِ الصَّحِيح:

- ۱) عَاهَدْتُ نَفْسِي أَلَّا أَصَادِقَ الْكَذَّابَ لِأَنَّ لَيْسَتْ لَهُ مَنزِلَةٌ عِنْدَ النَّاسِ! : با خودم پیمان بستم که نباید با دروغگو دوستی کنم زیرا او جایگاهی نزد مردم ندارد!
- ۲) قَرَأْتُ مَعْجَمًا كَبِيرًا فِي الْمَكْتَبَةِ الْعَامَّةِ يُسَاعِدُنِي فِي فَهْمِ هَذِهِ النَّصُوصِ! : لغتنامهٔ بزرگی که در کتابخانهٔ عمومی خواندم مرا در فهم این متن‌ها کمک می‌کرد!
- ۳) كَادَ السَّائِحُونَ يَرْجِعُونَ إِلَى الْفَنَدَقِ حَتَّى أَخَذَتْ رِيَّاحٌ شَدِيدَةٌ تَعْصِفُ! : چیزی نمانده بود گردشگران به هتل برگردند تا اینکه بادهای شدیدی شروع به وزیدن کرد!
- ۴) لَنَا زُمَلَاءٌ يَسْتَمِعُونَ إِلَى كَلَامِ الْمُعَلِّمِ جَيِّدًا وَ يَطْرَحُونَ أَسْئَلَتَهُمْ لِفَهْمِ الدَّرْسِ! : همکلاسی‌هایمان به سخن معلم به خوبی گوش می‌دهند و برای فهمیدن درس، سؤالانشان را مطرح می‌کنند!

۹۲- عَيْنِ الصَّحِيح:

- ۱) عَلَى الْمَرْءِ الْعَاقِلِ بِالْإِجَابَةِ بَعْدَ أَنْ يَسْمَعَ وَ الْعَلْبَةَ عَلَى غَضَبِهِ! : انسان خردمند پس از اینکه می‌شنود، پاسخ می‌دهد و بر خشمش چیره می‌شود!
- ۲) وَجَدْنَا أَصْوَاتَ مَفْرَدَاتٍ دَخَلَتْ لُغَتَنَا مَتَغَيِّرَةً فَتَعَجَّبْنَا! : صداهای واژگانی را که وارد زبانمان می‌شد، دگرگون شده یافتیم. پس شگفت‌زده شدیم!
- ۳) نَصَحْتُ رَجُلًا كَثِيرَ الْمَعَاصِي أَمْسَ وَ ذَكَرْتُهُ بِعَوَاقِبِ أَعْمَالِهِ! : دیروز مرد بسیار گناهکاری را نصیحت کردم و عواقب کارهایش را به او یادآوری کردم!
- ۴) لَنْ يَقْدَرَ الْكَاذِبُ عَلَى إِنْكَارِ كَذِبِهِ أَوْ إِخْفَائِهِ فَلَا تَكْذِبْ! : انسان دروغگو نمی‌تواند دروغ خود را انکار کند یا آن را پنهان کند، پس دروغ نگو!

۹۳- « در کتابخانه کوچکمان فرهنگ لغاتی یافتیم آن فرهنگ لغات بسیار مفید بود! » عین الصحیح:

(۱) وَجَدْتُ مُعْجَمًا فِي مَكْتَبَتِنَا الصَّغِيرَةِ الْمُعْجَمُ كَانَ مُفِيدًا جَدًّا!

(۲) فِي مَكْتَبَتِنَا وَجَدْتُ مُعْجَمًا صَغِيرًا ذَلِكَ الْمُعْجَمُ كَانَ مُفِيدًا كَثِيرًا!

(۳) فِي مَكْتَبَتِنَا الصَّغِيرَةِ وَجَدْتُ مُعْجَمًا صَغِيرًا كَانَ ذَلِكَ مُفِيدًا جَدًّا!

(۴) وَجَدْتُ مُعْجَمًا صَغِيرًا فِي مَكْتَبَتِنَا الْمُعْجَمُ كَانَ الْمُعْجَمُ الْمُفِيدَ كَثِيرًا!

۹۴- عین ما لیس الغرض من هذه العبارة: « النَّدْمُ عَلَى السَّكُوتِ خَيْرٌ مِنَ النَّدَمِ عَلَى الْكَلَامِ! »

(۱) زبان درکش ای مرد بسیاریردان که فردا قلم نیست بر بی زبان

(۲) صدفوار گوهرشناسان راز دهان جز به لؤلؤ نکردند باز

(۳) کمال است در نفس انسان سخن تو خود را به گفتار ناقص مکن

(۴) ای دل گر از آن چاه زنخدان به درآیی هر جا که روی زود پشیمان به درآیی

■ ■ اقرأ النَّصَّ التَّالِيَّ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ (۹۵ - ۹۹) بِمَا يُنَاسِبُ النَّصَّ:

ادوارد براون مستشرق إنجليزي. ولد من أسرة نصرانية اشتهرت بالطب و بالعسكرية و التجارة. ولكنه دافع عن الإسلام.

درس براون في أفضل المدارس، ثم في أفضل الجامعات: جامعة كيمبردج، و جامعة لندن، ليتخرج طبيباً و هو في

الخامسة و العشرين من عمره. نال شهرة واسعة في الدراسات الشرقية و كان يتحدث بالفارسية و العربية جيداً، حيث

عين أستاذاً لهما في جامعة كيمبردج.

سافر براون إلى إيران و عاش فيها لعام حافل بالإطلاع على تلك الثقافة العميقة مع التعمق في دراسة لغة تلك

الديار و حركاتها الفكرية و تراثها الحضاري الطويل، و لما عاد من فارس صار مدرساً للغة الفارسية في جامعة

كيمبردج. بذل براون جهداً كثيراً في التأليف و البحث. فصدر كتاباً ضخماً في أربعة مجلدات، تحت عنوان «التاريخ

الأدبي لفارس»!

۹۵- عین الصّحیح حسب النّص:

- (۱) كان لإدوارد براون مطب لزيارة المرضى في أحد شوارع لندن!
- (۲) شهرة براون في الشؤون التجاريّة كانت باقية إلى آخر عمره!
- (۳) تدرّسه لّلغة الفارسيّة في جامعة كيمبردج كان بعد رجوعه من فارس!
- (۴) بعدما نال شهرة في الدراسات الشرقيّة عيّن براون أستاذاً لها في جامعة كيمبردج!

۹۶- عین ما لم يكن براون فيه متخصصاً:

(۱) الطّب	(۲) الأدب الفارسيّ
(۳) الأدب الإنجليزيّ	(۴) التحدّث بالعربيّة

۹۷- عین الصّحیح حول حصيلة براون العلميّة:

- (۱) كانت شهرة براون الواسعة في الدراسات الشرقيّة فقط!
- (۲) عيشه في ايران طول سنة ما كان ذا نتائج مفيدة!
- (۳) تاريخ الأدب الإيرانيّ كان من أعظم أبحاثه حول الأدب!
- (۴) كان أبوه مشهوراً في الطّب و التجارة و العسكريّة!

۹۸- « اشتهرت - دافع - أفضل - التعمق »:

- (۱) اشتهرت: فعل ماضٍ - للمفرد المؤنث - مزيد ثلاثي (من باب افتعال) - معلوم / فعل و فاعل؛ جملة فعلية لتوصيف

النكرة

- (۲) دافع: للمفرد المذكر الغائب - مزيد ثلاثي من باب مفاعلة؛ و له حرفان زائدان / فعل و فاعل؛ خبر للحروف المشبهة

بالفعل

- (۳) أفضل: اسم تفضيل (من مصدر مزيد ثلاثي) - مذكر - معرب - نكرة / مجرور بحرف الجرّ؛ في أفضل: جارّ و

مجرور

- (۴) التعمق: اسم - مصدر للمزيد الثلاثي، من باب تفعل، و له حرفان زائدان - معرب / مجرور

الكسرة

۹۹- « واسعة - يتحدّث - يتخرّج - مدرّس »:

(۱) واسعة: مفرد مؤنث - اسم فاعل؛ مأخوذ من مصدر مجرّد ثلاثي دون حرف زائد - معرب / صفة و مرفوع بالتبعية من

موصوفها

(۲) يتحدّث: فعل مضارع - للمفرد المذكر الغائب - مزيد ثلاثي من مصدر «تحدّث» - معلوم / الجملة فعلية، و خبر لـ

«كان»

(۳) يتخرّج: مضارع - للمفرد المذكر الغائب - مزيد ثلاثي؛ اسم فاعله: مُتخرّج - مجهول / فعل و نائب فاعل، الجملة

فعلية

(۴) مدرّس: اسم فاعل؛ مصدره من باب تفعل، و حروفه الأصلية: در س - نكرة / خبر للأفعال الناقصة و منصوب

بالفتحة

■ ■ عین المناسب للجواب عن الأسئلة التالية (۱۰۰ - ۱۰۵)

۱۰۰- عین الخطأ في ضبط حركات الحروف:

(۱) عَلَيْنَا بِالذَّهَابِ إِلَى الْمَلْعَبِ قَبْلَ أَنْ يَمْتَلِيَنَّ مِنَ الْمُتَفَرِّجِينَ!

(۲) إِيَّاكَ وَ مُصَادَقَةَ الْكَذَّابِ، فَإِنَّهُ كَالسَّرَابِ يُقَرِّبُ عَلَيْكَ الْبَعِيدَ!

(۳) يَطِيرُ الطَّائِرُ الطَّنَانُ إِلَى الْيَمِينِ وَ الشَّمَالِ، وَ إِلَى الْإِمَامِ وَ الْخَلْفِ!

(۴) لِكَثِيرٍ مِنَ الشُّعْرَاءِ الْإِيرَانِيِّينَ مُلَمَّعَاتٍ مِنْهُمْ جَلالُ الدِّينِ الرَّومِيِّ الْمَعْرُوفِ بِالْمَوْلَوِيِّ!

۱۰۱- عین الصحيح في استخدام العدد و المعدود:

(۱) كان تسعون و خمسة شجرة في تلك المزرعة!

(۲) شاهدتُ ستّة أعمدة للكهرباء جنب مزرعة جدّي!

(۳) قد غرس جدّي العزيز شجرتين

(۴) كان أحد عشر فلاحين يعملون في المزرعة المجاورة!

۱۰۲- عین العبارة التي يتأخر الفاعل فيها عن المفعول:

- (۱) هل علّمت هذين الطالبين طريقة المشاركة في المسابقات العلمية!
- (۲) أخبرنا مسؤول المكتبة بموعد استرجاع الكتب في نهاية العام الدراسي!
- (۳) تناول هؤلاء المسافرون طعامهم في مطعم قرب بيتنا و رجعوا إلى الفندق!
- (۴) تؤدّي الدلافين دوراً مهماً في حياة الإنسان و مساعدته في المجالات المختلفة!

۱۰۳- عین «الرجل» يكون نائباً عن الفاعل:

- (۱) إنّ من السنّة أن يخرج الرجل مع ضيفه إلى باب الدار!
- (۲) عند وقوع هذه الظاهرة تفكّر الرجل العالم لحلّها ثمّ شرح القضية لنا!
- (۳) في ذلك الشارع شاهدت أنّ النار قد اشتعلت ولكن أنقذ الرجل منها!
- (۴) يُشاور الرجل أحد الأصدقاء المخلصين حول موضوع جدير بالإهتمام!

۱۰۴- عین اسم المكان:

- (۱) في رأيي إنّ الصلاة مفتاح لكلّ خير!
- (۲) للثين ثمرة لذيذة و فيها منافع للناس!
- (۳) إشتراك جميع اللاعبين في المسابقة مسرورين!
- (۴) كانت قوات العدو تتحكّم في المعابر الحدودية!

۱۰۵- عین «لا» تمنع عن القيام بالعمل:

- (۱) إنّ لا تزرعي العداوة لا تحصدي الخسارة في حياتك!
- (۲) التزموا بالوعد لكي لا تشتهروا بالكذب بين الآخرين!
- (۳) قد تعلّمنا درساً يُغيّر طريقتنا في التفكير فلا تنسياه!
- (۴) يا بُني؛ جالس صديقاً و فياً حتّى لا تبقى وحيداً في الشيب!

تاریخ (۱)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

کل کتاب

وقت پیشنهادی (تاریخ ۱ و ۲): ۱۰ دقیقه

۱۰۶- کدام یک از عبارتهای زیر درباره گاه‌شماری نادرست است؟

الف) یکی از منابعی که نشان می‌دهد پادشاهان هخامنشی از گاه‌شماری خورشیدی بابلی استفاده می‌کرده‌اند، سنگ‌نوشته داریوش‌شاه در بیستون است.
 ب) ۱۰۰۰ سال پس از رسمیت یافتن مسیحیت در امپراتوری روم، پاپ گرگوار سیزدهم به کمک منجمان گاه‌شماری مسیحیان را اصلاح کرد.
 ج) گاه‌شماری‌های دوران هخامنشیان و ساسانیان، در دوران اشکانیان نیز رایج بود که گاه‌شماری دوران ساسانی نام روزهای خود را از ایزدان و فرشتگان گرفته بود.

د) به دستور ژولیوس سزار، گاه‌شماری رومی بر اساس گاه‌شماری‌ای اصلاح شد که سال را به ۱۲ ماه ۳۰ روزه تقسیم می‌کرد و ماه آخر آن ۳۵ روزه بود.

۱) «الف» و «ب»

۲) «ب» و «ج»

۳) «ج» و «د»

۴) «د» و «الف»

۱۰۷- کدام گزینه در مقایسه بین ادیان در تمدن‌های باستان نادرست است؟

۱) آریاییان هند در آیین برهمنی، همانند مردمان مصر، خدایان متعدد و گوناگونی را می‌پرستیدند و همانند آریایی‌های ایرانی، به خدای غیر مادی و مافوق طبیعت اعتقاد داشتند.

۲) مردمان تمدن یونان همانند مردمان بین‌النهرین، از جمله سومریان، علاوه بر اعتقاد به چند خدایی، معتقد بودند هر شهر متعلق به یک خدا است و آن خدا، محافظ شهرشان است.

۳) مصریان همانند سومریان به چندخدایی اعتقاد داشتند اما به سبب زندگی پربرکت در اطراف رود نیل نسبت به زندگی در کناره‌های دجله و فرات، خدایان خود را مهربان‌تر از خدایان سومری می‌دانستند.

۴) آیین بودا، مهم‌ترین آیینی بود که در مقابله با باورهای آمیخته به خرافات در آیین برهمنی ظهور کرد؛ این آیین ابتدا در هند رواج پیدا کرد و سپس در دوران سلسله هان در مقابله با تعالیم آیین کنفوسیوس در چین نیز رواج پیدا کرد.

۱۰۸- کدام یک از عبارتهای زیر، درباره تمدن ایلام درست بیان شده است؟

الف) سرزمین ایلام شامل جلگه خوزستان و مناطق زاگرس شمالی و میانی بود.

ب) به دلایل سیاسی و تجاری، فرمانروایان سومری و اکدی، پیایی به ایلام لشکرکشی می‌کردند.

ج) تمدن ایلام، همواره با همسایگان خود مانند سومریان و اکدی‌ان ارتباط تنگاتنگ سیاسی داشتند.

د) حکومت ایلام، سرانجام بر اثر یورش ویرانگر آشوریان در قرن هفتم قبل از میلاد دچار فروپاشی شد.

۱) «الف» و «ب»

۲) «ب» و «د»

۳) «الف» و «ج»

۴) «ج» و «د»

۱۰۹- در یک موقعیت فرضی، مورخی می‌خواهد درباره سال‌های ۴۰۴ تا ۳۵۸ قبل از میلاد تحقیق کند. وی در مسیر پژوهش خود احتمالاً با کدام یک از حوادث زیر مواجه خواهد شد؟

۱) خشایارشا پسر و جانشین داریوش، پس از فرونشاندن شورش‌های مصر و بابل به یونان لشکرکشی و آتن را تصرف کرد.

۲) اسکندر در سه نبرد گرانیکوس، ایسوس و گوگمل سپاه هخامنشی را شکست داد و پس از آن یکی از پایتخت‌های هخامنشیان را تسخیر کرد.

۳) بنیان‌گذار سلسله اشکانیان بر فرمانروای سلوکی در ناحیه‌ای در حوالی قوچان امروزی شورید و پارت و گرگان را از دست سلوکیان خارج کرد.

۴) کوروش کوچک در آسیای صغیر سر به شورش برداشت و با سپاهی از مزدوران یونانی راهی پایتخت شد و در جنگ با اردشیر دوم کشته شد.

۱۱۰- سلسله (۱) در آغاز، پیرو فرهنگ و معماری یونانیان بود اما به تدریج از نفوذ آنان در ایران کاسته شد. از سوی دیگر، در زمانه حکومت (۲)، معماری گنبدها آن‌چنان پیشرفت کرد که حتی الهام‌بخش معماران اروپایی شد. با توجه به توضیحات فوق، کدام گزینه به مفهوم درستی اشاره دارد؟

۱) (۲) حامی سیاست آزادی دینی برای ایرانیان و سایر مردم تحت فرمانروایی خویش بود ولی به‌طور متقابل، موردحمایت روحانیان زرتشتی قرار گرفت.

۲) عده‌ای از پژوهشگران، بر پایه برخی از مندرجات سنگ‌نوشته‌ها، استدلال می‌کنند که حاکمان (۱) زرتشتی بوده‌اند و گروهی دیگر این نظر را قبول ندارند. (۲) حامی سیاست آزادی دینی بود و فرهنگ و عقاید مردم تابع خویش را محترم می‌شمرد.

۳) در نظام طبقاتی دوران (۱)، گروه حاکم خود به دو دسته، شامل خاندان شاهی و شش خانواده قدرتمند از یک سو و نجبای درجه دوم از سوی دیگر تقسیم می‌شد و در زمان (۲) گروه جدیدی به نام دبیران به طبقه حاکم افزوده شد.

۴) در دوران (۲)، جنبش بزرگی علیه تبعیض‌های اجتماعی و اقتصادی به رهبری مزدک پدید آمد و در زمان (۱) موبدان زرتشتی، مدافع نابرابری‌های اجتماعی و امتیازات طبقه حاکم بودند و وانمود می‌کردند که این تفاوت‌ها برای حفظ ثبات کشور لازم است.

کل کتاب

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

تاریخ (۲)

۱۱۱- کدام گزینه موارد درستی را درباره ابوالفضل بیهقی (۱)، ابن عربشاه (۲) و علی بن حسین مسعودی (۳) بیان می‌کند؟

(۱) (۱) عدم مطابقت یک رویداد تاریخی با عقل را معیار نادرست بودن آن خبر می‌دانست و (۳) کتاب تجارب‌الامم را به شیوه تاریخ‌نگاری تحلیلی نگاشته است.

(۲) مقایسه یک خبر تاریخی با اثر (۲) می‌تواند روشی سودمند برای تعیین اعتبار اخبار باشد و (۱) پس از طبری و همزمان با مؤلف سیاست‌نامه می‌زیسته است.

(۳) فاصله زمانی کتاب قابوس‌نامه با تألیف کتاب تاریخ سیستان از فاصله زمانی (۳) با آن، کمتر است و اثر (۱) در دسته آثار است که با تاریخ‌نویسی محلی پیوستگی دارد.

(۴) (۲) به طور ویژه به توصیف تاریخ زندگی یک فرمانروا پرداخته است و (۱) به سنجش گزارش‌ها بر اساس زمان و مکان بیشتر از (۳) اهمیت داده است.

۱۱۲- کدام گزینه در ارتباط با وضعیت امامان شیعه در دوره امویان و عباسیان نادرست است؟

(۱) دوره امامت حضرت سجاد (ع) در زمان بنی‌امیه، یکی از سخت‌ترین دوران برای اهل بیت و شیعیان بود و ایشان با جلوگیری از ورود اهل بیت به درگیری‌های بی‌حاصل و زنده نگه‌داشتن یاد امام حسین (ع) و بیان اهداف قیام کربلا، مانع از نابودی شیعیان شد.

(۲) دوره زندگی امام رضا (ع) هم‌زمان با خلافت مأمون عباسی بود و مأمون در ابتدای خلافتش، برای کسب حمایت شیعیان امام رضا (ع) را از مرو به مدینه منتقل کرد و وی را مجبور به پذیرش مقام ولیعهدی خود کرد اما سرانجام او را در سرخس مسموم کرد و به شهادت رساند.

(۳) امام جعفر صادق (ع) در دوره امویان، با بهره‌گیری از شرایط پیش آمده، نهضت علمی وسیعی را سامان دادند و شاگردان زیادی را در معارف دینی مانند فقه و تفسیر، تربیت کردند و حقیقت مذهب تشیع را تبیین می‌کردند.

(۴) امام کاظم (ع) شیعیان را از همکاری با حکومت عباسی منع می‌کرد و در موقعیت‌های مختلف به نفی حاکمیت عباسی می‌پرداخت و به همین دلیل به دستور هارون عباسی به زندان افتادند و سرانجام در آنجا به شهادت رسیدند.

۱۱۳- کدام یک از عبارتهای زیر، در رابطه با هنر در عصر مغول - تیموری و صفوی اطلاعات صحیحی ارائه می‌دهد؟

(الف) نامورترین نقاشان عصر تیموری، کمال‌الدین بهزاد است که همراه شاگردانش با خلق آثار بی‌نظیر و ترکیب مکتب هرات با عناصر جدید پایه‌گذار مکتب جدید تبریز بود.

(ب) هنر نگارگری در روزگار جانشینان تیمور چون شاهرخ و نوادگانش از جمله بایسنقر میرزا در سراسر ایران به ویژه سمرقند گسترش شگفت‌انگیز می‌یافت.

(ج) شاه تهماسب از نقاشان و هنرمندان چیره‌دست زمان خود بود و هنرمندان تبریز در زمان وی آثار برجسته‌ای پدید آوردند.

(د) فرش اردبیل که به سفارش شاه تهماسب اول برای پیشکش به مقبره شیخ صفی‌الدین اردبیلی توسط هنرمندان کاشانی بافته شده است، یکی از شاهکارهای هنری جهان به شمار می‌رود.

(۱) «الف» و «ب» (۲) «ج» و «د» (۳) «ج» و «ب» (۴) «الف» و «د»

۱۱۴- چند مورد از عبارتهای زیر درست است؟

(الف) روم غربی یا بیزانس به سبب داشتن باروهای دفاعی مستحکم، پایگاه مهمی برای حفاظت از راه‌های تجاری به‌شمار می‌رفت.

(ب) در اثر حمله ژرمن‌ها، بیشتر شهرهای اروپای غربی که بر پایه تجارت رونق گرفته بودند، به سرعت رو به انحطاط نهادند و متروکه شدند.

(ج) فرانک‌ها دسته‌ای از ژرمن‌ها بودند که با تصرف شهر قسطنطنیه، حکومت خود را بنیان نهادند.

(د) واسال‌ها در قلعه‌های عظیم که به مثابه پایتخت آنان به‌شمار می‌رفت، مستقر بودند.

(ه) کلیسا در قرون وسطا برای مقابله با بی‌دینی و بدعت‌گذاری از انکیزیسیون استفاده می‌کرد.

(۱) چهار (۲) سه (۳) دو (۴) یک

۱۱۵- پیرامون تقدّم و تأخّر زمانی وقایع زیر، کدام گزینه درست است؟

(الف) شکست سپاهیان شاه اسماعیل از عثمانی‌ها در دشت چالدران

(ب) به قدرت‌رسیدن شاه عباس اول

(ج) شکست ازبکان و سرکرده آنان، شیبک‌خان

(د) انتقال پایتخت از قزوین به اصفهان

(۱) (د) بعد از (الف) و قبل از (ب) اتفاق افتاده است.

(۳) (ب) بعد از (ج) و قبل از (الف) اتفاق افتاده است.

کل کتاب

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی (جغرافیای ایران و جغرافیای ۲): ۱۰ دقیقه

جغرافیای ایران

۱۱۶- کدام گزینه دربارهٔ مراحل استاندارد پژوهش در جغرافیا، به درستی بیان شده است؟

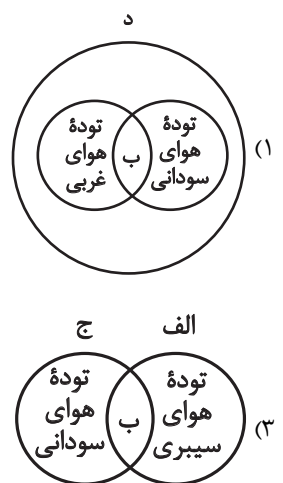
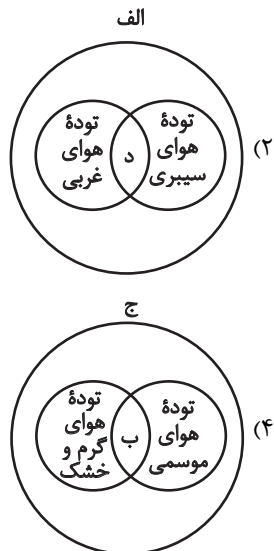
- الف) استفاده از عکس‌های هوایی، سالنامه آماری و تصاویر ماهواره‌ای از ویژگی‌های این مرحله است.
ب) در این مرحله پژوهشگر پی می‌برد که سؤالی که برایش پیش آمده، قبلاً پاسخ داده شده است یا خیر.
ج) دلایل و عواملی در این مرحله ارائه می‌شوند که در ادامه کار، راهنمای مسیر پژوهش خواهند بود.
د) در این مرحله، پژوهشگر متوجه می‌شود که برخی از اطلاعات جمع‌آوری‌شده در مسیر پژوهش وی، ضروری و مؤثر نیستند.
- (۱) (ج) مقدم بر (الف) و (ب) انجام می‌گیرد.
(۲) (ب) مؤخر از (الف) و (ج) انجام می‌گیرد.
(۳) (د) مؤخر از (الف) و مقدم بر (ج) انجام می‌گیرد.
(۴) (الف) مؤخر از (ج) و مقدم بر (د) انجام می‌گیرد.

۱۱۷- کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) ناهمواری‌های ایران بیشتر طی دوره سوم زمین‌شناسی پدید آمده است.
(۲) شیب عمومی کوهستان‌های تالش به سمت دریای خزر بیشتر از منطقهٔ آذربایجان است.
(۳) کوهستان‌های غربی از مریوان در کردستان با جهت شمال غربی - جنوب شرقی تا شمال تنگهٔ هرمز است.
(۴) دو تودهٔ کوهستانی مهم به نام‌های سه‌سپند و سیلان در منطقهٔ کوهستانی آذربایجان قرار دارد.

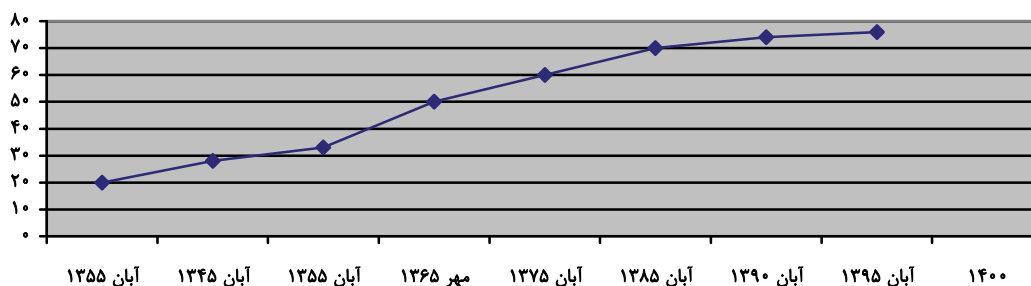
۱۱۸- با توجه به موارد زیر، کدام شکل در خصوص توده‌های هوا درست ترسیم شده است؟

- الف) در دورهٔ سرد سال وارد کشور می‌شود.
ب) شرایط بارش را فراهم می‌آورد.
ج) در دورهٔ گرم سال وارد کشور می‌شود.
د) جهت نفوذ آن نیمهٔ شمالی کشور است.

۱۱۹- با توجه به نمودار زیر که روند افزایش جمعیت کشورمان را در دهه‌های گذشته نمایش می‌دهد، کدام گزینه صحیح است؟

(۱) رشد مطلق جمعیت شهرها و روستاها یعنی افزایش میزان مولید به اضافه مهاجرت روستاییان به شهرها بوده است.

(۲) با مهاجرت گسترده مردم از سراسر کشور جمعیت شهرها به طور تدریجی افزایش یافته است.

(۳) برخی روستاها با افزایش جمعیت به نقاط شهری تبدیل شدند یا در بافت شهری ادغام شده‌اند.

(۴) رشد طبیعی جمعیت شهرها و روستاها با افزایش میزان مولید نسبت به میزان مرگ و میر بوده است.

۱۲۰- کدام گزینه ترتیب درستی از تاریخچه تقسیمات کشوری در ایران را نشان می‌دهد؟ (سمت راست از همه قدیمی‌تر است).

(الف) آبادی کوچک را ویس و آبادی بزرگ را گئو می‌نامیدند.

(ب) کشور به ۱۰ استان که نام هر استان یک عدد بود و ۴۹ شهرستان تقسیم شد.

(ج) کشور به ۷۲ بخش تقسیم شد.

(د) کشور به سی شهری تقسیم شد.

(ه) کشور به ۳۱ ایالت تقسیم شد.

(۲) «الف» - «د» - «ج» - «ه» - «ب»

(۱) «الف» - «ه» - «د» - «ج» - «ب»

(۴) «الف» - «د» - «ه» - «ب» - «ج»

(۳) «الف» - «ب» - «د» - «ه» - «ج»

جغرافیا (۲)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

کل کتاب

۱۲۱- پیرامون خبر زیر، کدام‌یک از تحلیل‌های جغرافیایی مناسب‌تر است؟

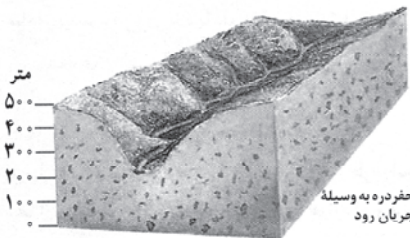
«بالارفتن قیمت برنج وارداتی آسیا، نگرانی کشورهای واردکننده را در زمینه تغذیه مردم افزایش داده است.»

- ۱) توزیع منابع طبیعی و امکانات صنعتی در نواحی اقتصادی مختلف، توزیعی نابرابر است.
- ۲) تصمیم‌گیری‌های سیاسی حکومت‌ها می‌تواند تأثیر قابل توجهی بر ناحیه‌های انسانی داشته باشد.
- ۳) امروزه همه نواحی از جهات مختلف، تحت تأثیر یکدیگرند و روابط و کنش‌های متقابلی نیز دارند.
- ۴) انسان‌ها برای زندگی و بهره‌برداری از محیط طبیعی از شیوه‌ها و ابزارهای متفاوتی استفاده می‌کنند.

۱۲۲- کدام گزینه در رابطه با بیابان‌ها صحیح است؟

- ۱) بیابان‌های گرم و مجاور مدارهای رأس‌السرطان و رأس‌الجدی، بیشترین جذب انرژی خورشید را دریافت می‌کند و از نواحی پرفشار هستند.
- ۲) کمبود بارش، بارندگی نامنظم و ناگهانی از ویژگی‌های مناطق بیابانی است و در همه تعاریف بیابان، بر دو ویژگی کمبود بارش و فقر پوشش گیاهی تأکید شده است.
- ۳) در منطقه حاره‌ای، توده‌های هوا در حوالی مدارهای رأس‌السرطان و رأس‌الجدی فرو می‌نشینند و منطقه پرفشار را به وجود می‌آورند در نتیجه کمربند بیابانی کره زمین در اطراف این دو مدار در سه قاره کشیده شده است.
- ۴) جریان آب سرد قطب در نواحی جنوب غربی آفریقا در بیابانی شدن سواحل آن مانند بیابان نامیب نقش دارد اما علت اصلی به وجود آمدن بیابان در سواحل این قاره وجود مرکز پرفشار و صعود نکردن هواست.

۱۲۳- کدام گزینه توصیف درستی از شکل زیر ارائه می‌دهد؟

- ۱) رودها به تدریج بستر خود را پهن و عمیق می‌کنند.
- ۲) دره U شکل، بر اثر جریان آب رودها و فرسایش بادی تشکیل شده است.
- ۳) در طی زمان دره‌ها به تدریج کم حجم و عمیق‌تر می‌شوند.
- ۴) علت اینکه آن‌ها را با حرف U نام‌گذاری کرده‌اند دامنه‌های تنگ و وسیع است.

۱۲۴- به ترتیب هر کدام از عبارات زیر مربوط به کدام خانواده زبانی است؟

زبان بعضی از مردم در شمال آفریقا - بیش از نیمی از مردم جهان با آن صحبت می‌کنند. - دومین خانواده زبانی از نظر تعداد سخنگو - میلیون‌ها نفر از مسلمانان جهان از آن استفاده می‌کنند. - رواج در میان مردم زردپوست ناحیه آسیای شرقی

- ۱) چینی، تبتی - آفروآسیایی - چینی - تبتی - هند و اروپایی - چینی، تبتی
- ۲) حامیایی و سامیایی - هند و اروپایی - چینی، تبتی - هند و اروپایی - چینی، تبتی
- ۳) حامیایی و سامیایی - هند و اروپایی - چینی، تبتی - آفروآسیایی - چینی، تبتی
- ۴) چینی، تبتی - آفروآسیایی - چینی، تبتی - حامیایی و سامیایی - چینی، تبتی

۱۲۵- به ترتیب مشخص کنید هر مورد زیر مربوط به نظام سیاسی کدام کشور می‌تواند باشد؟

- اختیارات محلی محدود و قانون‌گذاری متمرکز است.
- حکومت مرکزی نقش هماهنگ‌کننده و ارتباط‌دهنده دارد.
- مجلس نمایندگان و سنا در مرکز کشور وجود دارند.
- در بخش اعظم کشور قدرت سیاسی از پایتخت به سایر نقاط پخش می‌شود اما برخی نقاط اختیارات محدود و ویژه دارند.

- ۱) ایران - ژاپن - هند - کره شمالی
- ۲) فرانسه - آمریکا - کانادا - انگلستان
- ۳) اسپانیا - آذربایجان - روسیه - دانمارک
- ۴) آلمان - عراق - استرالیا - پاکستان

منطق

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

کل کتاب

۱۲۶- کدام یک از فعالیت‌های زیر از وظایف منطق دانان است؟

- (۱) تعریف مفهوم وجود و ارائه استدلال بر اثبات وجود خدا
(۲) استدلال‌آوری برای برخی از گزاره‌های علوم مختلف
(۳) اثبات حقانیت فلسفه و منطق
(۴) تعریف مفهوم مغالطه

۱۲۷- اگر کسی قصد مغالطه داشته باشد، با کدام دو دسته از کلمات زیر می‌تواند مغالطه کند و نام این مغالطه چه خواهد بود و در جمله «سد ساخته شده

توسط پیمانکار خراب شد» چه نوع مغالطه‌ای امکان وقوع دارد؟

- (۱) ارز، ارض - نصر، نثر - توسل به معنای ظاهری - شیوه نگارشی کلمات
(۲) خیش، خویش - غریب، قریب - شیوه نگارشی کلمات - شیوه نگارشی کلمات
(۳) ثری، سرا - ملک، مُلک - شیوه نگارشی کلمات - ابهام در مرجع ضمیر
(۴) خاست، خواست - ثواب، صواب - ابهام در مرجع ضمیر - اشتراک لفظ

۱۲۸- اگر «برخی الف ب نباشد» رابطه میان مصادیق دو مفهوم «الف و ب» کدام یک از نسبت‌های چهارگانه خواهد بود؟

- (۱) فقط عموم و خصوص من وجه و عموم و خصوص مطلق
(۲) فقط عموم و خصوص من وجه
(۳) فقط عموم و خصوص من وجه و تباین
(۴) تباین و عموم و خصوص من وجه و عموم و خصوص مطلق

۱۲۹- کدام گزینه در مورد اقسام تعریف صحیح نیست؟

- (۱) در برخی تعاریف می‌توان از مفاهیم جزئی استفاده کرد.
(۲) تعریف مفهومی برای مفاهیمی که عام‌تر از آن‌ها وجود ندارد امکان‌پذیر نیست.
(۳) در تعریف مفهومی ویژگی مشترک یا مفهوم عام مؤخر از ویژگی خاص آورده می‌شود.
(۴) واژه‌هایی که خارجی هستند و فرهنگستان زبان و ادب فارسی برای آن‌ها معادل‌سازی می‌کند از نوع تعریف لغوی هستند.

۱۳۰- کدام یک از گزینه‌ها استنتاج بهترین تبیین را به تصویر می‌کشد؟

- (۱) سال‌هاست که در این منطقه نه پرنده‌ای دیده شده است و نه خزنده‌ای، این منطقه فاقد موجودات زنده است.
(۲) ایشان فروشنده خانه نیست؛ نه تلفنش را جواب می‌دهد، نه سر قرار معامله می‌آید، نه برای ملکش قیمت می‌دهد.
(۳) این حیوان عجیب را تا به حال ندیده بودم، ولی مطمئنم پرنده نیست؛ زیرا نه منقار دارد و نه تخم‌گذار است.
(۴) تا رنج تحمل نکنی گنج نبینی / تا شب نرود صبح پدیدار نباشد

۱۳۱- کدام قضیه، محصوره سالبه است؟

- (۱) سی مرغ نمی‌توانند یک سیم‌رغ را به کشتن دهند.
 (۲) یک عده از انجام هر کاری ناتوانند.
 (۳) شرم به روی او نمی‌نشیند.
 (۴) بزرگی در بخشش از ناتوانی در حسادت است.

۱۳۲- عکس مستوی قضیه کلیه‌ای، به صورت «بعضی انسان‌ها نویسنده هستند» می‌باشد. متناقض متداخل آن کدام است؟

- (۱) هیچ نویسنده‌ای انسان نیست.
 (۲) بعضی نویسنده‌ها انسان نیستند.
 (۳) هیچ انسانی نویسنده نیست.
 (۴) بعضی نویسنده‌ها انسان هستند.

۱۳۳- اگر علامت موضوع نتیجه‌ای مطابق با علامت موضوع یک قضیه کلیه باشد و یا مطابق علامت محمول قضیه سالبه‌ای باشد، بنابراین:

- (۱) برای نتیجه سور جزئی قرار می‌دهیم.
 (۲) برای مقدمه اول سور کلی قرار می‌دهیم.
 (۳) برای نتیجه سور کلی قرار می‌دهیم.
 (۴) برای مقدمه دوم سور جزئی قرار می‌دهیم.

۱۳۴- کدام قضایا به ترتیب «قابل» و «غیرقابل» جمع در صدق هستند؟

- (۱) این فرد یا ایرانی است یا ژاپنی - سزای عمل فرد یا در این دنیا نصیب او می‌شود یا در آخرت.
 (۲) عالم یا حادث است یا قدیم - شکل یا سه‌ضلعی است یا چهارضلعی.
 (۳) انسان در دنیا یا آخرت سزای اعمال خود را می‌بیند - زاویه یا قائمه است یا حاده.
 (۴) انسان یا جسم است یا مجرد - لفظ مفرد یا اسم است، یا فعل.

۱۳۵- کدام مغالطه نام‌برده شده، لزوماً مغالطه آن عبارت نیست؟

- (۱) اگر به دنبال مشاور خوب هستی، بدان که هوش و ذکاوت این مشاور تحصیلی واقعاً ستودنی است! بی‌تدبیرترین افراد کسانی‌اند که از مهارت او در مسیر تحصیل خود استفاده نکنند و به مهارتش شک داشته باشند. (مغالطه مسموم کردن چاه)
 (۲) گره‌زدن آینده دانش‌آموز به چند نمره آزمون بی‌عدالتی است، ولی می‌توان با تأثیر دادن معدل کل دیپلم که نتیجه زحمات تدریجی دانش‌آموز است، از تزییع حق او جلوگیری کرد. (مغالطه بار ارزشی کلمات)
 (۳) اگر هنوز در تهیه بسته کمک‌آموزشی ما شک دارید، به این فکر کنید که اگر نتیجه کنکور شما از همه بچه‌های فامیل بسیار بهتر بشود، باعث افتخار پدر و مادرتان خواهید بود. (مغالطه توسل به احساسات)
 (۴) اگر یک بار دیگر به دوران مدرسه بازگردم، حتی یک لحظه را هم از دست نخواهم داد و روزی ۱۸ ساعت درس خواهم خواند تا در رشته دلخواهم قبول شوم. (مغالطه بزرگ‌نمایی)

فلسفه یازدهم

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

کل کتاب

۱۳۶- کدام‌یک از پرسش‌های زیر نسبت به بقیه بنیادی‌تر و اساسی‌تر است؟

(۱) آیا جامعه اصیل است یا فرد اصیل است؟

(۲) آیا ارزش‌های اخلاقی تابع شرایط تغییر می‌کنند؟

(۳) آیا می‌توان برای سیر حوادث در تاریخ بشر قوانینی را کشف کرد؟

(۴) آیا انسان می‌تواند اشیا را همان‌گونه که هستند بشناسد؟

۱۳۷- کدام مورد تحلیل بهتری درباره تمثیل غار افلاطون ارائه می‌کند؟

(۱) این تمثیل می‌تواند انسان را با بخش‌های مختلف دانش فلسفه آشنا کند.

(۲) کسی که با این تمثیل آشنا باشد، هرگز گرفتار باورهای نادرست نمی‌شود.

(۳) تمثیل غار، روش‌های درست و عقلانی رسیدن به حقیقت را نشان می‌دهد.

(۴) این تمثیل نشان می‌دهد که آزادی حقیقی، در گرو رهایی از باورهای نادرست است.

۱۳۸- کدام عبارت درباره فلاسفه پیش از سقراط و سوفیست‌های یونان باستان نمی‌تواند درست باشد؟

(۱) پارمنیدس مخالف این نظر بود که «حواس انسان هیچ چیز را در هیچ سطحی نشان نمی‌دهد».

(۲) کاربرد الفاظ «فلسفه» و «کیهان» برای جهان، نخستین بار به دست فیثاغورس انجام شد و فیثاغوریان اعداد و اصول اعداد را عناصر اولی همه موجودات می‌دانستند.

(۳) علت ظهور و شهرت سوفیست‌ها در یونان باستان مخالفت با نظرات فیلسوفان پیش از سقراط و آشفتگی فکری در آن دوره بوده است.

(۴) دلایلی که تالس برای تعیین اولین عنصر ارائه کرد دلایلی تجربی بودند که از عالم طبیعت اخذ شده بودند.

۱۳۹- در زمان سقراط کدام مورد آتن را تحت تأثیر قرار داده بود؟

(۱) خداشناسی و اخلاق دغدغه اصلی بود.

(۲) اخلاق و فضیلت کم‌رنگ شده بود.

(۳) حقیقت و واقعیت انکار می‌شد.

(۴) اندیشه‌های متضاد مردم را نگران کرده بود.

۱۴۰- مقدمه‌ای که پس از آن گرگیاس می‌گوید: «اگر هم چیزی وجود داشته باشد، قابل شناخت نیست و انسان ابزار شناخت آن را ندارد»، کدام است؟

(۱) انکار ابزار شناخت

(۲) انکار ارزش شناخت

(۳) انکار واقعیت

(۴) انکار ماهیت معرفت

۱۴۱- کدام مورد در خصوص قوانین علوم تجربی نادرست است؟

- (۱) قطعاً حاصل تحلیل عقلانی یافته‌های حسی انسان است.
 (۲) بدون قواعد غیرتجربی هیچ قانون تجربی به دست نمی‌آید.
 (۳) محتوای این قوانین ممکن است از حس یا از عقل باشد.
 (۴) شناخت تجربی را حس به تنهایی نمی‌تواند کسب کند.

۱۴۲- کدام عبارت برای یک فرد نسبی‌گرا غیرقابل تأیید است؟

- (۱) شناخت افراد می‌تواند نسبت به خودشان معتبر باشد.
 (۲) کاربرد ما از یک باور است که اعتبار آن را تعیین می‌کند.
 (۳) از طریق حس و تجربه است که می‌توان واقعیات را شناخت.
 (۴) انسان ابزارهای لازم برای شناخت پاره‌ای از مسائل را ندارد.

۱۴۳- پیرامون انسان‌شناسی کانت و فلسفه او می‌توان گفت:

- (۱) معتقد است که بدن دارای اراده و اختیار نیست؛ زیرا یک امر کاملاً مادی محسوب می‌شود.
 (۲) در «رساله‌ای در باب انسان» ماشینی‌بودن بدن را بیان می‌دارد.
 (۳) معتقد است اراده و اختیار باعث می‌شود که انسان را صرفاً امری غیرمادی بدانیم.
 (۴) نفس انسان را ناشی از اثرات بدن می‌داند و می‌گوید انسان موجودی تک‌ساحتی است.

۱۴۴- کدام مورد دربارهٔ نفس از دیدگاه ملاصدرا نادرست است؟

- (۱) روح و بدن دو چیز مجزا نیستند بلکه این دو امر جداگانه بوده‌اند و سپس با هم اتحاد پیدا کرده‌اند.
 (۲) آخرین درجهٔ تکامل موجودات زنده که می‌توانند به آن برسند، روح انسانی است.
 (۳) روح ضمیمه‌شده به بدن نیست و نتیجهٔ رشد و تکامل جسم است.
 (۴) روح باطن بدن و بدن ظاهر روح است.

۱۴۵- بنیادی‌ترین اصلی که در فلسفهٔ اخلاق افلاطون و ارسطو به‌عنوان پیش‌فرض پذیرفته شده است، کدام است؟

- (۱) اعتدال و عدالت، فضیلت و در راستای سعادت انسان هستند.
 (۲) در وجود انسان سه قوهٔ اصلی فعال‌اند و سعادت او در گرو فضیلت آن‌هاست.
 (۳) خوبی به سعادت می‌انجامد و عقل قادر به تشخیص آن است.
 (۴) نهایی‌ترین حقایق را فقط عقل درک می‌کند و اعتبار عقل، ذاتی آن است.

اقتصاد

کل کتاب

باسخ گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۱۵ دقیقه

۱۴۶- یک کارخانه تولید محصولات لبنیاتی، با ۵ نفر کارمند به شرح زیر فعالیت می‌کند. با توجه به درآمد و هزینه‌های آن، سود واقعی سالانه این کارخانه چقدر است؟

(الف) هزینه آب، برق و گاز در هر ماه: $\frac{1}{3}$ هزینه ماشین‌آلات در دو سال

(ب) دستمزد ماهیانه هر کارگر: معادل ۱۰ درصد هزینه سالانه سرمایه فیزیکی

(ج) هزینه سالانه ماشین‌آلات (سرمایه فیزیکی): ۱۰۰ میلیون تومان

(د) هزینه سالانه خرید مواد اولیه معادل: ۱۵ درصد مجموع دستمزد کارگران در یک سال

(ه) سالیانه ۷۰,۰۰۰ کیلو ماست به قیمت هر کیلو ۲۰,۰۰۰ تومان و ۴۰,۰۰۰ کیلو شیر به قیمت هر کیلو ۱۵,۰۰۰ تومان تولید و فروخته می‌شود.

(و) هزینه پنهان کارفرما در صورت اجاره دادن ساختمان کارخانه، ماهانه ۶ میلیون تومان است.

(۱) ۱,۳۲۸,۰۰۰,۰۰۰ تومان (۲) ۱,۴۱۸,۰۰۰,۰۰۰ تومان (۳) ۱,۰۱۸,۰۰۰,۰۰۰ تومان (۴) ۱,۴۹۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان

۱۴۷- کدام عامل سبب می‌شود تا نرخ بیکاری، از مقدار واقعی‌اش فاصله داشته باشد و سنجش تعداد بیکاران با احساس عمومی جامعه از بیکاری سازگار نباشد؟

(۱) لحاظ کردن کسانی که از جست‌وجوی شغل دلسرد شده‌اند به عنوان جزئی از جمعیت بیکار توسط مأموران آمارگیری

(۲) لحاظ کردن نیروی کار پاره‌وقت به عنوان جزئی از جمعیت بیکار توسط مأموران آمارگیری

(۳) لحاظ کردن نیروی کار غیرتخصصی به عنوان جزئی از جمعیت شاغل توسط مأموران آمارگیری

(۴) با صداقت برخورد کردن تمام افراد جامعه در خصوص وضعیت شغلی خود با مأموران آمارگیری

۱۴۸- با توجه به مثال‌های زیر هر یک از افراد دچار کدام اشتباه رایج در تصمیم‌گیری شده‌اند؟

- شما تصمیم دارید یک دوره آنلاین برای یادگیری یک زبان جدید ثبت‌نام کنید. اما به دلیل اینکه نمی‌توانید فوراً نتیجه بگیرید یا احساس می‌کنید که

پیشرفت کند است، از دوره‌های فشرده و کوتاه‌مدت استفاده می‌کنید که شاید کیفیت کمتری دارند، فقط برای اینکه سریعتر نتیجه بگیرید.

- شما اخیراً یک کتاب خودآموز در زمینه سرمایه‌گذاری خوانده‌اید و به سرعت احساس می‌کنید که در این زمینه بسیار ماهر شده‌اید. براساس این احساس،

تصمیم می‌گیرید تمامی پس‌اندازتان را در بازار بورس سرمایه‌گذاری کنید بدون اینکه به مشورت با متخصصین یا بررسی دقیق وضعیت بازار پردازید.

- شما یک قرارداد اینترنتی به مدت یک سال بسته‌اید و ماه‌ها از سرعت پایین اینترنت ناراضی هستید. اما به دلیل اینکه هنوز چند ماه از قرارداد باقی

مانده است، هیچ اقدامی برای تغییر سرویس دهنده نمی‌کنید، چون ترجیح می‌دهید هزینه‌های اضافی بابت فسخ قرارداد پرداخت نکنید، حتی اگر

برایتان منطقی‌تر باشد که به سرویس بهتر منتقل شوید.

(۱) بی‌صبری زیاد - اعتماد به نفس بیش از حد یا خودرأی بودن - چسبیدن به وضعیت فعلی

(۲) بی‌صبری زیاد - توجه به هزینه هدررفته - اعتماد به نفس بیش از حد یا خودرأی بودن

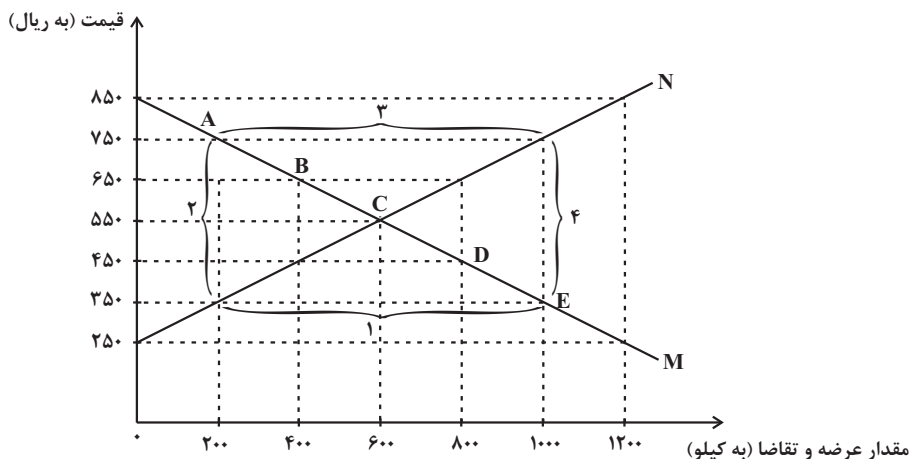
(۳) اعتماد به نفس بیش از حد یا خودرأی بودن - بی‌صبری زیاد - چسبیدن به وضعیت فعلی

(۴) اعتماد به نفس بیش از حد یا خودرأی بودن - چسبیدن به وضعیت فعلی - بی‌صبری زیاد

محل انجام محاسبات

۱۴۹- عبارتهای کدام گزینه در رابطه با نمودار رسم شده صحیح است؟

الف) در نقطه A عرضه‌کنندگان می‌توانند تمامی محصول عرضه شده خود را به فروش برسانند.

ب) در نقطه E، به دلیل کمبود عرضه، قیمت باید افزایش یابد تا تولیدکنندگان به تولید بیشتر کالا تشویق شوند.

ج) در قیمت ۵۵۰ تومان، اگر تولیدکننده ۶۰۰ کیلو کالا تولید کند، می‌تواند همه کالای خود را به فروش برساند.

د) نقطه D در مقایسه با نقطه B، نشان‌دهنده قیمت بیشتر و عرضه کمتر است.

۴ الف - ج

۳ ج - د

۲ ب - ج

۱ الف - د

۱۵۰- هریک از موارد زیر، به ترتیب مربوط به کدام بخش از تاریخ ایران است؟

- سیاست‌های رکودی و انقباضی

- افزایش قدرت اقتصادی دولت در نتیجه افزایش درآمدهای نفتی

- رقابت شدید نظامی و تجاری کشورهای اروپایی و استعمار کشورهای دیگر

- ساخته شدن کارخانجات بزرگ و زیرساخت‌های صنعتی

۱) قاجار - پهلوی - دوره پایانی حکومت صفویه - پهلوی

۲) پهلوی - قاجار - نیمه اول حکومت صفویه - دوران شکوفایی تمدن اسلامی

۳) قاجار - دوران شکوفایی تمدن اسلامی - نیمه اول حکومت صفویه - پهلوی

۴) پهلوی - پهلوی - قاجار - دوران شکوفایی تمدن اسلامی

محل انجام محاسبات

۱۵۱- سرمایه‌گذاری‌های مولد، سرمایه‌گذاری‌هایی هستند که: .....

(۱) مستقیماً به تولید کالاها و خدمات نمی‌انجامند اما باعث تقویت بنیه اقتصادی کشور می‌شوند و برای به ثمر رسیدن سایر فعالیت‌های اقتصادی بسیار ضروری هستند.

(۲) زمینه برای تربیت نیروی انسانی ماهر و متخصص در رشته‌های مختلف را فراهم می‌سازند و باعث کاهش شتاب افزایش قیمت‌ها و مهار تورم می‌شوند.

(۳) با ورود به بخش بورس کالا و اوراق بهادار باعث افزایش سرمایه کشور و رونق چرخه اقتصادی کشور می‌شوند.

(۴) به ظرفیت تولیدی کشور با ایجاد کارخانجات و شرکت‌های جدید یا توسعه ظرفیت آنها کمک می‌کنند.

۱۵۲- با توجه به اطلاعات جدول زیر:

ارزش پولی اسکناس‌ها	۵۸۰ واحد پولی
موجودی سپرده‌های دیداری	۱۲۰ واحد پولی
ارزش پولی چک پول‌ها	۱۶۰ واحد پولی
ارزش پولی مسکوکات در دست مردم	۲ برابر ارزش پولی اسکناس‌ها
موجودی حساب‌های پس‌انداز بلندمدت و سپرده‌های دیداری	۷۵۰ واحد پولی
موجودی حساب‌های پس‌انداز کوتاه‌مدت	$\frac{1}{3}$ موجودی حساب‌های پس‌انداز بلندمدت

الف) حجم پول در این جامعه چند واحد پولی است؟

ب) مقدار شبه پول در این جامعه چند واحد پولی است؟

پ) موجودی حساب‌های پس‌انداز بلندمدت چند واحد پولی است؟

(۱) ۵۹۰-۷۵۰-۱۹۰۰

(۲) ۶۳۰-۸۴۰-۲۰۲۰

(۳) ۲۵۰-۸۷۰-۲۰۲۰

(۴) ۶۳۰-۲۵۰-۲۹۸۰

۱۵۳- فردی با سرمایه‌گذاری مبلغ پس‌انداز خود به ارزش ۴۰۰ میلیون تومان در بازار بورس، به میزان ۲۰ درصد سرمایه خود سود برده است و قصد دارد

مبلغ سود خود را در یکی از موارد زیر سرمایه‌گذاری کند. با توجه به اصل هزینه فرصت کدام مورد را انتخاب خواهد کرد و هزینه فرصت این انتخاب

چند میلیون تومان است؟

- راه‌اندازی یک کارگاه با درآمد سالانه ۵۰ میلیون تومان و هزینه سالانه ۳۰ میلیون تومان

- ادامه سرمایه‌گذاری در بازار بورس با نرخ سود سالانه مشابه قبل

- سپرده‌گذاری در بانک با سود ماهانه ۵ درصد

(۱) راه‌اندازی کارگاه - ۴۸ میلیون تومان هزینه سپرده‌گذاری در بانک

(۲) سرمایه‌گذاری در بورس - ۱۶ میلیون تومان هزینه سپرده‌گذاری در بانک

(۳) سپرده‌گذاری در بانک - ۲۰ میلیون تومان سود راه‌اندازی کارگاه

(۴) سپرده‌گذاری در بانک - ۵۰ میلیون تومان هزینه راه‌اندازی کارگاه

محل انجام محاسبات

۱۵۴- کدام گزینه به یکی از معایب خرید مقایسه‌ای اشاره دارد؟

- (۱) سارا با مقایسه قیمت‌ها و ویژگی‌های مختلف تلویزیون‌ها، توانست مدلی با کیفیت بهتر و قیمت پایین‌تر پیدا کند.
- (۲) آرمان وقتی برای خرید لوازم خانگی به چندین فروشگاه مراجعه کرد، متوجه شد که گزینه‌های متنوع‌تری نسبت به آنچه که قبلاً می‌دانست، وجود دارد.
- (۳) مینا زمانی که برای خرید لپ‌تاپ به فروشگاه‌های مختلف مراجعه می‌کرد، متوجه شد که برای مقایسه قیمت‌ها باید زمان زیادی را صرف کند و احساس می‌کند که این زمان می‌توانست به کارهای دیگری اختصاص یابد.
- (۴) امیر بعد از مقایسه قیمت‌ها و ویژگی‌های مختلف، یک محصول با ویژگی‌های بیشتر و قیمت مناسب‌تر خریداری کرد.

۱۵۵- ایده سپردن نشر پول به یک بانک تجاری از کجا شکل گرفت؟

- (۱) قدرت نقد کردن رسیده‌ها کاهش یافته بود.
- (۲) رسیده‌ها مقبولیت خود در میان مردم و پشتوانه خود در میان صرافان را از دست داده بود.
- (۳) دولت‌ها هم بتوانند از اسکناس‌ها در مبادلات خود استفاده کنند.
- (۴) بی‌مبالاتی و یا سوءاستفاده برخی از صرافان از اعتماد مردم

۱۵۶- کدام گزینه دربردارنده پاسخ صحیح سؤالات زیر است؟

الف) مهم‌ترین هدف مالیات کدام است؟

ب) کدام گزینه درخصوص مالیات بر ارزش افزوده صحیح است؟

ج) مهم‌ترین نوع مالیات کدام است؟

- (۱) الف) کاهش نابرابری‌های اقتصادی ب) گرچه این نوع مالیات نهایتاً به وسیله مصرف‌کننده نهایی پرداخت می‌شود، اما وظیفه قانونی پرداخت آن به‌عهده تولیدکنندگان و فروشندگان است. ج) مالیات بر درآمد املاک
- (۲) الف) افزایش درآمد دولت ب) گرچه این نوع مالیات نهایتاً به وسیله مصرف‌کننده نهایی پرداخت می‌شود، اما وظیفه قانونی پرداخت آن به‌عهده تولیدکنندگان و فروشندگان است. ج) مالیات بر درآمد املاک
- (۳) الف) کاهش نابرابری‌های اقتصادی ب) کسب‌وکارها، منبع مالیات را از فروش خودشان جمع‌آوری کرده و آن را از طریق خرید از دیگر کسب‌وکارها، پرداخت می‌کنند. ج) مالیات بر درآمد اشخاص
- (۴) الف) افزایش درآمد دولت ب) کسب‌وکارها، منبع مالیات را از فروش خودشان جمع‌آوری کرده و آن را از طریق خرید از دیگر کسب‌وکارها، پرداخت می‌کنند. ج) مالیات بر درآمد اشخاص

۱۵۷- مراحل تولید کنسرو رب گوجه‌فرنگی به شرح جدول زیر است: (مالیات بر ارزش‌افزوده برابر با ۱۰ درصد است.)

باغدار هر کیلوگرم گوجه‌فرنگی را به ارزش ۲۰۰ تومان به واسطه می‌فروشد.	واسطه گوجه‌فرنگی‌های خریداری شده را به قیمت ۵۰۰ تومان به کارخانه تولید کنسرو رب گوجه‌فرنگی می‌فروشد.	کارخانه کنسرو رب گوجه‌فرنگی را تولید و هریک را به قیمت ۷۵۰ تومان به مغازه‌دار می‌فروشد.	مغازه‌دار هر شیشه کنسرو رب گوجه‌فرنگی را به قیمت ۱۲۵۰ تومان به مشتری می‌فروشد.
--	--	---	--

الف) قیمت گوجه‌فرنگی فروخته‌شده به کارخانه با احتساب مالیات بر ارزش‌افزوده چند تومان است؟

ب) مالیات بر ارزش‌افزوده جمع‌شده توسط کارخانه چند تومان است؟

ج) جمع مالیات بر ارزش‌افزوده جمع‌آوری شده، چند تومان است؟

۱ الف) (۵۵۰ - ب) ۷۵ (ج) ۲۵۰

۲ الف) (۶۵۰ - ب) ۵۰ (ج) ۱۲۵

۳ الف) (۵۵۰ - ب) ۷۵ (ج) ۱۲۵

۴ الف) (۶۵۰ - ب) ۵۰ (ج) ۲۵۰

۱۵۸- در جامعه‌ای فرضی در مدت یک‌سال کالاها و خدمات زیر تولید شده است. چنان‌چه جمعیت این کشور ۴ میلیون نفر و هزینه‌ی استهلاک $\frac{2}{3}$ ارزش پوشاک باشد:

الف) تولید ناخالص داخلی چند میلیون ریال است؟

ب) تولید خالص داخلی سرانه در این کشور کدام است؟

۱	مواد غذایی	۳۵ میلیون ریال
۲	پوشاک	۱۵ میلیون ریال
۳	ماشین‌آلات	۱/۵ میلیارد ریال
۴	لوازم‌التحریر	۱۲ میلیون ریال
۵	خدمات ارائه شده	$\frac{1}{5}$ ارزش مواد غذایی

۱ الف) (۲۰۷۲ ، ب) ۳۸۹/۷۵ ریال

۲ الف) (۱۵۶۹ ، ب) ۳۸۹/۷۵ ریال

۳ الف) (۲۰۷۲ ، ب) ۲۸۵/۵ ریال

۴ الف) (۱۵۶۹ ، ب) ۲۵۸/۵ ریال

۱۵۹- کدام گزینه مبین پاسخ صحیح دو پرسش زیر است؟

الف) به‌ترتیب نام دیگر پیمان تجارت آزاد چیست و در سال ۱۹۹۲ کدام کشورها آن را امضا کردند؟

ب) در دوره‌ی بین دو جنگ جهانی، کارگران و تولیدکنندگان، کنگره‌ی آمریکا را متقاعد کردند که ... را تا ... درصد افزایش دهد.

۱ الف) پیمان برتن وودز - بلژیک، آمریکا، انگلستان، ب) مالیات بر تولید - ۵۰

۲ الف) پیمان نفتا - آمریکا، مکزیک، کانادا، ب) تعرفه‌های گمرکی - ۵۲

۳ الف) پیمان نفتا - انگلستان، آمریکا، بلژیک، ب) تعرفه‌های گمرکی - ۵۲

۴ الف) پیمان برتن وودز - مکزیک، کانادا، آمریکا، ب) مالیات بر تولید - ۵۰

۱۶۰- فردی ۳۰ میلیون تومان سرمایه خود را به خرید سهام یک شرکت فرضی اختصاص داده است. اگر قیمت بازاری هر ورق سهم ۱۵۰۰ تومان و کل سود دریافتی به ۱۵ میلیون تومان رسیده باشد. در این صورت تعداد سهام و قیمت اسمی هر سهم به‌ترتیب، کدام است؟

۱ (۳۰,۰۰۰ عدد - ۱۲۰۰ تومان)

۲ (۳۰,۰۰۰ عدد - ۱۰۰۰ تومان)

۳ (۲۵,۰۰۰ عدد - ۱۲۰۰ تومان)

۴ (۲۵,۰۰۰ عدد - ۱۰۰۰ تومان)

محل انجام محاسبات

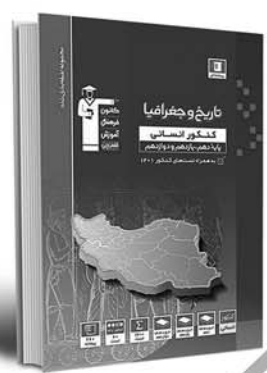
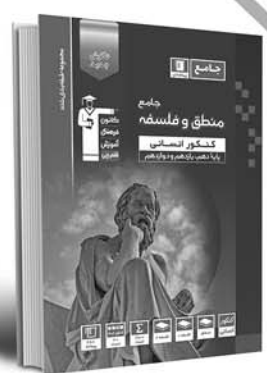

کانون
فرهنگی
آموزش
قلم چی

کتاب‌های آیة انسانیت را

پیمانانای تهرین کنید

فطرت
و
عقل
را
پیر
و
عقل
را
پیر

۸۴۵۱

www.kanoon.ir

www.kanoonbook.ir

AzmoonFree.ir

پاسخنامه

دوازدهم انسانی

۷ فروردین ماه ۱۴۰۴

فیلم تحلیل آموزشی آزمون امروز
برای مشاهده فیلم‌ها در سایت کانون، کد روبه‌رو
را با دوربین تلفن همراه خود اسکن کنید.

بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ - بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام) ۶۴۶۳-۰۲۱

«تمام دارایی‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلمچی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

پدیدآوردگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی، شمیم پهلوان شریف، محمدابراهیم توزنده‌جانی، احمد حسن زاده‌فرد، علی حسینی‌نوه، محمد حمیدی، رضا خان‌بابائی، میثم خشنودی، پیمان طیار، سعید عزیزخانی، علی قهرمان‌زاده، مهرداد مهربان
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، امیرحسین اشتری، حسن اصحابی، محسن اصغری، عزیز الیاسی‌پور، سعید جعفری، رضا رنجبری، مجتبی فرهادی، الهام محمدی، مهرداد مشایخی، محمد مشهدیان، شیوا نظری، هومن نمازی
جامعه‌شناسی	رانیا امیری، ریحانه امینی، آرزیتا بیدقی، مریم خسروی دهنوی، فاطمه رضائیان، یاسین ساعدی، فاطمه قریبیان، محمد مهدی یعقوبی
روان‌شناسی	حمیدرضا توکلی، محمد حبیبی، ریحانه خدابخشی، حسین سهرابی، فاطمه عبدالوند، محمدعرفان فرهادی
عربی زبان قرآن	درویشعلی ابراهیمی، ولی برجی، عمار تاجبخش، محمدرضا سوری، امیرحسین شکوری، حمیدرضا قائدامینی، مرتضی کاظم‌شیرودی، مصطفی قدیمی‌فرد، محمد کرمی‌نیا، روح‌الله گلشن، سید محمدعلی مرتضوی
تاریخ و جغرافیا	محمد ابوالحسنی، علیرضا پدram، مریم خسروی دهنوی، مهشید رستمی ریک، حسین سهرابی، تابان صیقلی
فلسفه و منطق	حسین آخوندی راهنماچی، جواد پاکدل، عرفان دهدش‌نیا، محمد رضایی‌بغا، موسی سپاهی، حمید سودیان، محمد کرمی‌نیا، علی معزی، فیروز نژادنجف
اقتصاد	آفرین ساجدی، سارا شریفی، مهدی ضیائی، احسان عالی‌نژاد، مهدی کاردان

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستاران	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمدابراهیم توزنده‌جانی	محمد بحیرایی	مهدی ملارمضانی، آروین حسینی، عباس مالکی	الهه شهبازی
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	سید علیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	سید آرش مرتضائی‌فر، سپیده فتح‌اللهی، امیرحسین اشتری، رضا رنجبری	فریبا رئوفی
جامعه‌شناسی	سید آرش مرتضائی‌فر	سید آرش مرتضائی‌فر	مریم خسروی دهنوی، تابان صیقلی	سجاد حقیقی‌پور
روان‌شناسی	محمد حبیبی	محمد حبیبی	ملیکا ذاکری	محمدصدرا پنجه‌پور
عربی زبان قرآن	احسان کلاته‌عربی	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	لیلا ایزدی
تاریخ و جغرافیا	محمد مهدی یعقوبی	محمد مهدی یعقوبی	تابان صیقلی	عطیه محلوچی
فلسفه و منطق	سیده سمیرا معروف	فرهاد علی‌نژاد	ایمان کلاته‌عربی، مهشید رستمی، امیرمحمد قلعه‌کاهی	سوگند بیگلری
اقتصاد	مهدی ضیائی	سارا شریفی	سپیده فتح‌اللهی، مریم خسروی دهنوی	سجاد حقیقی‌پور

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصورخاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروف‌چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

سؤالاتی که با نشانگر **نهایی** مشخص شده‌اند، مشابه سؤالات امتحانات نهایی هستند. با تمرین این دسته از سؤالات می‌توانید در امتحانات نهایی عملکرد بهتری داشته باشید.

ریاضی و آمار (۱) و (۲)

۱- گزینه «۲»

(معمداً ابراهیم توزنده یانی)

ابتدا میزان نمک موجود در محلول (x) را محاسبه می‌کنیم:

$$\frac{4}{100} = \frac{x}{300} \Rightarrow x = 300 \times \frac{4}{100} = 12 \text{ کیلوگرم}$$

حال برای رسیدن به محلول مطلوب، M کیلوگرم نمک به محلول اضافه می‌کنیم:

$$\frac{12+M}{300+M} = \frac{10}{100} \Rightarrow 1200+100M = 3000+10M$$

$$\Rightarrow 100M - 10M = 3000 - 1200 \Rightarrow 90M = 1800$$

$$\Rightarrow M = \frac{1800}{90} = 20 \text{ کیلوگرم}$$

(ریاضی و آمار (۱)، معادله درجه دوم، صفحه ۳۵ تا ۳۸)

۲- گزینه «۲»

(سعید عزیزقانی)

ریشه‌های معادله $x^2 - x - 6 = 0$ را به دست می‌آوریم:

$$x^2 - x - 6 = 0 \Rightarrow (x-3)(x+2) = 0$$

$$\Rightarrow \begin{cases} x-3=0 \Rightarrow x=3 \\ x+2=0 \Rightarrow x=-2 \end{cases}$$

$$\frac{x=3}{-} \rightarrow 9 - 12 + 3a^2 = 0 \Rightarrow a^2 = 1 \Rightarrow a = \pm 1$$

$$\frac{x=-2}{-} \rightarrow 4 + 8 + 3a^2 = 0 \Rightarrow 3a^2 = -12$$

بنابراین ریشه مشترک با معادله قبل $x=3$ است.

(ریاضی و آمار (۱)، معادله درجه دوم، صفحه‌های ۱۹ تا ۲۲)

۳- گزینه «۲»

(امیر حسن زاده قره)

$$\frac{3x}{x^2+x-6} = \frac{a(x-2)+b(x+3)}{(x+3)(x-2)} = \frac{(a+b)x+(3b-2a)}{x^2+x-6}$$

$$\Rightarrow 3x = (a+b)x + (3b-2a)$$

با مقایسه ضرایب داریم:

$$\begin{cases} a+b=3 \\ 3b-2a=0 \Rightarrow a=\frac{3}{2}b \end{cases}$$

$$\Rightarrow \frac{3}{2}b + b = 3 \Rightarrow \frac{5}{2}b = 3 \Rightarrow b = \frac{6}{5}$$

$$\Rightarrow a = \frac{3}{2} \times \frac{6}{5} = \frac{9}{5}$$

با جای‌گذاری a و b در معادله داریم:

$$\frac{9a}{x+1} = \frac{6b}{x+2}$$

$$\Rightarrow \frac{9}{x+1} = \frac{6}{x+2} \Rightarrow 9x+18 = 6x+6$$

$$\Rightarrow x = -4$$

(ریاضی و آمار (۱)، معادله درجه دوم، صفحه‌های ۳۳ تا ۳۸)

۴- گزینه «۳»

(معمداً ابراهیم توزنده یانی)

$$f = \{(a, m+n), (b, n^2-2), (a, y), (b, 2)\}$$

$$n^2 - 2 = 2 \Rightarrow n^2 = 4 \Rightarrow n = \pm 2$$

$$m+n=7 \Rightarrow \begin{cases} n=+2 \rightarrow m+2=7 \Rightarrow m=5 \Rightarrow m-n=3 \\ n=-2 \rightarrow m-2=7 \Rightarrow m=9 \Rightarrow m-n=11 \end{cases}$$

بنابراین بیش‌ترین مقدار $m-n$ برابر ۱۱ است.

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۴۰ تا ۴۹)

۵- گزینه «۲»

(مینم فشنوری)

در تابع خطی ضریب x^2 صفر است، پس: $a=3$

$$f(x) = bx + c \xrightarrow{(3,0)} 3b + c = 0 \Rightarrow 3b = -c \Rightarrow b = \frac{-c}{3}$$

در تابع g نیز ضریب x^2 برابر صفر است، پس: $c=2$

$$g(x) = (3 - \frac{c}{3})x - 2(3) - (\frac{c}{3})$$

$$\Rightarrow g(x) = \frac{5}{3}x + 8$$

در محل برخورد با محور عرض‌ها $x=0$ است، پس:

$$g(0) = \frac{5}{3}(0) + 8 = 8$$

پس محور عرض‌ها را در $y=8$ قطع می‌کند.

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۵۶ تا ۶۲)

۶- گزینه «۱»

(پیمان طیار)

$$x_s = \frac{-(\text{ضریب } x)}{2 \times (\text{ضریب } x^2)}$$

$$\Rightarrow 1 = \frac{-a}{4} \Rightarrow -a = 4 \Rightarrow a = -4$$

$$y = 2x^2 - 4x + b$$

$$\begin{cases} x=1 \\ y=4 \end{cases} \Rightarrow 4 = 2(1)^2 - 4(1) + b$$

$$\Rightarrow 4 = 2 - 4 + b \Rightarrow b = 6$$

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۶۳ تا ۷۰)

۷- گزینه «۴»

(شمیم پهلوان شریف)

میانگین ۹ داده برابر ۱۲ است، پس:

$$\text{میانگین} = \frac{\text{مجموع}}{\text{تعداد}} \Rightarrow 12 = \frac{a+6+11+13+12+15+17+10+20}{9}$$

$$108 = a + 104 \Rightarrow a = 4$$

حالا برای پیدا کردن میانه، ابتدا داده‌ها را از کوچک به بزرگ مرتب می‌کنیم.

$$4, 6, 10, 11, 12, 13, 15, 17, 20$$

تعداد داده‌ها فرد است، پس داده وسط (داده پنجم) میانه است:

$$30 = \frac{x_3}{20} \times 100 \Rightarrow x_3 = 6$$

$$62/5 = \frac{x_4}{16} \times 100 \Rightarrow x_4 = 10$$

$$100 = \frac{x_5}{20} \times 100 \Rightarrow x_5 = 20$$

$$\bar{x} = \frac{15+9+6+10+20}{5} = \frac{60}{5} = 12$$

$$\sigma^2 = \frac{(15-12)^2 + (9-12)^2 + (6-12)^2 + (10-12)^2 + (20-12)^2}{5}$$

$$= \frac{9+9+36+4+64}{5} = \frac{122}{5} = \frac{244}{10} = 24.4$$

$$\sigma = \sqrt{24.4}$$

(ریاضی و آمار، (I)، نمایش داده‌ها، صفحه‌های ۱۱۳ تا ۱۱۷)

(علی قهرمان زاده)

۱۱- گزینه «۲»

$$\left\{ \begin{array}{l} \frac{\text{جمعیت کشور B}}{\text{جمعیت کشور A}} = \frac{4}{3} \\ \frac{\text{جمعیت کشور B}}{\text{جمعیت کشور A}} = \left(\frac{\text{شعاع B}}{\text{شعاع A}} \right)^2 \end{array} \right. \Rightarrow \frac{4}{3} = \left(\frac{x}{x} \right)^2$$

$$\frac{4}{3} = \frac{x}{x^2} \Rightarrow x^2 = 3$$

$$A \text{ شعاع: } x = \sqrt{3} \Rightarrow A \text{ قطر} = 2\sqrt{3}$$

(ریاضی و آمار، (I)، نمایش داده‌ها، صفحه‌های ۱۱۰ تا ۱۱۳)

(شمیم بهلوان شریف)

۱۲- گزینه «۲»

$$\left\{ \begin{array}{l} \sim p \equiv T \Rightarrow p \equiv F \\ q \equiv T \end{array} \right.$$

ارزش هر گزاره را بررسی می‌کنیم:

$$1) \sim p \wedge (p \vee \sim q) \equiv T \wedge (F \vee F) \equiv T \wedge F \equiv F$$

$$2) (\sim p \wedge q) \vee (p \wedge q) \equiv (T \wedge T) \vee (F \wedge T) \equiv T \vee F \equiv T$$

$$3) \sim(\sim p \wedge q) \wedge (p \wedge \sim q) \equiv (p \vee \sim q) \wedge (p \wedge \sim q)$$

$$\equiv (F \vee F) \wedge (F \wedge F) \equiv F$$

$$4) (\sim p \Rightarrow q) \Rightarrow (\sim q \vee p) \equiv (T \Rightarrow T) \Rightarrow (F \vee F)$$

$$\equiv T \Rightarrow F \equiv F$$

بنابراین ارزش گزاره گزینه «۲» با سایر گزینه‌ها، متفاوت است.

(ریاضی و آمار، (۲)، آشنایی با منطق و استرلال ریاضی، صفحه‌های ۲ تا ۱۱)

(رشا قانباتبانی)

۱۳- گزینه «۴»

$$\left. \begin{array}{l} p \Rightarrow q \equiv T \\ \sim p \Rightarrow q \equiv T \end{array} \right\} \xrightarrow{\text{نتیجه می‌گیریم}} q \equiv T$$

$$(p \wedge q) \equiv F \Rightarrow \begin{cases} q \equiv T \\ p \equiv F \end{cases}$$

$$(p \wedge q) \vee (\sim p \Rightarrow q) \equiv F \vee T \equiv T$$

۴, ۶, ۱۰, ۱۱, ۱۲, ۱۳, ۱۵, ۱۷, ۲۰

↓
میانگین

میانگین داده‌های بزرگ‌تر از میانگین برابر است با:

$$\frac{13+15+17+20}{4} = 16.25$$

و میانگین داده‌های کوچک‌تر از میانگین برابر است با:

$$\frac{4+6+10+11}{4} = 7.75$$

تفاضل خواسته شده برابر است با:

$$16.25 - 7.75 = 8.5$$

(ریاضی و آمار، (I)، کار با داده‌های آماری، صفحه‌های ۸۵ تا ۸۸)

۸- گزینه «۴» (معمد بگیری)

ابتدا داده‌ها را از کوچک به بزرگ مرتب می‌کنیم و چارک‌های اول و سوم را تعیین می‌کنیم:

نیمه دوم داده‌ها	نیمه اول داده‌ها
۱۴, ۱۸, ۱۹	۴, ۵, ۷, ۸, ۹, ۱۱, ۱۲
↓	↓
$Q_3 = 14$	$Q_1 = 7$

داده‌های بین چارک اول و سوم: ۸, ۹, ۱۱, ۱۲

$$\bar{x} = \frac{8+9+11+12}{4} = \frac{40}{4} = 10$$

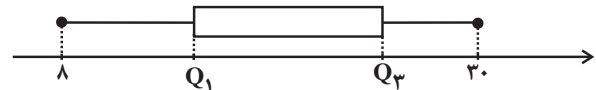
$$\Rightarrow \sigma^2 = \frac{(8-10)^2 + (9-10)^2 + (11-10)^2 + (12-10)^2}{4}$$

$$= \frac{4+1+1+4}{4} = \frac{10}{4} = 2.5$$

(ریاضی و آمار، (I)، کار با داده‌های آماری، صفحه‌های ۸۹ تا ۹۵)

۹- گزینه «۱» (علی قهرمان زاده)

با توجه به نمودار جعبه‌ای زیر داریم:

$$Q_3 = 2Q_1$$

$$Q_1 - 8 = 3(30 - Q_3) \xrightarrow{Q_3 = 2Q_1} Q_1 - 8 = 3(30 - 2Q_1)$$

$$Q_1 - 8 = 90 - 6Q_1$$

$$7Q_1 = 98 \Rightarrow Q_1 = 14$$

$$Q_3 = 28$$

$$IQR = Q_3 - Q_1 = 28 - 14 = 14$$

(ریاضی و آمار، (I)، نمایش داده‌ها، صفحه‌های ۱۰۶ تا ۱۰۹)

(معمد ابراهیم توزنده‌یانی)

۱۰- گزینه «۳»

$$100 \times \frac{\text{مقدار واقعی متغیر}}{\text{مقدار Max متغیر}} = \text{عدد روی نمودار}$$

$$75 = \frac{x_1}{20} \times 100 \Rightarrow x_1 = 15$$

$$50 = \frac{x_2}{18} \times 100 \Rightarrow x_2 = 9$$

بررسی گزینه‌ها:

(۱) $F \equiv p \wedge q$

(۲) $F \equiv p \Leftrightarrow q$

(۳) $F \equiv \sim (q \Rightarrow \sim p)$

(۴) $T \equiv \sim p \equiv \sim p \vee (q \wedge \sim p)$

(ریاضی و آمار (۲)، آشنایی با منطق و استرلال ریاضی، صفحه‌های ۲ تا ۱۱)

۱۴- گزینه «۴»

(امیر حسن زاده فر)

$g(x) = x$ تابعی همانی است:

$g(x) = (a+1)x^2 - (b+2)x = x$

$\begin{cases} a+1=0 \Rightarrow a=-1 \\ -(b+2)=1 \Rightarrow b+2=-1 \Rightarrow b=-3 \end{cases}$

$f(x)$ یک تابع ثابت است، پس:

$f(x) = (ax+2)(b+1) + cx = (-x+2)(-3+1) + cx$

$= (-x+2)(-2) + cx = 2x - 4 + cx = (c+2)x - 4$

یک تابع ثابت است. $c = -2$, $f(x) = -4$

$\Rightarrow cg(1)f(2) = (-2)(1)(-4) = 8$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۲۵ تا ۳۲)

۱۵- گزینه «۴»

(سعید عزیزقانی)

برای به دست آوردن مقدار خواسته شده $x = -1/7$ را در تابع f جایگذاری می‌کنیم:

$f(-1/7) = [||-1/7|| - 1 + |2(-1/7)|] + |-1/7|$

$= [|1/7| - 1 + |-2/7| + 1/7]$

$= [1 - 1 - 4/7 + 1/7] = [-2/3] = -3$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۳۷ تا ۴۴)

۱۶- گزینه «۱»

(مهمربیرایی)

$f(2) = \left[\frac{2 \times 2}{3} + 1 \right] = \left[\frac{4}{3} + 1 \right] = \left[\frac{4}{3} \right] + 1 = 1 + 1 = 2$

$\begin{cases} f(-2) = 2f(2) = 2 \times 2 = 4 \\ f(-2) = 2 \text{sign}(-4) + a = -2 + a = 4 \end{cases}$

$a = 6$

$\Rightarrow f(-3) = 2 \text{sign}(-9) + 6 = -2 + 6 = 4$

$\Rightarrow \frac{f(-3)}{a} = \frac{4}{6} = \frac{2}{3}$

$\Rightarrow \frac{f(-3)}{a} = \frac{4}{6} = \frac{2}{3}$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۳۴ تا ۳۹)

۱۷- گزینه «۲»

(مهمربیرایی)

با توجه به محدوده $\frac{5}{3} < x < 2$

$|x-2| = 2-x \Rightarrow y = [2-x+2x] + 2x+2x = [2+x] + 4x$

$|-x| = x$

$\Rightarrow 2 + [x] + 4x = 2 + 1 + 4x = 4x + 3$

$y = 4x + 3 \Rightarrow$ شیب خط $m = 4$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۳۷ تا ۴۴)

۱۸- گزینه «۲»

(علی حسینی نوه)

اگر شاخص بهای خرید مواد خوراکی در سال ۱۳۹۳ را x در نظر بگیریم، مقدار این شاخص در سال ۱۳۹۵ برابر است با:

$\frac{x}{5} + 100$

تورم مواد خوراکی در این دو سال برابر است با ۲۰ درصد، پس:

$100 \times \frac{\text{شاخص سال قبل} - \text{شاخص سال جدید}}{\text{شاخص سال قبل}} = \text{تورم}$

$20 = \frac{\frac{x}{5} + 100 - x}{x} \times 100 \Rightarrow \frac{-4x + 100}{x} = \frac{-20x + 200}{x}$

طرفین وسطین $\Rightarrow 2(x) = 10 \left(\frac{-4x}{5} + 100 \right)$

$2x = -8x + 1000 \Rightarrow 2x + 8x = 1000$

$\Rightarrow 10x = 1000 \Rightarrow x = 100$

عدد شاخص در سال ۱۳۹۵ برابر است با:

$\frac{x}{5} + 100 \xrightarrow{x=100} \frac{100}{5} + 100 = 120$

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه‌های ۵۸ و ۵۹)

۱۹- گزینه «۲»

(میثم فشنوری)

طبق صورت سؤال، در سال ۹۸ جمعیت فعال ۱۸۵۰ و جمعیت بیکار ۲۵۰ بوده‌اند. در سال ۹۹ با اضافه شدن ۱۵۰ نفر، جمعیت فعال $1850 + 150 = 2000$ نفر و جمعیت بیکار $250 + 150 = 400$ نفر می‌شوند.

به این ترتیب نرخ بیکاری در سال ۹۹ برابر می‌شود با:

درصد $20 = \frac{400}{2000} \times 100 = \frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}} \times 100$ نرخ بیکاری

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه‌های ۶۰ و ۶۱)

۲۰- گزینه «۳»

(مهرزاد مهریان)

می‌دانیم اگر به تمام داده‌ها، عدد ثابتی اضافه شود، به میانه و میانگین داده‌ها هم همان عدد اضافه می‌شود. پس هم به میانه و هم به میانگین درآمد‌ها عدد ۲ میلیون و ۴۰۰ هزار تومان اضافه می‌شود.

M : میانه یا میانگین $= \frac{M}{2}$ خط فقر اولیه

میلیون تومان $\frac{M+2/4}{2} = \frac{M}{2} + 1/2$ خط فقر جدید

توجه کنید که فرقی ندارد، خط فقر را با استفاده از میانه یا با استفاده از میانگین حساب کنیم، در هر دو حالت نصف ۲ میلیون و ۴۰۰ هزار تومان یعنی ۱ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان به خط فقر اضافه می‌شود.

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه‌های ۵۶ و ۵۷)

علوم و فنون ادبی (۱) و (۲)

۲۱- گزینه «۳»

(مفسن اصغری)

عبارت گزینه «۳» نادرست است:

زبان پارسی، در دوره اشکانیان رایج بود و تا اوایل دوره ساسانی نیز آثاری به این زبان، تألیف می‌شده است.

(علوم و فنون ادبی (۱)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۳۸ تا ۴۰)

۲۲- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمانته‌ای - کنگور سراسری ۹۵ با تغییر)

رباعی صورت سؤال را کمال‌الدین اسماعیل اصفهانی پس از قتل عام سال ۶۳۳ هجری قمری مغولان در اصفهان سروده است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۲ و ۱۳)

۲۳- گزینه «۳»

(هومن نمازی)

دیباچه عیار دانش: نثر مصنوع

داراشکوه: نثر ساده‌ای که در هند نوشته شد.

جامع عباسی: نثر ساده درباره فقه از شیخ بهایی.

(علوم و فنون ادبی (۲)، سبک‌شناسی و تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۸۳ و ۸۴)

۲۴- گزینه «۱»

(میهن‌ی فرهاری)

تنها مورد «د» نادرست است:

(د) فخرالدین عراقی در هر فصل از مثنوی عشاق‌نامه خود به یکی از مباحث عرفانی پرداخته و سخن را با تمثیل و حکایت به پایان رسانده است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۱۵، ۱۷، ۱۹، ۶۰ و ۶۱)

۲۵- گزینه «۲»

(سعید بعفری)

استفاده از ردیف‌های طولانی و خوش‌آهنگ (ادبی، هندی)

«می» اندکاندک جای «همی» را گرفته است. (زبانی، عراقی)

در حقیقت شاعر این سبک، تکبیت‌گو است. (ادبی، هندی)

به کارگیری حرف نشانه «مَر» در کنار مفعول جمله کم شده است. (زبانی، عراقی)

چهارچوب زبان همان چهارچوب فارسی قدیم یعنی زبان سبک خراسانی است. (زبانی، عراقی)

لغات فارسی اصیل قدیم کمتر شده و جای آنها را لغات عربی گرفته‌اند. (زبانی، عراقی)

بدیع و بیان جز به صورت طبیعی و تصادفی کمتر استفاده شده است. (ادبی، هندی)

(علوم و فنون ادبی (۲)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۳۶ و ۸۲)

۲۶- گزینه «۴»

(سعید بعفری)

این بیت از شاهنامه فردوسی انتخاب شده است و کاربرد واژگان کهن (مانند گازر و زنه‌ار) و زبان ساده و روان آن متفاوت با سبک سده‌های پنجم و ششم است.

تشریح دیگر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: شکایت از روزگار در این بیت از مضامین عمده سبک سده‌های پنجم و ششم است. بیت از جمال‌الدین عبدالرزاق اصفهانی است.

گزینه «۲»: شاعر (مسعود سعد) به توانایی خویش در پرداختن نظم و نثر افتخار می‌کند. مفاخره یکی از ویژگی‌های فکری رایج در سده‌های پنجم و ششم است.

گزینه «۳»: در این بیت شاعر دیدگاهی بدبینانه به اوضاع روزگار دارد و می‌گوید نمی‌توان در حوادث روزگار چون‌و‌چرا کرد. این دیدگاه در سده‌های پنجم و ششم رواج داشت.

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۱۴، ۶۲، ۸۲، ۸۴ و ۸۵)

۲۷- گزینه «۳»

(مسن اصحابی)

تشریح گزینه‌ها:

گزینه «۱»: روحیه خوش‌باشی و شادی ویژگی فکری سبک خراسانی است؛ همچنین وجود تشبیهات حسی (تشبیه جهان به باد) که با حواس پنجگانه قابل تشخیص است از جمله ویژگی‌های ادبی این سبک است که در بیت گزینه «۱» دیده می‌شود.

گزینه «۲»: وجود لغات کهن فارسی (آشکوخیده) از ویژگی‌های زبانی سبک خراسانی است.

گزینه «۳»: افزایش کاربرد لغات عربی مانند (کحل، نظر، کرم، حسد) از نشانه‌های سبک عراقی است.

گزینه «۴»: وجود تشبیهات حسی (جعدموی غالیه‌بوی، ماهروی، حورنژاد) از ویژگی‌های سبک خراسانی است. ضمناً بیت درباره معشوق زمینی است که از ویژگی‌های فکری غالب در سبک خراسانی است.

(علوم و فنون ادبی (۱) و (۲)، سبک‌شناسی، ترکیبی)

۲۸- گزینه «۲»

(شیوا نظری)

در این گزینه از ترکیب «اسرارها» استفاده شده است که شاعر از نشانه جمع برای جمع کلمه «سیر» (اسرار) استفاده کرده است. این ترکیب نمونه‌ای از بی‌توجهی به زبان و کاربرد ترکیب‌ها است که در شعر سبک هندی دیده می‌شود.

(علوم و فنون ادبی (۲)، سبک‌شناسی، صفحه ۸۲)

۲۹- گزینه «۱»

(سعید بعفری)

وجه وصفی کاربرد صفت مفعولی به جای فعل است که در نثر سبک هندی کاربرد آن رایج است. در متن صورت سؤال هم کلمات «گشته» و «نموده» به جای افعال «گشت» و «نمود» به کار رفته‌اند و کاربرد وجه وصفی را نشان می‌دهند. ویژگی‌های مذکور در دیگر گزینه‌ها در این متن دیده نمی‌شوند. متن از «حبیب‌السیر» انتخاب شده است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۸۴ و ۸۵)

۳۰- گزینه «۳»

(رضا رنبری)

الف) تشبیهات: «ماه رخسار» اضافه تشبیهی (رخسار: مشبه - ماه: مشبه‌به) / روزگار من (مشبه) چون (ادات) تار طره معشوق (مشبه‌به) سیاه (وجه‌شبه) است. / جناس: در مصراع دوم واژه «تار» جناس تام می‌سازد: تار اول در معنای «رشته مو» و تار دوم در معنای «تیره و تاریک» به کار رفته است. / در بیت، هیچ استعاره‌ای مشاهده نمی‌شود. / معنای بیت: این نیکو، چه زیبا و عروسکی است که از عشق رخسار همچون ماهش، روزگار من مانند رشته سیاه زلف او تیره و تار گردیده است.

ب) تشبیه: شاعر بوی زلف معشوق را در خوش‌بویی برتر از عنبر دانسته (تشبیه تفضیلی) و جعد (= موی پیچیده و تابدار) معشوق را در سیاهی و معطر بودن به مشک تشبیه کرده است. (تشبیه مضمرب) / جناس: «بو» و «مو» جناس ناقص اختلافی می‌سازند. / بیت فاقد استعاره است. / معنای بیت: ای معشوقی که بوی خوش عنبر از زلف معطر تو به دست می‌آید و موهای تو در سیاهی و خوش‌بویی با مشک سیاه هیچ تفاوتی ندارد.

(علوم و فنون ادبی، بیان و بریع)

۳۱- گزینه «۱»

(سیرعلیرضا امیری)

الف) مجاز: سر (دوم): فکر

ب) تشبیه: میوه سرافرازی / تشبیه: گردن مانند درختی بی‌ثمر است.

ج) خون دشنه: تشخیص و استعاره مکنیه دارد.

د) لف و نشر: لف‌ها: شیخ، شاه، شریف و نشرها: تزویر، زور و زر

(علوم و فنون ادبی، بیان و بریع)

۳۲- گزینه «۳»

(مهرزاد مشایقی)

بیت موازنه ندارد، زیرا دو واژه «قدح» و «به» سجع متوازی یا متوازن ندارند. همچنین تشبیهی در بیت دیده نمی‌شود (واژه «چو» ادات تشبیه نیست و به معنای زمانی که می‌باشد).

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: استعاره (مکنیه یا پنهان): به شمشیر کشیدن مخاطب شاعر توسط ابرو / جناس: گُشد و کُشد

گزینه «۲»: مجاز: «من و تو» و «ماه و خورشید» ← مجاز از تمام موجودات / جناس: گردون و گردان

گزینه «۴»: کنایه: زرد و پژمرده بودن - دل سپردن / مجاز: «سراپا» مجاز از تمام وجود و «پاییز» مجاز از غم

(علوم و فنون ادبی، بیان و بریع)

۳۳- گزینه «۳»

(مسن اصغری)

در همه ابیات به جز بیت «ج» تشبیهات با چهار رکن مشهود است.

تشبیهات بیت:

مشبه: چهره / ادات: - / مشبه‌به: زعفران / وجه‌شبه: -

مشبه: چهره / ادات: گون / مشبه‌به: لاله / وجه‌شبه: -

بررسی گزینه‌ها:

الف) مشبه: م (من) / ادات: وش / مشبه‌به: شمع / وجه‌شبه: سوختن

ب) مشبه: حال کشته عشق / ادات: مثال / مشبه‌به: راکب دریا / وجه‌شبه:

ترک بار گفتن و از خویش رستن

د) مشبه: روی باغ / ادات: همچو / مشبه‌به: روی عاشقان / وجه‌شبه: زردی

مشبه: باده / ادات: همچو / مشبه‌به: روی دوستان / وجه‌شبه: -

(علوم و فنون ادبی، بیان)

۳۴- گزینه «۱»

(سیرعلیرضا امیری)

الف) مجاز: خلق: مردم

ب) تشبیهات: تو ماه هستی - تو سرو هستی - سروقد - ماه‌سیما / این بیت فاقد استعاره است.

ج) سجع: واژه‌های «خوردم»، «بردم» و «مردم» در پایان نیم‌مصراع نخست، دوم و سوم در حروف پایانی مشترک‌اند و سجع می‌سازند.

د) استعاره مکنیه: رشحه‌ای (قطره) از [ادریای] کرم بریز. در این جا مشبه‌به «دریا» است که حذف شده است.

(علوم و فنون ادبی، بریع و بیان)

۳۵- گزینه «۴»

(مهمر مشهربان)

ترگس مست، تشخیص و استعاره مکنیه دارد. / میان واژگان دو بیت، یک به یک و متناظر با یکدیگر، سجع متوازی یا متوازن وجود دارد؛ بنابراین موازنه داریم. لازم به ذکر است به علت سجع‌های متوازی که در این بیت وجود دارد، ترصیع نداریم. / جناس: «مست» و «شست» / «ترگس» استعاره مصرحه از چشم است.

(علوم و فنون ادبی، بیان و بریع)

۳۶- گزینه «۲»

(سیرعلیرضا امیری)

ب) «بحر عشق» اضافه تشبیهی و تشبیه بلیغ است. / «غبار» همچو بحر لب خشک و چشم‌تر دارد: تشبیه گسترده

ه) «رو» به بهشت تشبیه شده است: تشبیه گسترده / «گلشن جنت»: تشبیه فشرده اضافه

د) «عشق مانند پادشاهی است که ... (وجه‌شبهه در ادامه بیت آمده است): تشبیه فشرده / «عقل همچون پاسبان ...»: تشبیه گسترده /

«چرخ دولت»: تشبیه فشرده

تشریح سایر ابیات:

الف) «غمزهات جادو است»: تشبیه فشرده / «تیر غمزه»: تشبیه فشرده

ج) «گل چهره»: تشبیه فشرده درون‌واژه‌ای / تشبیه «رو» به گلبرگ نیز فاقد وجه‌شبهه و ادات تشبیه است.

(علوم و فنون ادبی، بیان)

۳۷- گزینه «۴»

(مهمد مشهربان)

وزن این گزینه، «مفتعلن مفتعلن فاعلن» است در حالی که وزن سایر ابیات، «فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» می‌باشد.

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

۳۸- گزینه «۳»

(هومن نمازی)

در اولین پایه آوایی مصراع دوم این گزینه، یعنی: «جُز / نَ / ظی / رِ» فاعلاتن تقطیع شده است که با وزن تطابق ندارد و شامل اختیار می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱» بر وزن «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» است و تقطیع آن مطابق وزن است.

گزینه «۲»: نیز طبق وزن «فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» تقسیم شده است.

گزینه «۴»: نیز بر وزن «مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن» تقطیع می‌شود.

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

۳۹- گزینه «۲»

(امیرحسین اشتری)

وزن این بیت «مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن» است که در رکن اول آن ابدال رخ داده است و باعث شده است که تشخیص وزن، به ظاهر سخت شود.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: بیت در وزن «مفتعلن مفاعیلن مفتعلن مفاعیلن» سروده شده است. دقت کنید در رکن دوم در مصراع اول، قلب رخ داده است و این اختیار، کار را برای تشخیص وزن اصلی سخت کرده است.

گزینه «۳»: وزن بیت، «مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن» است.

گزینه «۴»: وزن این بیت، «مستفعلن فع مستفعلن فع» است.

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

۴۰- گزینه «۴»

(سیرعلیرضا امیری)

«بند»، «سنگ»، «لعل» و «لیک» هجای کشیده هستند.

در ابیات گزینه‌های «۱» و «۳» یک هجای کشیده مشهود است و بیت گزینه «۲» دارای دو هجای کشیده است.

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

۴۱- گزینه «۲»

(رضا رنجبری)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: وزن بیت شاد و ضربی است. (مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن) / محتوا: بیان اندوه و ناامیدی (معنای بیت: روز گذشته، وقتی طبیب مرا دید، با حسرت گفت: افسوس که درد و رنج تو دیگر قابل درمان نیست).

گزینه «۲»: وزن بیت سنگین و آرام (مفعول فاعلاتن مفاعیل فاعلن) / محتوا: بیان شادی و خوشی (در این بیت، شاعر به لذت‌ها و خوشی‌هایی که در بهار وجود دارد اشاره می‌کند).

گزینه «۳»: وزن بیت شاد و ضربی است. (مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن) / محتوا: بیان شادی و خوشی (در این بیت، شاعر از حضور میهمانی عزیز که مشتاق دیدار او هستند، صحبت می‌کند و بی‌خبران را آگاه می‌کند که شادی و خوشحالی کنند).

گزینه «۴»: وزن بیت شاد و ضربی است. (مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن) / محتوا: بیان غم و اندوه (شاعر از معشوق خود گلایه می‌کند که نسبت به او بی‌توجه است).

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

۴۲- گزینه «۴»

(مهرزاد مشایقی)

وزن بیت مذکور «مفعول فاعلاتن مفاعیل فاعلن» می‌باشد که وزنی ناهمسان محسوب می‌گردد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: وزن بیت: مستفعلن مستفعلن مستفعلن فع (در رکن دوم هر مصراع «قلب» رخ داده است)

گزینه «۲»: وزن بیت: مستفعلن فع مستفعلن فع

گزینه «۳»: وزن بیت: مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

۴۳- گزینه «۴»

(سیرعلیرضا احمدی)

«ان» جمع و الحاقی است و ترک و بزرگ اختلاف روی دارند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «پشتیبان» و «کشتیبان» دارای حروف الحاقی «بان» و حرف «ای» به عنوان حرف در حکم الحاقی هستند.

گزینه «۲»: «غو و نو» با هم بر مبنای قاعده «۲» قافیه می‌شوند.

گزینه «۳»: در «می‌گند و می‌زند» حروف «د» الحاقی است از این رو تفاوت مصوت کوتاه «زن و کن» قافیه را به دلیل وجود حروف الحاقی معیوب نمی‌کند.

(علوم و فنون ادبی، قافیه)

۴۴- گزینه «۳»

(سیرعلیرضا احمدی)

در این بیت «چمن» استعاره از دنیاست.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «سمن» مشابه است برای خد (گونه)

گزینه «۲»: «شکرشکن» صفت است برای لب

گزینه «۴»: «نسترن» مشابه است برای عارض (چهره)

(علوم و فنون ادبی، قافیه و بیان)

۴۵- گزینه «۴»

(سیرعلیرضا احمدی)

الف) تنها واژه‌ای که به شکل هجای کشیده تقطیع می‌شود، «باد» است. توجه داشته باشید که در پایان مصراع‌های اول، دوم و سوم کیفیت هجای کشیده بلند است.

ب) حرف روی در قافیه‌ها مصوت بلند «ا» است.

ج) «سرو» و «مروارید» در معنای حقیقی خودشان آمده‌اند. هیچ استعاره مصرحی در ابیات مشهود نیست.

معنای ابیات: سرو از قد تو بلندی قامت را گرفته است و دریا نیز از دهان تو دارای مروارید شده است. من هر جا که یک بنفشه می‌بینم گمان می‌کنم که باد یک تار مو از تو را به صحراها برده است.

د) در تشبیه قد یار به سرو، دهن یار به دریا (از لحاظ داشتن مروارید) و تشبیه موی یار به بنفشه، مشابه‌ها و مشابه‌ها همگی محسوس و عینی هستند. این نوع از تشبیهات بیشتر در سبک خراسانی به چشم می‌خورد.

توضیح نداشتن استعاره مصرحه در واژه «لؤلؤ»: لؤلؤ لالا یعنی مروارید درخشان. شاعر در مصراع دوم می‌گوید: «دریا از دهن تو مروارید درخشان را برده (قرض گرفته)» در این تشبیه دهن یار از لحاظ مروارید داشتن به دریا تشبیه شده است و از آن برتر تلقی شده است. (تشبیه مرجح) حال خواهید پرسید: «مگر در دهن مروارید وجود دارد؟» بله! مروارید دهن همان دندان‌ها هستند؛ اما از آن جایی که به جای واژه «لؤلؤ» نمی‌توان «دندان» را در این بیت جایگذاری کرد پس «لؤلؤ» معنای خود مروارید را می‌دهد. (نمی‌توانیم بگوییم: «بحر از دهن تو دندان برده است!»)

(علوم و فنون ادبی (۱) و (۲)، ترکیبی)

۴۶- گزینه «۳»

(مجتبی فرهاهی)

مفهوم کلی و مشترک بیت صورت سؤال و گزینه «۳» به «نهراسیدن عاشقان از خطرات و دشواری‌های راه عشق» اشاره دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: وفاداری عاشقانه / رها نکردن یار

گزینه «۲»: عشق همواره در دل عاشق خانه دارد.

گزینه «۴»: ضرورت تسلیم بودن و پذیرندگی عاشق در برابر معشوق / گله و شکایت از معشوق در مرام عاشقان نمی‌گنجد.

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهوم، صفحه ۱۰۱)

۴۷- گزینه «۳»

(الهام ممدی)

عبارت صورت سؤال می‌گوید: «خشم، ابتدا به خود شخص آسیب می‌زند و به او ضرر می‌رساند و پس از آن به دشمن؛ البته ممکن است این خشم به دشمن انتقال یابد یا نه.»

این مفهوم را می‌توان در مصراع گزینه «۳» یافت که می‌گوید: «تیر پیش از آن که به هدف برخورد کند، آه و ناله از کمان (که پرتاب‌کننده تیر است) برمی‌خیزد.»

(علوم و فنون ادبی (۲)، مفهوم، صفحه ۳۰)

۴۸- گزینه «۲»

(عزیز الیاسی پور)

در هر دو بیت «ب» و «ج» شاعر از معشوق درخواست می‌کند که روی خود را نهوشاند تا به او بنگرد و از زیبایی او لذت ببرد.

تشریح ابیات دیگر:

الف) شاعر به معشوق می‌گوید بهتر است رویت را بپوشانی، چراکه ممکن است در غیر این صورت مشتاقان بر سر عشق تو خون همدیگر را بریزند! مثل پادشاهی که جهان را از آن خود می‌کند، اما باید غم سپاه و سپاهیان را بخورد.

د) شاعر می‌گوید من نمی‌توانم چشم از رخ تو بردارم، مگر اینکه تو رویت را بپوشانی و این کار را پایان دهی.

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهوم، صفحه ۲۲)

۴۹- گزینه «۴»

(سیرعلیرضا احمدی)

در این گزینه نسبت به سایر ابیات قرابت با مفهوم سؤال بیشتر است و شاعر مستقیماً گفته که به فکر راحتی باش.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مراد شاعر توجه صرف به معشوق و بی‌خیالی نسبت به امور دنیاست.

گزینه «۲»: در این گزینه شاعر می‌گوید برای نگران کردن دشمن خود زندگی آسوده‌ای فراهم گردان.

گزینه «۳»: بیت می‌گوید ماه خودش نیازی به گردش ندارد، بلکه برای معلوم شدن ایام و گذر روزگار برای ما به دور زمین می‌گردد.

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهوم، صفحه ۱۹)

۵۰- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمان‌های)

بیت گزینه «۳» بیانگر بی‌تعلقی و وارستگی عاشقان است که در عبارت صورت سؤال مطرح نشده است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: پس من دنیا را بدان چاه پر آفت، مانند کردم و ...

گزینه «۲»: لذات این جهانی که فایده آن اندک و رنج آن بسیار است و راه نجات بر آدمی بسته می‌گرداند.

گزینه «۴»: دنیا را بدان چاه پر آفت مانند کردم و موشان سیاه و سپید و مداومت ایشان بر بریدن شاخ‌ها بر شب و روز و ...

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهوم، صفحه‌های ۱۶ تا ۱۸)

جامعه‌شناسی (۱)

۵۱- گزینه «۳»

(ریانه امینی)

تشریح موارد:

- هنجار اجتماعی شیوه انجام کنش اجتماعی است که مورد قبول افراد جامعه قرار گرفته است.
- پدیده‌های تکوینی آن دسته از پدیده‌هایی‌اند که انسان ایجاد نمی‌کند ولی به واسطه ارتباطی که با زندگی اجتماعی انسان دارند به جهان اجتماعی راه می‌یابند.
- ارزش‌ها از جنس هدف و مقصود هستند ولی هنجارها از جنس وسیله و روش رسیدن به ارزش‌ها هستند.
- پیامدهای ارادی کنش، خودشان کنش‌اند و باید فردی آن‌ها را انجام دهد.
(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۷، ۱۳ و ۲۳)

۵۲- گزینه «۲»

(مهم‌مهری یعقوبی)

تشریح عبارت‌های نادرست:

ج در این جهان اجتماعی، آدمیان متوجه اهداف دنیوی‌اند و برای رسیدن به این اهداف، از علوم تجربی استفاده می‌کنند. این علوم با روش تجربی و فناوری حاصل از آن، قدرت پیش‌بینی و پیشگیری از حوادث و مسائل طبیعی همانند بیماری، زلزله، سیل و ... و مسلط شدن بر آنها را به انسان می‌دهد.
د عده دیگری از اندیشمندان اجتماعی معتقدند جهان‌های اجتماعی متنوع‌اند. هر جهان اجتماعی، فرهنگ و تمدن مناسب خود را به وجود می‌آورد. فرهنگ‌ها و تمدن‌ها نیز براساس آرمان‌ها و ارزش‌های خود، تحولاتی را دنبال می‌کنند و مسیرهای مختلفی را می‌پیمایند. بنابراین این گروه معتقدند جهان‌های اجتماعی در عرض یکدیگرند.
(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۳۰، ۳۸، ۳۹ و ۴۸)

۵۳- گزینه «۳»

(فاطمه قربیبان)

- ارزش‌ها، راهنمای کنش اعضای جهان اجتماعی‌اند.
- آرمان اجتماعی تصور اعضای جهان اجتماعی از وضعیت مطلوب فرهنگ، سیاست، اقتصاد، خانواده و ... است. آرمان‌های جهان اجتماعی در ارزش‌ها متبلور می‌شود.
- جهان‌های اجتماعی که علم را به دانش تجربی محدود می‌کنند و عقل و وحی را به‌عنوان دو روش علمی، معتبر نمی‌دانند، نمی‌توانند از حق یا باطل بودن عقاید و آرمان‌ها سخن بگویند.
(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۵۱، ۵۲ و ۵۴)

۵۴- گزینه «۱»

(فاطمه رضاییان)

- دانشجوی دکتری: اکتسابی، اجتماعی و متغیر می‌باشد.
- فرزند ارشد خانواده: انتسابی و ثابت است.
- جهان اجتماعی پس از تولد هر فرد بخشی از هویت اجتماعی او را تعیین می‌کند. یعنی جهان اجتماعی آن فرد را به‌عنوان یکی از اعضای خود به رسمیت می‌شناسد و برای او ویژگی‌هایی متناسب با موقعیتی که در آن قرار گرفته است در نظر می‌گیرد.
(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۶۴ و ۷۶)

۵۵- گزینه «۳»

(رانیا امیری)

الف) پذیرش معیار ارزیابی براساس مفید بودن یا نبودن توسط عموم مردم به پیدایش فرهنگ فایده‌گرایی منجر شد.
ب) حیات معنوی اسلام، افق‌های جدیدی را به روی اندیشمندان غرب گسترده و نظریه‌پردازان غربی را که طی قرن بیستم، سکولاریسم را سرنوشت مشترک و حتمی بشریت می‌دانستند، به تأمل نظریات پیشین خود فراخوانده است.
ج) هویت ایرانی قبل از ظهور اسلام، هویتی توحیدی، دینی و در مواردی آمیخته با اساطیر بوده است.
د) در یک جهان سکولار هویت دینی و معنوی افراد نمی‌تواند ظهور اجتماعی داشته باشد. اکثریت مردم الجزایر به حاکمیت اسلامی رأی دادند، ولی کودتای نظامی مانع از اجرای نتایج شد.
(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۸۳، ۸۶، ۱۰۴ و ۱۰۸)

۵۶- گزینه «۱»

(یاسین ساعری)

- اگر جهان اجتماعی فرهنگ تاریخی خود را فراموش کند، دچار از خود بیگانگی تاریخی می‌شود. جوامع خودباخته‌ای که در مواجهه با فرهنگ دیگر، هویت خود را از یاد می‌برند، به این معنای از خودبیگانگی گرفتار می‌شوند.
- قرآن کریم فراموش کردن خداوند را سبب فراموشی انسان از خود می‌داند.
(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه ۱۰۱)

۵۷- گزینه «۲»

(مریم فسروی رهنوی)

شبهه حکومت / تعداد حاکمان	براساس فضیلت	براساس خواست و میل افراد
فرد	موناشری	تیرانی (استبدادی)
اقلیت	آریستوکراسی	الیگارشی
اکثریت	پولیتی (جمهوری)	دموکراسی

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه ۱۲۲)

۵۸- گزینه «۲»

(زینت بیدری)

اشتراک متراض‌ها و راهبه‌ها ← فرهنگ دنیاگریز / مرگ جهان اجتماعی / بن‌بست‌های درونی
تحول هویت جهان متجدد ← دوران پسامدرن یا بعد از تجدد
ناتوان دانستن انسان در یافتن معنای زندگی ← پوچ‌انگاری
ترجیح زندگی مجردی بر زندگی خانوادگی ← تزلزل فرهنگی
(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۹۲ تا ۹۴)

۵۹- گزینه «۴»

(یاسین ساعری)

تشریح موارد نادرست:

- در دیدگاه مستشرقان، هویت فرهنگی جوامع اسلامی، توحیدی یا حتی اساطیری نیست، بلکه سکولار و دنیوی است.
- جهان اسلام طی سده‌های مختلف یا مانند آنچه در جنگ‌های صلیبی گذشت، به دفع مهاجمان پرداخت یا مانند آنچه در حمله مغول رخ داد، مهاجمان را درون خود جذب و هضم کرد.
- این موضوع به بعد جغرافیایی هویت جامعه (سرزمین یا وطن) اشاره دارد.
(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۱۰۵، ۱۰۶ و ۱۰۸)

۶۰- گزینه «۱»

(کتاب آبی پیمانهای - با تغییر)

الف) خودباختگی فرهنگی، سبب شد تصویری که تاریخ‌نگاران غربی و مستشرقان از هویت جامعه اسلامی القا می‌کردند، در بین جوامع اسلامی رواج پیدا کند.

ب) جهان اجتماعی که متناسب با نیازهای معنوی و روحی افراد عمل نکند، پرسش‌های آدمیان را درباره معنای زندگی و مرگ، پاسخ ندهد، از این پرسش‌ها غفلت کند یا به پوچ‌انگاری برسد، نشاط زندگی را از دست می‌دهد و با انواع مختلف آسیب‌ها مانند یأس، ناامیدی و خودکشی افراد روبه‌رو می‌شود.

ج) تعارض فرهنگی گاهی ناشی از علل بیرونی است که پیامد تأثیرپذیری از جهان‌های اجتماعی دیگر است.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۸۷، ۹۳ و ۱۰۵)

جامعه‌شناسی (۲)

۶۱- گزینه «۴»

(مهم‌مهری یعقوبی)

طرفداران دیدگاه اول، معتقدند ذهن افراد و فرهنگ نیز هویتی طبیعی و مادی دارند و علوم مربوط به آن‌ها نظیر علوم طبیعی است. آن‌ها، بین علوم طبیعی و علوم انسانی تفاوتی قائل نیستند. نادیده گرفتن تفاوت علوم انسانی و علوم طبیعی، ظرفیت‌ها و قابلیت‌هایی را از علوم انسانی و اجتماعی سلب می‌کند.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه‌های ۷ و ۸)

۶۲- گزینه «۲»

(یاسین ساعدی)

فرهنگ‌هایی که به حقیقتی قائل نباشند، نمی‌توانند معیار و میزانی برای سنجش عقاید و ارزش‌های مختلف داشته باشند و در نتیجه نمی‌توانند از حقانیت ارزش‌های خود دفاع کنند.

فرهنگ جهانی باید دارای دو سطح از عقلانیت باشد؛ ابتدا باید به پرسش‌های بنیادین بشر درباره انسان و جهان پاسخ دهد. اگر فرهنگی نتواند به این پرسش‌ها پاسخ دهد توانایی دفاع از هویت خود را نخواهد داشت.

فرهنگی که صرفاً متوجه نیازهای مادی و دنیوی انسان است و از نیازهای ابدی و معنوی او چشم‌پوشی می‌کند، بشر را به بحران‌های روحی و روانی گرفتار می‌سازد. فرهنگ جهانی باید از معنویت که ارزشی جهان‌شمول است برخوردار باشد.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه‌های ۱۵ و ۱۶)

۶۳- گزینه «۴»

تشریح موارد نادرست:

(ریحانه امینی)

قدرت سیاسی جوامع اسلامی که تا قبل از استعمار بیشتر قومی و قبیله‌ای بود، در دوران استعمار از طریق سازش با دولت‌های غربی، با قدرت استعمارگران پیوند خورد و استبداد ایلی و قومی به صورت استبداد استعماری درآمد.

فرهنگ اسلامی، به دلیل قدرت و غنای خود (فرهنگی)، گروه‌های مهاجم بیگانه را نیز درون خود هضم و جذب می‌کرد یا دست کم آنان را ناگزیر می‌ساخت که برای بقای خود، در ظاهر از مفاهیم و ارزش‌های دینی استفاده کنند.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه‌های ۲۱، ۲۵، ۲۹ و ۳۱)

۶۴- گزینه «۴»

تشریح گزینه‌ها:

(آریتا پیرقی)

گزینه «۱»: درست - درست

گزینه «۲»: نادرست (عقل‌گرایی و ویژگی روشنگری قرون هفدهم و هجدهم است) - نادرست (رویکرد جهان سکولار این است که آبدی دنیا را جهان‌بینی غالب خود می‌داند ولی رویکرد دین‌داران این‌گونه نیست)

گزینه «۳»: نادرست (حس‌گرایی و ویژگی قرون نوزدهم و بیستم است) - درست

گزینه «۴»: درست - نادرست (رفتارهای دینی خود را توجیه دنیوی می‌کنند)

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۳۸ و ۴۲)

۶۵- گزینه «۳»

(فاطمه قریبیان)

هنگامی که جامعه جهانی عرصه حضور فعال فرهنگ‌های متفاوت باشد، تعاملات، گفت‌وگوها و برخوردهای فرهنگی و تمدنی رخ خواهد داد، در این صورت چالش‌های جامعه جهانی نیز از نوع چالش‌های بین فرهنگی و تمدنی خواهند بود.

گسترش تجارت و به دنبال آن رشد صنعت قشر جدید سرمایه‌داران را به وجود آورد؛ بدین ترتیب اقتصاد کشاورزی فئودالی به اقتصاد صنعتی سرمایه‌داری متحول شد.

هدف دولت‌های سکولار از تبلیغ مسیحیت گسترش جهانی قدرت خود بود.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۵۱، ۵۵ و ۵۹)

۶۶- گزینه «۴»

(فاطمه رضاییان)

گزینه «۱»: نادرست - درست

با شکل‌گیری نهادهای بین‌المللی و بازارهای مشترک منطقه‌ای سرمایه‌گذاری شرکت‌های بین‌المللی به منطقه‌ای خاص محدود نمی‌شود.

گزینه «۲»: درست - درست

گزینه «۳»: درست - درست

گزینه «۴»: درست - نادرست

جهان غرب از طریق رسانه، فرهنگ عمومی جوامع غیرغربی را مدیریت می‌کند.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۶۵ تا ۷۰)

روان‌شناسی

۶۷- گزینه «۱»

(آزیتا بیرقی)

اشتراک جنگ ویتنام و جنگ کره ← نیروهای آمریکا و شوروی در برابر یکدیگر صف‌آرایی کردند.

طبقه‌بندی جدیدی شکل گرفت که بر مدار قدرت بود نه ثروت ← جوامع سوسیالیستی

جهان را تا آستانه جنگ جهانی سوم پیش برد ← بحران موشکی کوبا

اشتراک ریکاردو، مالتوس و راسل ← آزادی فعالیت صاحبان سرمایه

(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه‌های ۷۶، ۷۷، ۸۰ و ۸۵)

۶۸- گزینه «۳»

(مهم‌مهری یعقوبی)

تشریح عبارت‌ها:

الف) شناخت عقلی جدید بیش از دو سده دوام نیاورد. به همین دلیل در قرن نوزدهم و بیستم، شناخت حسی و تجربی را تنها راه شناخت علمی می‌دانستند.

ب) فرهنگ غرب با انکار حقایق قدسی، به آرمان‌های انقلاب فرانسه رسید.

ج) در نیمه اول قرن بیستم، با روشن شدن محدودیت‌های علم تجربی، علم از داوری‌های ارزشی دست برداشت و به امور طبیعی محدود شد.

د) فرهنگ غرب با اصالت بخشیدن به انسان دنیوی در قرن بیستم به پوچ‌گرایی، یأس و ناامیدی و مرگ آرمان‌ها و امیدها انجامید.

(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه‌های ۹۹ و ۱۰۱)

۶۹- گزینه «۴»

(ریحانه امینی)

تشریح موارد:

– منورالفکران غرب‌گرا مانند بیدارگران اسلامی، خواستار اصلاح رفتار دولت‌ها در کشورهای اسلامی بودند.

– حکومت منورالفکران غرب‌گرا در کشورهای اسلامی، استبداد استعماری را به دنبال داشت.

– تعامل عالمان شیعی با قاجار براساس «مقاومت منفی» بود.

(جامعه‌شناسی (۲)، بیداری اسلامی و جهان بریر، صفحه‌های ۱۱۰، ۱۱۳ و ۱۱۶)

۷۰- گزینه «۳»

(مریم فسروی رهنوی)

تشریح موارد نادرست:

الف) انقلاب فرانسه بود که با آرمان‌ها و ارزش‌های مدرن بعد از رنسانس شکل گرفت. انقلاب اکتبر روسیه نیز به دلیل سکولار بودن درون فرهنگ غرب قرار می‌گرفت.

ج) بحران اقتصادی و چالش فقر و غنا هر دو، هویت اقتصادی دارند ولی از جهاتی با یکدیگر متفاوت‌اند. چالش فقر و غنا چالشی همیشگی است ولی بحران اقتصادی اغلب دوره‌ای و مقطعی است. آسیب‌های مربوط به فقر و غنا همواره متوجه قشرهای فقیر و ضعیف جامعه است، ولی آسیب‌های مربوط به بحران اقتصادی تمامی جامعه را در بر می‌گیرد.

(جامعه‌شناسی (۲)، ترکیبی، صفحه‌های ۹۲، ۹۳، ۱۲۶، ۱۳۳ و ۱۳۴)

۷۱- گزینه «۱»

(همیدرضا توکلی)

بررسی عبارت‌ها:

عبارت اول: مسئله و فرضیه هر دو می‌توانند روی هم مؤثر باشند. بدین صورت که فرضیه در پاسخ به مسئله می‌آید. فرضیه‌ها می‌توانند ضمن اینکه در پاسخ به یک سؤال بیابند، باعث طرح سؤال‌های دیگر هم بشوند.

عبارت دوم: عبارت مذکور با استفاده از واژه «احتمالاً» دست به پیش‌بینی یک امر در آینده زده است که مصداق سومین هدف علم است.

عبارت سوم: مشاهده و تجربه، ارکان اساسی روش علمی هستند و ایجاب می‌کنند فقط چیزی را بررسی کنیم که در حیطه حواس پنجگانه و تجربه قابل بررسی باشد و فراتر نرود.

عبارت چهارم: تعریف عملیاتی باید به گونه‌ای باشد که همه افراد با مطالعه آن به برداشت یکسان و یا تقریباً یکسانی برسند.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی؛ تعریف و روش مورر مطالعه، صفحه‌های ۱۲، ۱۵، ۱۶ و ۱۹)

۷۲- گزینه «۱»

(ریحانه فرابشوی)

– فرایندهای ذهنی (شناخت) اموری هستند که به واسطه آثار و کارکردهای قابل مشاهده خود مورد مطالعه تجربی قرار می‌گیرند.

– پردازشی که علاوه بر ویژگی‌های حسی تحت تأثیر ویژگی‌های کیفی قرار دارد، «پردازش مفهومی» است.

– آزمون‌ها ابزاری برای کمتی کردن ویژگی‌های روان‌شناختی هستند.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی؛ تعریف و روش مورر مطالعه، صفحه‌های ۲۰، ۲۲ و ۲۸)

۷۳- گزینه «۴»

(سین سهرابی)

تصمیم‌مهدیار درباره انتخاب رشته است که یکی از مهم‌ترین تصمیمات هر فرد در زندگی به‌شمار می‌رود (رد گزینه‌های ۱ و ۳).

همچنین‌مهدیار در این تصمیم‌گیری با تعداد زیادی انتخاب و مقایسه آن‌ها با یکدیگر سروکار داشت و نیازمند فکر زیاد و بررسی مرحله به مرحله انتخاب‌ها بود؛ بنابراین این تصمیم از نظر تعداد اولویت‌ها جزء تصمیمات پیچیده بود.

(روان‌شناسی، تفکر (۲) تصمیم‌گیری، صفحه‌های ۱۳۸ تا ۱۴۰)

۷۴- گزینه «۱»

(مهم‌عرفان فراهاری)

– علامت فشار روانی «قرار گرفتن تحت فشارهای شغلی مداوم، به غمگینی فرد منجر می‌شود»: غم یک هیجان است و غمگین شدن از علائم هیجانی فشار روانی است.

– مشورت کردن از روش‌های سازگارانه است.

– راه مستقیم: مذهب و باورهای دینی (مثل توکل به خدا)، از طریق ایجاد آرامش ذهنی، کاهش فشار روانی، رابطه با خداوند و ایجاد روحیه مثبت حاصل از شرکت در مراسم مذهبی، عبادت و افزایش احساس حمایت اجتماعی، باعث بهبود عملکرد سیستم ایمنی بدن می‌شود.

– در انتظار معجزه بودن: سعید بدون اینکه تلاش کند، منتظر است اتفاق خارق‌العاده‌ای رخ دهد. رفتار او مصداق بارز «در انتظار معجزه بودن» است.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی سلامت، صفحه‌های ۱۹۶ تا ۲۰۴)

۷۵- گزینه «۳»

(ریبانه فرابشی)
 - سبک پردازش افراد و انتظارات آن‌ها باعث می‌شود تا محرک‌های خاصی انتخاب شوند.
 - منظور از خوگیری، عادت کردن به یک محرک خاص است؛ به طوری که به تدریج کمتر و کمتر به آن محرک بپردازیم.
 - تحریک هر یک از گیرنده‌های حسی، تابع شدت محرک است.
 (روان‌شناسی، احساس، توفه، ادراک، صفحه‌های ۷۱، ۷۴ و ۷۵)

۷۶- گزینه «۴»

بررسی عبارت‌ها:

عبارت اول: مهم‌ترین دلیل عدم توجه رانندگان به بوق‌ها و برخی اخطارها در طولانی‌مدت، خستگی است که باعث می‌شود نتوانند در طولانی مدت گوش‌به‌زنگی خود را حفظ کنند.
 عبارت دوم: در صورت شباهت دو تکلیف، اثر منفی انجام دادن چند تکلیف همزمان کاهش می‌یابد.
 عبارت سوم: توهم یعنی ادراک چیزی که حس نمی‌شود. دیدن چیزهایی که بقیه نمی‌بینند هم به همین موضوع اشاره دارد.
 عبارت چهارم: به واسطه ادراک، محرک‌های بیرونی به اطلاعات روان‌شناختی معنادار تبدیل می‌شود. ما این اطلاعات را در مخزنی به نام حافظه نگهداری می‌کنیم.
 (روان‌شناسی، احساس، توفه، ادراک، صفحه‌های ۷۸، ۸۱، ۸۲ و ۸۵)

۷۷- گزینه «۱»

این دانش‌آموز جدول را به درستی تکمیل کرده است:

درست	نادرست	نسبی
«حافظه شرط لازم، ولی نه کافی برای تفکر است.» این عبارت درست است و در جای درستی قرار داده شده است.	«بازگویی کلید تبدیل ردهای حسی به اطلاعات است.» ردهای حسی ذخیره شده در حافظه حسی، در صورت <u>توجه</u> به اطلاعات تبدیل می‌شوند؛ بنابراین این عبارت نادرست است و در جای درستی قرار داده شده است.	«گنجایش حافظه انسان نامحدود است.» بستگی دارد به این که از کدام حافظه سخن می‌گوییم، برای مثال گنجایش حافظه کوتاه‌مدت، محدود و گنجایش حافظه بلندمدت، نامحدود است.

«عوامل عاطفی گاهی به صورت مثبت و گاهی به صورت منفی بر حافظه تأثیر می‌گذارند.» این عبارت درست است و در جای درستی قرار داده شده است.

«می‌توان با واژگان «سیب، معلم، پزشک و صنعت» آزمایش ابینگهوس را به درستی تکرار کرد.» آزمایش ابینگهوس با واژگان بی‌معنا بود؛ بنابراین این عبارت نادرست است و در جای درستی قرار داده شده است.

«پاسخ به سؤال «قاتل چگونه مقتول را کشت؟» نیازمند به کارگیری حافظه معنایی است.» اگر شخصی شاهد قتل باشد از حافظه رویدادی و اگر ماجرای قتل را صرفاً شنیده یا خوانده باشد، از حافظه معنایی برای پاسخ به این سؤال استفاده خواهد کرد.

«جفت‌واژه «ایران- آسیا» بهتر از جفت‌واژه «کتاب- چمن» به خاطر سپرده می‌شوند.» این عبارت درست است و در جای درستی قرار داده شده است.

«منظور از تمایزبخشی، برجسته کردن شباهت‌های دو مفهوم به لحاظ ظاهری و معنایی است.» منظور از تمایزبخشی، برجسته کردن تفاوت‌های دو مفهوم به لحاظ ظاهری و معنایی است؛ بنابراین این عبارت نادرست است و در جای درستی قرار داده شده است.

«فراموشی نعمت بزرگی است.» فراموشی خاطرات آزاردهنده نعمت بزرگی است، ولی فراموشی مطالب درسی اینطور نیست.

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه‌های ۹۰، ۹۵، ۹۷ تا ۱۰۰، ۱۰۲، ۱۰۴ و ۱۰۸)

۷۸- گزینه «۴»

(مسیر سهرابی)
 وضعیت پیش‌آمده برای سیاوش درماندگی آموخته شده است (رد گزینه ۱). افرادی که دچار درماندگی آموخته شده می‌شوند پیامدهای رفتار را مستقل از خود رفتار می‌دانند (رد گزینه ۲).
 گزینه «۳» کاملاً برعکس عنوان شده است. درماندگی آموخته شده در مورد انسان‌ها بدتر است.

(روان‌شناسی، انگیزه و نگرش، صفحه‌های ۱۷۷ تا ۱۷۹)

۷۹- گزینه «۲»

بررسی عبارت‌های نادرست:

- روش «کاهش تفاوت وضعیت موجود با وضعیت مطلوب» و «خرد کردن مسئله» هر دو از روش‌های اکتشافی حل مسئله هستند.
 - پیامد ناتوانی در حل مسئله، ناکامی است و ناکامی باعث پرخاشگری می‌شود نه برعکس.

(روان‌شناسی، تفکر (۱) حل مسئله، صفحه‌های ۱۲۱، ۱۲۴، ۱۲۶ و ۱۳۰)

۸۰- گزینه «۱»

(مهمربیبی)

تصمیمی که سیما با آن مواجه است یک تصمیم با اهمیت بالاست که تعداد اولویتهای زیادی نیز دارد. همچنین سیما شخصاً باید برای سرمایه‌اش تصمیم‌گیری کند. بنابراین تصمیم او یک تصمیم مهم، پیچیده و فردی است. او برای این که بیشتر از آن چه که هست ضرر نکند، سرمایه‌اش را تبدیل به طلا می‌کند که نشان از تصمیم‌گیری با ملاک خطر است.

(روان‌شناسی، تفکر (۲) تصمیم‌گیری، صفحه‌های ۱۳۸ تا ۱۴۲)

۸۱- گزینه «۱»

(فاطمه عبدالوند)

عبارت «الف» صحیح است زیرا سبک زندگی با عوامل خطر ساز بیماری رابطه دارد. الگوهای رفتار ناسالم در ایجاد و گسترش بیماری‌ها مؤثرند؛ مثلاً اگر در برنامه روزانه یک نفر، که همان سبک زندگی اوست، خوردن غذاهای چرب و سرخ شده و عدم تحرک کافی باشد، خطر ابتلا به بیماری‌های قلبی، فشار خون و دیابت بیشتر می‌شود (رد گزینه‌های ۲ و ۳).

متخصصان تغذیه معتقدند که رژیم غذایی سالم باید حاوی کربوهیدرات زیاد و چربی کم باشد (رد گزینه ۳). بنابراین قسمت «ب» نادرست است.

یکی از عوامل سبک زندگی سالم، فعالیت بدنی و انواع ورزش‌هاست (رد گزینه ۴). پس قسمت «ج» نادرست است.

این مسئله مربوط به زهرا اشاره به نقش متغیرهای روان‌شناختی به‌عنوان عامل ایجاد بیماری‌های جسمانی: «برخی از مسائل روانی در ایجاد انواع بیماری‌های جسمانی نقش دارند.» دارد (رد گزینه‌های ۲ و ۳). بنابراین قسمت «د» نادرست است.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی سلامت، صفحه‌های ۱۹۱ تا ۱۹۳ و ۱۹۵)

۸۲- گزینه «۳»

(مهمربضا توکلی)

بررسی عبارت‌ها:

عبارت اول: عوامل انگیزشی انسان به دو عامل انگیزه و نگرش تقسیم می‌شوند که اولی در سطح زیستی عمل می‌کند و دومی در سطح فرازیستی. عبارت دوم: انگیزه درونی باعث می‌شود که رفتار انسان ماندگاری بیشتری داشته باشد.

عبارت سوم: عوامل فرازیستی یا نگرش‌ها، از نظام شناختی اثر می‌گیرند اما اینکه این اثر کم است یا زیاد در کتاب درسی بررسی نشده است.

عبارت چهارم: نقطه اشتراک انسان و حیوان در رفتار، عامل انگیزه است.

(روان‌شناسی، انگیزه و نگرش، صفحه‌های ۱۶۰ و ۱۶۱)

۸۳- گزینه «۴»

(مهمربیبی)

عوامل نگرشی باورها و نظام ارزشی، اراده، هدفمندی و درماندگی آموخته شده در وضعیت فعلی مریم مشهود است. اما بین دو شناخت همزمان مریم و یا شناخت و رفتار او ناهماهنگی وجود ندارد.

(روان‌شناسی، انگیزه و نگرش، صفحه‌های ۱۶۵ تا ۱۷۹)

۸۴- گزینه «۲»

(فاطمه عبدالوند)

سبک تصمیم‌گیری علی از نوع تکانشی بوده است. در این سبک، فرد به صورت ناگهانی و باعجله و بدون محاسبه تصمیم می‌گیرد. در میان نوجوانان این‌گونه سبک تصمیم‌گیری، زیاد دیده می‌شود که بلافاصله با پشیمانی همراه است (رد گزینه‌های ۱ و ۴).

سبک تصمیم‌گیری مبینا از نوع وابسته بوده است؛ یعنی به جای فکر کردن، از دیگران کورکورانه اطاعت کرده است. در این روش دلیل انتخاب فرد این است که دیگران چنین تصمیمی گرفته‌اند، در حالی که انتخاب دیگران ممکن است برای ما انتخاب مناسبی نباشد (رد گزینه‌های ۱ و ۳).

سبک تصمیم‌گیری رضا از نوع اجتنابی است. در این سبک، فرد قصد دارد تصمیم بگیرد، ولی هیچ‌گاه تصمیم وی عملی نمی‌شود. به عبارت دیگر، فردی که دارای این سبک، تصمیم‌گیری است «دست، دست می‌کند» و «کار امروز را به فردا می‌اندازد.» افرادی که دارای این سبک تصمیم‌گیری هستند، بر این باورند که همه چیز خود به خود درست می‌شود؛ در نتیجه، زمان را از دست می‌دهند و مشکل آن‌ها بیشتر می‌شود (رد گزینه‌های ۳ و ۴).

- در عبارت چهارم منظور سبک منطقی است که بهترین شیوه تصمیم‌گیری است.

(روان‌شناسی، تفکر (۲) تصمیم‌گیری، صفحه‌های ۱۴۳ تا ۱۴۷)

۸۵- گزینه «۴»

(مهمربفرخان فرهادی)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تلاش نوجوانان در ارتباط با چگونگی تقویت حافظه و چگونگی به حافظه سپردن اطلاعات را مهارت «فراحافظه» می‌گویند.

گزینه «۲»: توانایی سازگار شدن با ضرورت‌های تکلیف مورد نظر، مستلزم توجه‌گزینی و تمرکز بر اطلاعات مرتبط است.

گزینه «۳»: بروز احساس خودمختاری و افزایش نیاز نوجوانان به استقلال یافتن از والدین، زمینه رشد ارزش‌های اخلاقی را در آن‌ها افزایش می‌دهد.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه‌های ۵۵، ۵۶، ۵۹، ۶۱ و ۶۲)

عربی زبان قرآن (۱) و (۲)

۸۶- گزینه «۴»

(سیر ممبرعلی مرتضوی)

«أَمَنُوا»: (در این جا) ایمان آورده‌اید (رد سایر گزینه‌ها) / «أَنْفَقُوا»: انفاق کنید (رد گزینه «۳») / «مِمَّا»: (مِنْ + ما) از آنچه (رد گزینه «۲») / «رَزَقْنَاكُمْ»: به شما روزی داده‌ایم (رد گزینه‌های «۱» و «۳») / «مِنْ قَبْلِ»: پیش از / «أَنْ يَأْتِي»: (مضارع التزامی) آنکه فرا رسد (رد گزینه‌های «۱» و «۲») / «بَيْعٌ»: فروشی (نکره) (دادوستدی) / «خَلَّةٌ»: دوستی (ترجمه)

۸۷- گزینه «۳»

(ولی برهی - ابهر)

«لَا يَصْعُرُ»: (فعل نهی غایب) نباید با خوپسندی برگرداند (رد گزینه‌های «۱» و «۴») / «الإنسان المتواضع»: انسان فروتن / «خَدَهَ لِلنَّاسِ»: رویش را از مردم / «لَا يَمْشِي»: نباید راه برود (رد سایر گزینه‌ها) / «فِي الْأَرْضِ»: در زمین (رد گزینه «۲») / «مَرْحَأًا»: شادمانه و با ناز و خودپسندی / «إِنَّ النَّاسَ يَكْرَهُونَ»: چرا که مردم ناپسند می‌دارند (زشت می‌شمارند) / «عَمَلٌ»: کار / «مَنْ يَتَكَبَّرُونَ»: کسانی که تکبر می‌ورزند (رد گزینه‌های «۲» و «۴») / «كَمَا»: همانطور که / «لَا يُحِبُّهُمْ اللَّهُ»: خداوند آن‌ها را دوست نمی‌دارد (دوستستان ندارد) (رد گزینه «۴»)

نکته مهم درسی:

در مورد فعل ابتدای عبارت، دقت کنید که هرگاه مضارع مجزوم به سکون، به اسم دارای «ال» برسد، برای تلفظ بهتر، کسره عارضی می‌گیرد، اما همچنان مجزوم محسوب می‌شود.

(ترجمه)

۸۸- گزینه «۴»

(همیرضا قانرازمینی - اصفهان)

«إِنَّ»: همانا، قطعاً / «عَمَلَاءَ الْعَدُوِّ الْمُتَنَافِقِينَ»: مزدوران منافق دشمن (ترکیب وصفی - اضافی) (رد سایر گزینه‌ها) / «إِضَافَةٌ إِلَى»: علاوه بر، افزون بر / «إِبْجَادُ التَّفَرُّقَةِ»: ایجاد (به وجود آوردن) تفرقه / «بَيْنَ صُفُوفِ الْمُسْلِمِينَ»: میان صفوف مسلمانان / «لِلْعَمَلِ لِمَصْلَحَةِ الْعَدُوِّ»: کار کردن برای مصلحت دشمن (رد گزینه «۳») / «يُصَيِّرُونَ»: می‌گردانند (رد گزینه‌های «۱» و «۲») / «يَأْتِسِينَ»: ناامید (رد گزینه‌های «۱» و «۲») / «مِنْ تَحَسُّنِ الْأَوْضَاعِ»: از بهبود یافتن شرایط (رد گزینه «۱»)

نکات مهم درسی:

(۱) هرگاه اسمی هم صفت و هم مضاف‌الیه بگیرد، در زبان عربی بر خلاف فارسی، ابتدا مضاف‌الیه و پس از آن صفت می‌آید؛
مثال: «عَمَلَاءَ الْعَدُوِّ الْمُتَنَافِقِينَ»: مزدوران منافق دشمن
(۲) به تفاوت معنایی کلمات مشابه دقت کنید؛
مثال: «الْيَأْسُ: ناامیدی»، «الْيَأْسُ: ناامید»

(ترجمه)

۸۹- گزینه «۳»

(ممبررضا سوری - نهاوند)

«قَد نَرَى»: گاهی می‌بینیم (قد+ مضارع: گاهی) (رد گزینه‌های «۱» و «۴») / «يَقْدَمُ»: تقدیم می‌کند / «لِبَابِنِهِ»: به پسرش، به پسر خود / «مَوَاعِظُ قِيَمَةٍ»: اندرزهایی (پندهایی) نیکو (موصوف و صفت نکره هستند) (رد گزینه‌های «۱» و «۲») / «هَذِهِ نَمَاجٌ تَرْبَوِيَّةٌ»: این‌ها نمونه‌هایی تربیتی هستند («هذه» این‌ها

معنی می‌شود، زیرا «نماذج» جمع است.) (رد گزینه‌های «۱» و «۲») / «لِيَهْتَدِي»: تا هدایت شوند (رد گزینه‌های «۱» و «۲») / «كُلَّ الشَّبَابِ»: همه جوانان (رد گزینه «۴») / «خود» در گزینه «۴» نیز اضافی است.

(ترجمه)

۹۰- گزینه «۱»

(سیر ممبرعلی مرتضوی)

«تَعَلَّمَ لُغَةً جَدِيدَةً»: یادگیری یک زبان جدید (نکره است؛ رد گزینه «۲») / «يَسْتَعْرِقُ وَقْتًا طَوِيلًا»: زمانی طولانی می‌طلبد (رد گزینه «۲») / «وَلَكِنْ»: اما، ولی (رد گزینه «۲») / «يُعَدُّ»: به شمار می‌رود (رد گزینه «۳») / «تَجْرِبَةٌ مُثْمَرَةٌ»: تجربه پرباری / «تَفْتَحُ»: می‌گشاید (رد گزینه‌های «۳» و «۴») / «أَبْوَابًا جَدِيدَةً»: درهای جدیدی (رد گزینه «۲») / «لِلتَّوَاصُلِ التَّقَافِيِّ»: برای ارتباط فرهنگی (رد گزینه «۲»)

(ترجمه)

۹۱- گزینه «۳»

(روح‌الله گلشن)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «أَلَّا أَصَادِقُ» در اصل «أَنْ لَا أَصَادِقُ» است. در ساختار «حروف ناصبه + لا + مضارع»، حرف «لا» از نوع «نفي» است و استفاده از لفظ «نبايد» که مربوط به ترجمه «لا»ی نهی می‌باشد، اشتباه است. (شکل صحیح: که دوستی نکنم).

گزینه «۲»: «يُسَاعِدُنِي» جمله وصفیه است و در ترجمه، حرف «که» باید قبل از آن بیاید نه جای دیگر (شکل صحیح: ... که مرا کمک می‌کرد).

گزینه «۴»: «لَنَا زَمَلَاءُ» باید به صورت «همکلاسی‌هایی داریم» ترجمه شود.

(ترجمه)

۹۲- گزینه «۳»

(همیرضا قانرازمینی - اصفهان)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «عَلَى الْمَرْءِ الْعَاقِلِ بِالْإِجَابَةِ»: انسان خردمند باید پاسخ دهد
گزینه «۲»: «دَخَلْتُ» جمله وصفیه برای اسم نکره «مُفْرَدَات» است و چون پیش از آن، فعل ماضی «وَجَدْنَا» نیز آمده است، پس باید به صورت ماضی ساده (وارد شد) یا ماضی بعید (وارد شده بود) ترجمه شود.

گزینه «۴»: «لَنْ يَقْدَرَ»: (فعل آینده منفی) نخواهد توانست

نکات مهم درسی:

(۱) هرگاه جمله وصفیه‌ای، ماضی باشد و قبل از آن نیز یک فعل ماضی دیگر آمده باشد، به صورت «ماضی ساده» یا «ماضی بعید» ترجمه می‌شود.

(۲) هرگاه پس از حرف «لَنْ» فعل مضارع بیاید، فعل مضارع به صورت مستقبل (آینده) منفی ترجمه می‌شود. مثال: «لَنْ يَقْدَرَ»: نخواهد توانست.

(ترجمه)

۹۳- گزینه «۱»

(عمار تابه‌ش)

«در کتابخانه کوچکمان»: فی مکتبتنا الصغیرة (رد گزینه‌های «۲» و «۴») / «فرهنگ لغاتی»: مُعْجَمًا / «یافتیم»: وَجَدْتُ / «آن فرهنگ لغات»: الْمُعْجَمُ (رد گزینه «۳») / «مفید بود»: كان مفیداً (رد گزینه «۴»)

نکته مهم درسی:

اگر اسمی بار اول به صورت نکره بیاید و سپس همراه با «ال» و به صورت معرفه تکرار شود، می‌توان در ترجمه بار دوم، از کلمه «این» و «آن» استفاده کرد.

(ترجمه)

۹۴- گزینه «۴»

(مرتضی کاظم شیروزی)
ترجمه حدیث شریف در صورت سؤال: «پشیمانی از سکوت، بهتر از پشیمانی از سخن گفتن است!»، یعنی سکوت، بهتر از سخن گفتن است و این عبارت ارزش سکوت را بیان می‌کند.

این مفهوم از گزینه‌های «۱»، «۲» و «۳» نیز دریافت می‌شود، اما مفهوم گزینه «۴» این است که اگر از معشوق دست بکشی، در هر صورت پشیمان می‌شوی، که با عبارت صورت سؤال، تناسب مفهومی ندارد.

(مفهوم)

ترجمه متن درک مطلب:

ادوارد براون یک خاورشناس انگلیسی است. وی در خانواده ای مسیحی به دنیا آمد که به پزشکی، نظامی‌گری و تجارت شهرت یافته بود. اما او از اسلام حمایت کرد. براون در بهترین مدارس، سپس در بهترین دانشگاه‌ها، دانشگاه کمبریج، و دانشگاه لندن تحصیل کرد، تا به عنوان یک پزشک، فارغ التحصیل شود در حالی که بیست و پنج سال سن داشت. وی در پژوهش‌های شرق شناسانه به شهرت گسترده‌ای دست یافت و به فارسی و عربی خوب صحبت می‌کرد، به طوری که در دانشگاه کمبریج به عنوان استاد برای آن‌ها (فارسی و عربی) منصوب شد.

براون به ایران سفر کرد و به مدت یک سال در آن کشور زندگی کرد، یک سالی که سرشار از آگاهی نسبت به آن فرهنگ عمیق همراه با ژرف‌نگری در بررسی زبان آن دیار و جنبش‌های فکری آن و میراث تمدن طولانی‌اش بود. و هنگامی که از ایران بازگشت، در دانشگاه کمبریج مدرس زبان فارسی شد. براون تلاش زیادی در تألیف و تحقیق کرد. او کتابی عظیم در چهار جلد با عنوان «تاریخ ادبیات ایران» منتشر کرد!

۹۵- گزینه «۳»

(درویشعلی ابراهیمی)
در متن می‌گوید: «و لما عاد من فارس صار مدرّساً للغة الفارسیة فی جامعه کیمبردج: زمانی که از ایران بازگشت مدرس زبان فارسی در دانشگاه کمبریج شد»

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: ادوارد براون مطبی برای ویزیت بیماران در یکی از خیابان‌های لندن داشت. (نادرست)

گزینه «۲»: شهرت براون در امور بازرگانی تا آخر عمرش باقی بود. (نادرست)

گزینه «۴»: پس از این که شهرتی در پژوهش‌های شرق شناسانه به دست آورد، به عنوان استاد برای آن در دانشگاه کمبریج منصوب شد. (نادرست)

(درک مطلب)

۹۶- گزینه «۳»

(درویشعلی ابراهیمی)
راجع به تخصص در ادبیات انگلیسی چیزی در متن نیامده است. ولی در رابطه با پزشکی، ادبیات فارسی و صحبت کردن به عربی در متن آمده است.

(درک مطلب)

۹۷- گزینه «۳»

(درویشعلی ابراهیمی)

گزینه «۳»: «تاریخ ادبیات ایران از بزرگ‌ترین تحقیقات او درباره ادبیات بود!» (درست)
تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: شهرت وسیع براون تنها در تحقیقات شرق شناسانه بود! (نادرست)

گزینه «۲»: زیستن او در ایران طی یک سال دارای نتایج سودمندی نبود! (نادرست)

گزینه «۴»: پدرش در پزشکی و بازرگانی و نظامی‌گری مشهور بود! (نادرست)

(درک مطلب)

۹۸- گزینه «۱»

(سید مہمعلی مرتضوی)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «له حرفان زائدان» نادرست است؛ باب مفاعلة فقط یک حرف زائد دارد.

گزینه «۳»: «من مصدر مزید ثلاثی» نادرست است؛ اسم تفضیل بر وزن «أفعل» از مصدر ثلاثی مجرد ساخته شده است.

گزینه «۴»: «مجرور بحرف الجر» نادرست است؛ «التعمق» مضاف الیه است. (دقت کنید «مع» یک اسم است و حرف جر نیست!)

(تلیل صرفی و اعراب)

۹۹- گزینه «۲»

(سید مہمعلی مرتضوی)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «مرفوع بالتبعية» نادرست است؛ «شهرة» مفعول و منصوب است، پس صفتش هم اعراب منصوب دارد.

گزینه «۳»: «مجهول» نادرست است؛ «یتخرج» فعل مضارع معلوم از باب تفعّل است.

گزینه «۴»: «مصدره من باب تفعّل» نادرست است؛ «مُدّرّس» اسم فاعلی است که از فعل «یُدّرّس» و از باب تفعیل ساخته شده است.

(تلیل صرفی و اعراب)

۱۰۰- گزینه «۳»

(مصطفی قریمی فرد)

تشریح موارد نادرست:

- الشّمال: شمال (خطا) ← صحیح: الشّمال: چپ

- الإمام: پیشوا (خطا) ← صحیح: الإمام: جلو

(فیبط حرکات)

۱۰۱- گزینه «۲»

(ولی بریی - ابرو)

در گزینه «۲»، «أعمدة» جمع «عمود» است و می‌دانیم که معدود پس از اعداد ۳ تا ۱۰، به صورت جمع می‌آید.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: یکان باید قبل از دهگان بیاید (خمس و تسعون).

گزینه «۳»: «شجرتین» مثنای مؤنث است، بنابراین عدد نیز باید به صورت «إثنین» بیاید.

گزینه «۴»: «فلاحین» جمع آمده است، در حالی که معدود پس از عدد ۱۱ به صورت مفرد می‌آید (أحد عشر فلاحاً).

(عذر)

تاریخ (۱)

۱۰۶- گزینه «۱»

(تابان میقلی)

شرح گزینه‌های نادرست:

الف) محتوای سنگ‌نوشته‌های بیستون و تخت جمشید نشان می‌دهد، گاه‌شماری خورشیدی - قمری بابلی در قلمروی هخامنشیان رواج داشته است. (سنگ‌نوشته بیستون شرح اقدامات داریوش‌شاه در آغاز پادشاهی او و چگونگی به قدرت رسیدن اوست.)

ب) دو قرن پس از آنکه امپراتوری روم دین مسیحیت را رسمیت بخشید، در سال ۵۲۵ میلادی تولد حضرت مسیح به‌عنوان مبدأ گاه‌شماری مسیحیان تعیین شد. هزارسال بعد (هزار سال پس از ۵۲۵ میلادی) پاپ گرگوار سیزدهم به کمک منجمان بار دیگر گاه‌شماری مسیحیان را اصلاح کرد.

تکته درسی:

در گاه‌شماری بابلی که در دوران هخامنشیان و اشکانیان استفاده می‌شد، ماه‌ها براساس فرهنگ و آیین ایرانی نام‌گذاری شده بودند. در گاه‌شماری اوستایی که در دوران اشکانیان و ساسانیان رایج بود، ماه‌ها و روزهای هر ماه با اسامی ایزدان نامگذاری شده بود.

(تاریخ (۱)، تاریخ، زمان و مکان، صفحه‌های ۱۳ تا ۱۵)

۱۰۷- گزینه «۴»

(مهمرب ابوالسنی)

آیین بودا در زمان رواج در چین، در مقابله با تعالیم آیین کنفوسیوس رواج پیدا نکرد بلکه آیین بودا در کنار آیین کنفوسیوس رواج پیدا کرد.

(تاریخ (۱)، جهان در عصر باستان، صفحه‌های ۳۶، ۳۹، ۴۳، ۴۶، ۴۹ و ۵۳)

۱۰۸- گزینه «۴»

(مسیر سهرابی)

تشریح عبارات نادرست:

الف) سرزمین ایلام شامل جلگه خوزستان و مناطق کوهستانی زاگرس جنوبی و میانی بود.

ب) از آنجا که اقتصاد بین‌النهرین نیازمند منابع طبیعی و معدنی فلات ایران بود، فرمانروایان سومری و اکدی به سرزمین‌های ایلامیان لشکرکشی می‌کردند.

(تاریخ (۱)، سپهر ۳ تمدن ایرانی، صفحه‌های ۷۶ و ۷۷)

۱۰۹- گزینه «۴»

(مریم فسروی رهنوی)

خاندان هخامنشی از زمان پادشاهی اردشیر دوم که از ۴۰۴ تا ۳۵۸ قبل از میلاد حکومت می‌کرد، دچار تفرقه درونی شد. در ابتدای زمامداری او، برادرش، کورش کوچک در آسیای صغیر سر به شورش برداشت و با سپاهی از مزدوران یونانی راهی پایتخت شد. در جنگی که میان دو برادر رخ داد کورش کوچک شکست خورد و کشته شد.

(تاریخ (۱)، ایران در عصر باستان، صفحه‌های ۸۶ تا ۸۸ و ۹۱)

۱۱۰- گزینه «۳»

(علیرضا پدرا)

باتوجه به توضیحات صورت سؤال، منظور از (۱)، اشکانیان و منظور از (۲)، ساسانیان است.

۱۰۲- گزینه «۲»

(روح‌الله گلشن)

صورت سؤال، عبارتی را می‌خواهد که در آن، فاعل، مؤخر از مفعول آمده باشد؛ یعنی مفعول قبل از فاعل آمده باشد.

در گزینه «۲»، ضمیر «نا» در فعل «أخبرنا» نقش مفعول و کلمه «مسؤول» نقش فاعل را دارد؛ بنابراین مفعول (ضمیم «نا») بر فاعل (مسؤول) مقدم شده و قبل از آن آمده است. در سایر گزینه‌ها مفعول بعد از فاعل آمده است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «علمت» فعل و فاعل، و «هذین» مفعول است.

گزینه «۳»: «تناول» فعل، «هؤلاء» فاعل و «طعام» مفعول است.

گزینه «۴»: «تؤدی» فعل، «الدلافین» فاعل و «دورا» مفعول است.

(انواع جملات)

۱۰۳- گزینه «۳»

(امیر حسین شکوری)

صورت سؤال، کلمه «الرّجل» را می‌خواهد که نایب فاعل باشد؛ در گزینه «۳»، «أنقذ: نجات یافت (نجات داده شد)» یک فعل ماضی مجهول و «الرّجل» نایب فاعل آن است.

ترجمه جمله: در آن خیابان دیدم که آتش شعله‌ور شده بود، اما مرد از آن نجات یافت!

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «الرّجل» فاعل و «یخرج» یک فعل مضارع معلوم است. ترجمه جمله: قطعاً سنت است که مرد همراه با مهمانش تا در خانه (بیرون) برود!

گزینه «۲»: «الرّجل» فاعل برای فعل معلوم «تفکّر» است. ترجمه جمله: هنگام وقوع این پدیده، مرد دانشمند برای حل آن فکر کرد، سپس قضیه را برای ما شرح داد!

گزینه «۴»: «یُشاور» یک فعل مضارع معلوم و «الرّجل» فاعل آن است. ترجمه جمله: مرد با یکی از دوستان مخلص درباره موضوعی شایسته توجه، مشورت می‌کند!

(انواع جملات)

۱۰۴- گزینه «۴»

(مرتضی کاظم شیروزی)

«مُعابَر» جمع «مُعَبَر» است و اسم مکان محسوب می‌شود.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «مفتاح: کلید» اسم مکان نیست.

گزینه «۲»: «مَنافع» جمع مکسر «منفعة» است و اسم مکان نیست.

گزینه «۳»: «المُسابقَة» اسم مکان نیست.

(قواعد اسم)

۱۰۵- گزینه «۳»

(مهمرب کرمی نیا - رفسنویان)

صورت سؤال، «لا» نهی (ناهیة) را می‌خواهد؛ در گزینه «۳» حرف نون از پایان «لا تنسیا» حذف شده است، پس فعل نهی است که از انجام کار منع می‌کند. دقت کنید در سایر گزینه‌ها، «لا» از نوع نفی (نافیة) است:

گزینه «۱»: حرف نون به‌خاطر اسلوب شرط از انتهای فعل‌ها حذف شده است.

گزینه‌های «۲» و «۴»: وقتی حروف ناصبه «لکی، حتی، أن» قبل از «لا» بیایند، «لا» از نوع نفی است.

(قواعد فعل)

۱۱۲- گزینه «۲» (مهمبر ابوالسنی)
مأمون برای کسب حمایت شیعیان، امام رضا (ع) را از مدینه به مرو منتقل کرد، نه از مرو به مدینه و همچنین او امام رضا را در توس به شهادت رساند (مأمون، فضل بن سهل وزیر ایرانی خود را در سرخس به شهادت رسانده بود).
(تاریخ (۲)، ظهور اسلام، حرکتی تازه در تاریخ بشر، صفحه‌های ۶۲ و ۷۳)

۱۱۳- گزینه «۴» (مریم فسروی رهنوی)
تشریح عبارات نادرست:
(ب) هنر نگارگری در روزگار جانشینان تیمور چون شاهرخ و نوادگانش از جمله بایسنقر میرزا در سراسر ایران به ویژه خراسان گسترش شگفت‌انگیز یافت.
(ج) شاه تهماسب از نقاشان و هنرمندان چیره دست زمان خود بود و هنرمندان قزوین در زمان وی آثار برجسته‌ای پدید آوردند.
(تاریخ (۲)، ایران؛ از ورود اسلام تا پایان صفویه، صفحه‌های ۱۲۹، ۱۵۴ و ۱۵۵)

۱۱۴- گزینه «۳» (مهندس رستمی ربک)
(الف) روم شرقی یا بیزانس و شهر قسطنطنیه
(ب) صحیح است.
(ج) با تصرف سرزمین گل‌ها
(د) فتودال‌ها
(ه) صحیح است.
(تاریخ (۲)، قرون وسطا، صفحه‌های ۱۶۰ تا ۱۶۲ و ۱۶۳ و ۱۶۹)

۱۱۵- گزینه «۲» (علیرضا پیرا)
ترتیب زمانی وقایع مذکور از قدیم به جدید به شکل زیر است:
(ج) شکست ازبکان و سرکردة آنان، شیبک‌خان
(الف) شکست سپاهیان شاه اسماعیل از عثمانی‌ها در دشت چالدران
(ب) به قدرت‌رسیدن شاه عباس اول
(د) انتقال پایتخت از قزوین به اصفهان
(تاریخ (۲)، تحولات سیاسی و اقتصادی ایران در دوره صفوی، صفحه‌های ۱۳۷، ۱۳۹ و ۱۴۰)

جغرافیای ایران

۱۱۶- گزینه «۴» (علیرضا پیرا)
به ترتیب، مراحل انجام پژوهش براساس اطلاعات صورت سؤال، به شرح زیر است:
(ب) طرح سؤال و بیان مسأله
(ج) تدوین فرضیه
(الف) جمع‌آوری اطلاعات
(د) پردازش اطلاعات
(یغرافیای ایران، روش مطالعه در یغرافیا، صفحه‌های ۱۰ تا ۱۲)

۱۱۷- گزینه «۱» (هسین سهرابی)
ناهمواری‌های ایران بیشتر طی دوران‌های اول تا سوم شکل گرفته‌اند به تفاوت دوره با دوران‌های زمین‌شناسی توجه داشته باشید.
نکته:

هر دوران شامل تعدادی دوره می‌باشد. پس از آخرین تحولات در دوران سنوزوئیک، طی دوره (کوآترن) ناهمواری‌های کشورما شکل نهایی یافته است.
(یغرافیای ایران، ناهمواری‌های ایران، صفحه‌های ۲۲ تا ۲۵)

در گزینه «۳» نیز همین‌طور است؛ در نظام طبقاتی دوران اشکانیان، گروه حاکم خود به دو دسته، شامل خاندان شاهی و شش خانواده قدرتمند از یک سو و نجبای درجه دوم از سوی دیگر تقسیم می‌شد و در زمان ساسانیان، گروه جدیدی به نام دبیران به طبقه حاکم افزوده شد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: منظور از (۱)، ساسانیان و منظور از (۲)، اشکانیان است.
گزینه «۲»: منظور از (۱)، هخامنشیان و منظور از (۲)، اشکانیان است.
گزینه «۴»: منظور از (۱) و (۲)، ساسانیان است.
(تاریخ (۱)، ایران در عصر باستان، صفحه‌های ۱۱۰ تا ۱۱۳، ۱۳۳ تا ۱۳۷، ۱۴۷ و ۱۵۰)

تاریخ (۲)

۱۱۱- گزینه «۳» (تابان صیقلی)
۱- یعقوبی، مقدسی، بیهقی، ابن اسفندیار و ابن مسکویه، عدم مطابقت یک روایت تاریخی با عقل را دلیلی بر بطلان و نادرستی آن می‌دانستند. (درست). کتاب تجاربالامم نوشته ابوعلی مسکویه است که به شیوه تاریخ‌نگاری تحلیلی نوشته شده است (نادرست).

۲- مقایسه یک خبر و منبع تاریخی با سایر منابع نظیر اطلاعات مندرج در کتب تاریخی (مانند کتاب عجائب‌المقدور فی نوائب تیمور نوشته ابن عربشاه) و یا نوشته‌های دیگر مانند نسب نامه‌ها، فتوت‌نامه‌ها، دیوان‌های اشعار و متون اخلاقی روشی سودمند برای تعیین اصالت اخبار و اسناد است (درست). ابوالفضل بیهقی، تاریخ‌نگار سلسله غزنویان است که پس از طبری (قرن سوم هجری) و پیش از خواجه نظام‌الملک، وزیر سلسله سلجوقیان می‌زیسته است (نادرست).

۳- کتاب تاریخ سیستان، رویدادها را از زمان قدیم تا ۷۲۵ هجری قمری روایت می‌کند (یعنی مؤلف در حوالی تاریخ اتمام که همان ۷۲۵ است این کتاب را نوشته است). کتاب قابوس‌نامه در قرن پنجم هجری به دست عنصرالمعالی نوشته شده و فاصله زمانی آن با تاریخ سیستان از فاصله زمانی مسعودی (قرن سوم هجری) کمتر است (درست). تاریخ بیهقی اثر ابوالفضل بیهقی از مشهورترین تاریخ‌های سلسله‌ای است. با گسترش تاریخ‌نویسی سلسله‌ای در میان سلسله‌های محلی، این نوع با تاریخ‌نویسی محلی پیوستگی یافت. (درست).

۴- کتاب عجائب‌المقدور فی نوائب تیمور نوشته ابن عربشاه، از برجسته‌ترین تکنگاری‌هاست که مؤلفان معمولاً این دسته از آثار را به اشاره فرمانروا و به صورت متمرکز و ویژه می‌نوشتند (درست). یکی از کارهای مورخان تعیین فاصله زمانی و مکانی بین راوی و خبر است. زمان و مکان دو رکن مهم یک رویداد تاریخی‌اند و خبری که فاقد زمان و مکان باشد از اصالت و اعتبار کافی برخوردار نیست. در کتاب چیزی از سفرکردن یا توجه ویژه بیهقی به این موارد گفته نشده است اما مسعودی برای بررسی درستی یا نادرستی اخبار به مسافرت می‌رفت و مکان رویدادها را از نزدیک بررسی می‌کرد (نادرست).

(تاریخ (۲)، تاریخ‌شناسی، صفحه‌های ۴ تا ۶ و ۱۰، ۱۴، ۱۵ و ۱۸)

۱۱۸- گزینه «۲»

(مریم فسروی رهنوی)

توده‌های هوای سیبری و غربی هر دو در دوره سرد سال وارد کشور می‌شوند و جهت نفوذ هر دو توده هوا نیمه شمالی کشور می‌باشد، توده هوای سرد و خشک سیبری از سمت شمال و شمال شرق و توده هوای مرطوب غربی از سمت غرب و شمال غرب وارد کشور می‌شوند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: جهت نفوذ توده هوای سودانی غرب و جنوب غرب می‌باشد.

گزینه «۲»: توده هوای سودانی در دوره سرد سال وارد می‌شود.

گزینه «۳»: توده هوای گرم و خشک بارش باران را به همراه ندارد.

(جغرافیای ایران، آب و هوای ایران، صفحه ۳۹)

۱۱۹- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمانهای)

این نمودار مربوط به افزایش جمعیت ایران در دهه‌های اخیر بوده است، نه نمودار تغییرات جمعیت شهری و روستایی؛ بنابراین افزایش جمعیت روستاها و شهرها ارتباطی با آن ندارد. مهاجرت‌های شهری و روستایی لزوماً به افزایش جمعیت منجر نشده است و بنابراین تغییراتی در جمعیت کشور ایجاد نخواهد کرد.

افزایش جمعیت کشورمان به طور عمده حاصل افزایش میزان مولید نسبت به میزان مرگ و میر بوده است و موجب شده است در سال‌های اخیر جمعیت کشور روند صعودی داشته باشد.

(جغرافیای ایران، ویژگی‌های جمعیت ایران، صفحه‌های ۶۳ و ۶۵)

۱۲۰- گزینه «۲»

(مهمر ابوالحسنی)

الف) پیش از ورود آریاییان به فلات ایران

ب) سال ۱۳۱۶ شمسی

ج) دوره سلوکیان

د) هخامنشیان

ه) عباسیان

ترتیب درست:

«الف - د - ج - ه - ب»

(جغرافیای ایران، تقسیمات کشوری ایران، صفحه‌های ۷۲ و ۷۳)

جغرافیا (۲)

۱۲۱- گزینه «۳»

(علیرضا پیرا)

خبر فوق نشان می‌دهد که همه نواحی از جهات مختلف، تحت تأثیر یکدیگرند و رابطه و کنش متقابل دارند.

(جغرافیای ایران، انسان و ماهیه، صفحه‌های ۱۱ تا ۱۴)

۱۲۲- گزینه «۴»

(مریم فسروی رهنوی)

تکته مهم درسی:

ناحیه استوا بیشترین جذب و تابش انرژی خورشید را دریافت می‌کند.

تشریح عبارات نادرست:

گزینه «۱»: بیابان‌های گرم و مجاور مدارهای رأس السرطان و رأس الجدی بیشترین جذب انرژی خورشید را ندارند اما با این وجود به عنوان گرمترین نواحی جهان محسوب می‌شوند.

گزینه «۲»: برای بیابان تعاریف متعددی ارائه شده است که در همه آن‌ها بر دو ویژگی کمبود بارش و تبخیر زیاد تأکید می‌شود.

گزینه «۳»: در منطقه جنب حاره‌های توده‌های هوا در حوالی مدارهای رأس السرطان و رأس الجدی فرومی‌نشینند و منطقه پرفشار را به وجود می‌آورند در نتیجه کمربند بیابانی کره زمین در اطراف این دو مدار در سه قاره کشیده شده است.

(جغرافیا (۲)، نواحی آب و هوایی، صفحه‌های ۲۳، ۲۶ و ۳۲ تا ۳۴)

۱۲۳- گزینه «۱»

(مسین سهرابی)

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه «۲»: تصویر نشان داده شده مربوط به دره V شکل است که بر اثر جریان آب رودها و فرسایش آبی تشکیل می‌شود.

گزینه «۳»: در طی زمان، دره‌های V شکل به تدریج عمیق و وسیع‌تر می‌شوند.

گزینه «۴»: علت نام‌گذاری دره‌های V شکل است.

(جغرافیا (۲)، ناهمواری‌ها و اشکال زمین، صفحه‌های ۴۴ و ۴۵)

۱۲۴- گزینه «۳»

(مهشید رستمی ریک)

- خانواده هند و اروپایی: بزرگترین و گسترده‌ترین گروه زبانی دنیا - گسترده شده در چندین قاره - استفاده توسط بیش از نیمی از مردم جهان برخی از زبان‌ها ریشه مشترک باستانی دارند.

- خانواده چینی-تبتی: دومین خانواده بزرگ زبانی از نظر تعداد سخنگو - مردم زردپوست ناحیه آسیای شرقی - ماندارین معروف‌ترین و پرسخنگوترین خانواده آفر و آسیایی (حامیایی-سامیایی): زبان قوم حامی: برخی از مردم در شمال آفریقا و زبان قوم سامی: زبان مردم عرب و یهود - میلیون‌ها نفر از مسلمانان جهان از زبان عربی استفاده می‌کنند و قرآن را می‌خوانند.

(جغرافیا (۲)، نواحی فرهنگی، صفحه‌های ۶۹ و ۷۰)

۱۲۵- گزینه «۲»

(مهمر ابوالحسنی)

موارد به ترتیب مربوط به نظام سیاسی: تک‌ساخت - فدرال - فدرال - ناحیه‌ای و ترکیبی

نظام سیاسی کشورهای ذکرشده:

ایران، فرانسه، اسپانیا، ژاپن، کره شمالی: تک‌ساخت

هند، آمریکا، کانادا، روسیه، آلمان، استرالیا، پاکستان: فدرال

انگلستان، آذربایجان، دانمارک، عراق: ناحیه‌ای و ترکیبی

(جغرافیا (۲)، کشور، یک ناحیه سیاسی، صفحه‌های ۱۳۸ و ۱۳۹)

منطق

۱۲۶- گزینه «۴»

(مسین آفونری، راهنمایی)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تعریف مفهوم وجود و اثبات وجود خدا وظیفه فلاسفه و شاید هم مذهبیین باشد.

گزینه «۲»: استدلال آوری برای هر گزاره در هر علمی وظیفه متخصص آن علم است.

گزینه «۳»: اثبات حقانیت فلسفه با فیلسوف است نه منطق دان.

گزینه «۴»: تنها تعریف مفاهیم علم منطق (از جمله «مغالطه») است که وظیفه منطق دان است.

(منطق، منطق، ترازوی اندیشه، صفحه‌های ۷ تا ۱۰)

۱۲۷- گزینه «۲»

(مهمر رضایی‌بغا)

در قسمت اول همه گزینه‌ها مواردی وجود دارد که می‌تواند زمینه مغالطه شیوه نگارشی کلمات را پدید آورد؛ زیرا به املا کلمات یا حرکات آن‌ها اشاره دارد. جمله مذکور می‌تواند به دو گونه با علائم سجاوندی، علامت‌گذاری شود: «سد ساخته‌شده، توسط پیمانکار خراب شد» و «سد ساخته‌شده توسط پیمانکار، خراب شد» که تفاوت در معنا ایجاد می‌کند و زمینه‌ساز مغالطه شیوه نگارشی کلمات خواهد بود.

(منطق، لفظ و معنا، صفحه‌های ۱۳ تا ۱۷)

۱۲۸- گزینه «۴»

(فیروز نژادنیف - تبریز)

در قضیه «برخی الف ب نیست» رابطه بین مصادیق «الف و ب» ممکن است هر یک از سه حالت تباین و عموم و خصوص من‌وجه و عموم و خصوص مطلق باشد.

دقت کنید که در رابطه تباین با توجه به اینکه «برخی الف ب نیست» متداخل «هیچ الف ب نیست» می‌باشد، «برخی الف ب نیست» صادق می‌باشد.

(منطق، مفهوم و مصداق، صفحه‌های ۲۱ تا ۲۳)

۱۲۹- گزینه «۳»

(موسی سباهی - سراوان)

تعریف مفهومی، تعریفی است که در آن به دسته‌بندی ویژگی‌های یک مفهوم به ویژگی مشترک با سایر مفاهیم مشابه (امر عام) و ویژگی خاص آن مفهوم (امر خاص) می‌پردازیم. پس ویژگی مشترک مقدم بر ویژگی خاص می‌باشد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در تعریف از طریق ذکر مصادیق می‌توان از مفهوم جزئی استفاده کرد مانند: رودخانه: ارس، کارون، دز و ... رودخانه هستند.

گزینه «۲»: مفاهیمی که عام‌تر از آن‌ها وجود ندارد را نمی‌توان با تعریف مفهومی تعریف کرد مثل: جوهر

گزینه «۴»: معادل‌سازی واژه‌های خارجی از نوع تعریف لغوی است مانند رایانه که معادل واژه خارجی کامپیوتر است.

(منطق، اقسام و شرایط تعریف، صفحه‌های ۳۰ تا ۳۳)

۱۳۰- گزینه «۲»

(مهمر کریمی‌نیا - رفسنجان)

در استنتاج بهترین تبیین سعی می‌شود که حداکثر حالت‌های ممکن بررسی شود. در این‌جا نیز فروشنده خانه قیمت روی ملکش نمی‌گذارد،

جواب تلفن را هم نمی‌دهد، سر قرار هم حاضر نمی‌شود. تنها احتمال معقول باقی‌مانده این است که فرد نمی‌خواهد ملکش را بفروشد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: استقرای تعمیمی

گزینه «۳»: قیاس

گزینه «۴»: استقرای تمثیلی

(منطق، اقسام استدلال استقرایی، صفحه‌های ۴۲ تا ۴۹)

۱۳۱- گزینه «۳»

(عرفان دهرشیا)

گزینه «۳»: قضیه محصوره است و نسبت نیز سالبه است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: موضوع این قضیه «سی مرغ» است و خود قضیه هم نمی‌تواند سور بگیرد، بنابراین شخصی است. زیرا محمول یک‌بار بر کل مجموعه ۳۰ مرغ حمل می‌شود.

گزینه «۲»: قضیه به دلیل قید «یک عده» قطعاً جزئی است، اما باید دقت کنیم که «ناتوان» محمول و «است» نسبت قضیه است؛ بنابراین قضیه موجه است، نه سالبه.

گزینه «۴»: قضیه موجه است.

(منطق، قضیه عملی، صفحه‌های ۵۶ تا ۵۹)

۱۳۲- گزینه «۱»

(مهمر رضایی‌بغا)

قضیه اصلی که کلی باشد، باید به صورت «هر نویسنده‌ای انسان است» باشد که متداخل آن به صورت «بعضی نویسنده‌ها انسان هستند» و متناقض متداخل آن به صورت «هیچ نویسنده‌ای انسان نیست» درمی‌آید.

(منطق، امکام قشایا، صفحه‌های ۶۲ تا ۶۸)

۱۳۳- گزینه «۳»

(عرفان دهرشیا)

موضوع قضیه کلیه و محمول قضیه سالبه علامت مثبت دارد.

بر طبق شرط سوم اعتبار قیاس اگر هر کدام از موضوع یا محمول نتیجه علامت مثبت داشت باید در مقدمات هم علامت مثبت داشته باشد و طبق گفته سؤال موضوع نتیجه ما علامت مثبت دارد و برای اینکه علامت موضوع مثبت شود باید نتیجه سور کلی بگیرد، سور مقدمه‌ها را نمی‌توان با قطعیت تعیین کرد، زیرا ممکن است موضوع نتیجه در مقدمه‌ها در جایگاه محمول آمده باشد و علامتش از طریق نسبت مقدمات تعیین شود، نه از طریق سور آن‌ها.

(منطق، قیاس اقتراعی، صفحه‌های ۷۶ و ۷۷)

۱۳۴- گزینه «۳»

(علی معزی)

قابل جمع در صدق یعنی مانع‌الرفع. غیرقابل جمع در صدق هم می‌تواند حقیقی باشد و هم مانع‌الجمع.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: به ترتیب مانع‌الجمع - مانع‌الرفع

گزینه «۲»: به ترتیب حقیقی - مانع‌الجمع

گزینه «۳»: به ترتیب مانع‌الرفع - مانع‌الجمع (زاویه سه نوع است شامل قائمه، حاده، منفرجه)

گزینه «۴»: به ترتیب حقیقی - مانع‌الجمع (لفظ مفرد سه نوع است: اسم، فعل، حرف)

(منطق، قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه‌های ۸۷ تا ۸۹)

۱۳۵- گزینه «۴»

(ممد سوریان)

درست است که بزرگ‌نمایی صورت گرفته است ولی چون سعی در تأیید نظری یا مخفی کردن حقیقتی ندارد، مغالطه نیست بلکه صرفاً اغراق و بزرگ‌نمایی برای نشان دادن شدت شوق به قبولی در یک رشته و حسرت خوردن از نرسیدن به آن است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: اگر ادعای مطرح‌شده دلایل کافی نداشته باشد، مسموم کردن چاه است. زیرا در واقع صفت بدی به منتقدان مشاور نسبت داده شده است که شخص نتواند مشاور را نقد کند.

گزینه «۲»: هر دو عبارت پیام اصلی یکسان دارند ولی جمله اول با بار ارزشی منفی بیان شده است (گره زدن آینده به ...) در حالی که جمله دوم بار ارزشی مثبت دارد (نتیجه زحمات تدریجی ...) و گوینده چون این پیام ضمنی را با پیام اصلی اشتباه گرفته است گمان کرده حالت اول، بی‌عدالتی و حالت دوم (که با اولی تفاوتی ندارد) جلوگیری از تضییع حق است. پس او دچار مغالطه بار ارزشی کلمات شده است.

گزینه «۳»: پیام کلی این عبارت این است که اگر این بسته را تهیه کنی، نتیجه کنکور از همه بچه‌های فامیل بسیار بهتر خواهد شد که اگر بی‌دلیل باشد، نوعی ترغیب احساسی به خرید است تا بتواند به آرزوی ترسیم‌شده برسد و این مغالطه توسل به احساسات است.

(منطق، سنسگری در تفکر، صفحه‌های ۱۰۵ تا ۱۱۱)

فلسفه یازدهم

۱۳۶- گزینه «۴»

(مسین آفونری راهنمایی)

پرسش گزینه «۴» دربارهٔ مبحث معرفت‌شناسی است و چون معرفت‌شناسی بخشی از ریشهٔ فلسفه است، سؤالات این بخش از مسائل فلسفه‌های مضاف بنیادی‌تر هستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

پرسش گزینه «۱» در فلسفه علوم اجتماعی و پرسش گزینه «۲» در فلسفه اخلاق و پرسش گزینه «۳» در فلسفه تاریخ جای می‌گیرد.

نکته: سؤالات فلسفه‌های مضاف و سؤالات ریشهٔ فلسفه (معرفت‌شناسی و هستی‌شناسی) همه فلسفی و اساسی هستند. اما سؤالات معرفت‌شناسی و هستی‌شناسی نسبت به سؤالات فلسفه‌های مضاف بنیادی‌تر و اساسی‌ترند.

(فلسفه یازدهم، ریشه و شاخه‌های فلسفه، صفحه‌های ۱۲ تا ۱۴)

۱۳۷- گزینه «۴»

(ممد رضایی‌بغا)

افلاطون در تمثیل غار که مثالی برای استقلال در اندیشه و رهایی از عادات غیرمنطقی است، نشان می‌دهد که چگونه فلسفه، انسان را به سمت آزادی حقیقی هدایت می‌کند.

(فلسفه یازدهم، فلسفه و زندگی، صفحه‌های ۲۴ و ۲۵)

۱۳۸- گزینه «۳»

(پواد پاکرل)

علت ظهور و شهرت سوفیست‌ها اختلافات نظری فیلسوفان پیش از سقراط و آشفتگی فکری حاصل از این اختلافات در آن دوره بوده است. سوفیست‌ها به خاطر فضای آشفتگی فکری ظهور کردند و به شهرت رسیدند، نه اینکه مخالفت با نظر فلاسفه پیش از سقراط علت ظهور سوفیست‌ها باشد.

در مورد گزینه «۱» دقت کنید که پارمنیدس عقیده داشت حواس انسان مرتبهٔ ظاهری جهان هستی را نشان می‌دهند، بنابراین گزاره مطرح‌شده در این گزینه مخالف نظر پارمنیدس است و این گزینه صحیح است.

(فلسفه یازدهم، آغاز تاریخی فلسفه، صفحه‌های ۳۱ تا ۳۴)

۱۳۹- گزینه «۳»

(فیروز نژادنیف - تبریز)

توجه کنید که گزینه «۲» نتیجهٔ گزینه «۳» است. آنچه که مردم آن زمان را تحت تأثیر قرار داده بود تفکر غلط سوفسطائیان بود که علم و دانش مطابق با واقع را انکار می‌کردند. در نتیجه و تحت تأثیر این اندیشه که حقیقت و واقعیت وجود ندارد، اخلاق و فضیلت کم‌رنگ شده و بسیاری از مردم به دنبال حق جلوه‌دادن باطل بودند.

رد گزینه «۱»: خداشناسی و اخلاق از دغدغه‌های سقراط بود.

رد گزینه «۴»: اندیشه‌های متضاد که عامل نگرانی شده بود قبل از سقراط بود که باعث به وجود آمدن سوفسطائیان شد.

(فلسفه یازدهم، زندگی براساس اندیشه، صفحه ۳۷)

۱۴۰- گزینه «۳»

(علی معزی)

گریاس می‌گوید: اولاً چیزی وجود ندارد (انکار واقعیت). ثانیاً اگر هم چیزی وجود داشته باشد، برای انسان قابل شناخت نیست و انسان ابزار شناخت آن را ندارد. ثالثاً اگر برای انسان قابل شناخت باشد، نمی‌تواند آن را به دیگری بیاموزد و منتقل نماید.

(فلسفه یازدهم، امکان شناخت، صفحه ۴۷)

۱۴۱- گزینه «۳»

(ممد رضایی‌بغا)

قوانین علوم تجربی، حاصل شناخت تجربی است که از همکاری حس و عقل پدید آمده است. پس تحلیل عقلانی یافته‌های حسی در آن نقش دارد.

(درستی گزینه‌های «۱» و «۴») برخی قواعد غیرتجربی، یعنی عقلی محض، مانند قانون علیت پایه و اساس هر تجربه‌ای هستند. (درستی گزینه «۲»)

(فلسفه یازدهم، ابزارهای شناخت، صفحه‌های ۵۲ و ۵۳)

۱۴۲- گزینه «۳»

(کتکور سراسری ۱۴۰۳ - نوبت اول اردیبهشت ماه)

صورت سؤال از شما می‌خواهد گزینه‌ای را انتخاب کنید که توسط نسبی‌گرایان قابل تأیید نباشد؛ یعنی مورد قبول آن‌ها نباشد و با آن مخالف باشند. با توجه به مبانی نسبی‌گرایان و مکتب نسبی‌گرایی هیچ شناختی یقینی و قطعی نیست؛ بلکه هر معرفتی صرفاً برای همان شخص خاص که معتقد به آن است معتبر است. بنابراین این گزاره که «از طریق حس و تجربه می‌توان به شناخت معتبر از واقعیت رسید» قطعاً مورد تأیید نسبی‌گرایان نیست. آنان معتقدند که مثلاً به جای این‌که بگوییم: «آب در صد درجه می‌جوشد.» باید بگوییم: «با توجه به آزمایش‌های انجام‌شده، به نظرم می‌رسد که آب فعلاً در صد درجه می‌جوشد!» در نتیجه نمی‌توان گفت که آنان تجربه و حس را یقین‌آور می‌دانند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: این گزینه که دربردارندهٔ اصل نسبی‌بودن شناخت است، کاملاً مورد تأیید نسبی‌گرایان می‌باشد.

اقتصاد

۱۴۶- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمانهای)

$$12 \times (\text{هزینه ماشین آلات در دو سال}) \times \frac{1}{10} = \text{هزینه سالانه آب، برق و گاز}$$

$$= \frac{1}{10} \times 1000 \times 2 \times 12 = 120 \text{ میلیون تومان}$$

$$12 \times 5 \times (\text{هزینه سالانه سرمایه فیزیکی}) \times \frac{1}{100} = \text{دستمزد سالانه مجموع کارگران}$$

$$= \frac{1}{100} \times 1000 \times 5 \times 12 = 600 \text{ میلیون تومان}$$

$$\text{میلیون تومان } 100 = \text{هزینه سالانه ماشین آلات (سرمایه فیزیکی)}$$

$$\text{(مجموع دستمزد کارگران در یک سال)} \times \frac{15}{100} = \text{هزینه سالانه خرید مواد اولیه}$$

$$= \frac{15}{100} \times 600 = 90 \text{ میلیون تومان}$$

$$\text{میلیون تومان } 72 = 6 \times 12 = \text{هزینه فرصت (هزینه پنهان) سالانه}$$

مجموع هزینه‌های سالیانه کارخانه با احتساب هزینه فرصت

$$= 120 + 600 + 100 + 90 + 72 = 982 \text{ میلیون تومان}$$

$$\text{درآمد سالیانه کارخانه} = (70,000 \times 20,000) + (40,000 \times 15,000)$$

$$= 1,400,000,000 + 600,000,000 = 2,000,000,000 \text{ تومان}$$

$$= 2,000 \text{ میلیون تومان}$$

چون میزان درآمد از هزینه‌ها بیشتر است، تولیدکننده از فعالیت خود سود برده است.

مجموع هزینه‌های تولید (هزینه‌های مستقیم و هزینه فرصت) - درآمد = سود واقعی

$$= 2,000 - 982 = 1,018 \text{ میلیون تومان}$$

$$= 1,018,000,000 \text{ تومان}$$

(اقتصاد، ترکیب اکسپوزیکر و کارآفرینی، اصول انقلاب درست)، صفحه‌های ۲۵، ۲۶ و ۳۳

۱۴۷- گزینه «۳»

(مهری ضیائی)

آنچه در سنجش تعداد بیکاران اتفاق می‌افتد، گاهی با احساس عمومی جامعه از بیکاری سازگار نیست؛ چراکه:

- طبق تعریف، کسانی که از جست‌وجوی شغل دلسرد شده‌اند، بیکار محسوب نمی‌کنند!

- همه کسانی را که به صورت پاره‌وقت مشغول به کارند شاغل به حساب می‌آورند در حالی که آنها در جست‌وجوی شغل تمام وقت هستند و خود را شاغل به حساب نمی‌آورند.

- همه کسانی را که در غیر از زمینه تخصصی‌شان مشغول به کار و فعالیت باشند، شاغل محسوب می‌کنند.

- برخی افراد نیز ممکن است به دلایلی مانند اشتغال در بخش غیررسمی یا به امید بهره‌مندی از بیمه بیکاری و ... با مأموران آمارگیری درباره وضعیت شغلی خود با صداقت برخورد نکنند.

(اقتصاد، رکود، بیکاری و فقر، صفحه ۸۶)

گزینه «۲»: این گزینه به صورت مستقیم به مکتب پراگماتیسم اشاره دارد؛ اما باید توجه کرد که مبانی پراگماتیسم لزوماً با نسبی‌گرایی مخالف نیست. این که کاربرد ما از یک باور اعتبار آن را تعیین کند در واقع به همان نسبی‌بودن شناخت می‌انجامد چون زمانی که کارکرد عملی یک باور ملاک حقیقی‌بودن آن باشد، با توجه به اینکه کارکردهای باورها برای هر فرد یکسان نیست و فرد به فرد تفاوت می‌کند، بنابراین حقیقت نسبی خواهد بود. یعنی یک فرد می‌تواند از باور به خداوند آرامش و تسکین بیابد و بنابراین خدا را حقیقی خواهد دانست و یک نفر نمی‌تواند و خداوند را دروغین خواهد پنداشت و شناخت هر یک برای خود او معتبر و صحیح است.

گزینه «۴»: هیچ نسبی‌گرایی با این مخالف نیست که ابزارهای انسان برای شناخت برخی مسائل کافی نیست. کتاب درسی صراحتاً به این موضوع اشاره کرده است و آن را به نسبی‌گرایان نسبت داده است.

(فلسفه یازدهم، نگاهی به تاریخچه معرفت، صفحه‌های ۶۶ تا ۶۸)

۱۴۳- گزینه «۱»

(مهمبر کرمی‌نیا - رفسنجان)

کانت معتقد است که بدن انسان امری صرفاً مادی است و چنین موجودی نمی‌تواند دارای اراده و اختیار باشد؛ بلکه نفس است که اراده و اختیار دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: این کتاب متعلق به دکارت است نه کانت.

گزینه «۳»: کانت انسان را صرفاً غیرمادی تفسیر نمی‌کند.

گزینه «۴»: این دیدگاه از آن ماتریالیست‌هاست.

(فلسفه یازدهم، هستی انسان (۱)، صفحه‌های ۷۳ تا ۷۵)

۱۴۴- گزینه «۱»

(فیروز نژادریف - تبریز)

روح، بر اساس مکتب ملاصدرا، نتیجه رشد و تکامل خود جسم و بدن است. از نظر ملاصدرا روح و بدن دو چیز مجزا نیستند که کنار هم قرار گرفته باشند بلکه این‌ها وحدتی حقیقی دارند به گونه‌ای که یکی (روح) باطن دیگری (بدن) است.

وحدت و اتحاد دو امر متفاوت هستند. اگر دو امر مجزا باشند و با هم ترکیب بشوند بین آن‌ها اتحاد برقرار می‌شود. یعنی اتحاد بین دو چیز است که با هم یکی می‌شوند. در دیدگاه ملاصدرا روح و بدن دو چیز مجزا نیستند که کنار هم قرار گرفته باشند و اتحاد پیدا کنند بلکه این‌ها وحدتی حقیقی دارند و اساساً یکی‌اند؛ به گونه‌ای که یکی (روح) باطن دیگری (بدن) است.

(فلسفه یازدهم، هستی انسان (۲)، صفحه ۸۱)

۱۴۵- گزینه «۴»

(مهمبر سوریان)

معیار بودن عقل و اعتبار آن به عنوان قوه قضاوت‌گر نهایی در وجود انسان، یک پیش‌فرض اساسی در فلسفه افلاطون و ارسطو است و بدیهی انگاشته می‌شود و اثبات نمی‌شود و تمام دلایل بر مبنای آن ارائه می‌شوند.

سایر گزینه‌ها:

همه گزینه‌ها شامل بخشی از نظریه اخلاقی افلاطون و ارسطو هستند و هیچ کدام پیش‌فرض فلسفه اخلاق آن‌ها محسوب نمی‌شوند.

(فلسفه یازدهم، انسان، موهوب اطلاق‌گر، صفحه‌های ۸۶ و ۸۷)

۱۴۸- گزینه «۱»

(مهری کارران)

هریک از عبارات صورت سؤال به ترتیب به موارد «بی صبری زیاد، اعتماد به نفس بیش از حد یا خودرأی بودن و چسبیدن به وضعیت فعلی» از جمله عوامل مؤثر بر تصمیم‌گیری‌های غیرمنطقی اشاره دارد.

(اقتصاد، اصول انتخاب درست، صفحه‌های ۳۰ و ۳۱)

۱۴۹- گزینه «۲»

(آفرین ساپری)

بررسی عبارات صورت سؤال:

الف) نادرست است؛ در سطوح قیمت بالاتر از قیمت تعادلی (نقطه A)، به دلیل گران بودن کالا، تولیدکنندگان که به دنبال کسب سود بیشتری هستند، به تولید بیش‌تر می‌پردازند درحالی‌که مصرف‌کنندگان به خرید و مصرف این کالای گران تمایل نشان نمی‌دهند و گروهی از تولیدکنندگان موفق نمی‌شوند کالایشان را بفروشند.

ب) صحیح است؛ در سطوح قیمت پایین‌تر از قیمت تعادلی (نقطه E)، مصرف‌کنندگان به دلیل ارزان بودن کالا، مایل به خرید تعداد واحد بیش‌تری از کالا هستند، درحالی‌که تولیدکنندگان برای تولید کالا به آن مقدار، انگیزه کافی ندارند؛ در این حالت در بازار این کالا، کمبود عرضه یا مازاد تقاضا وجود دارد. در صورت ادامه این روند چون گروهی از مصرف‌کنندگان موفق به خرید کالای مورد نیاز خود نخواهند شد، این گروه برای خرید کالا حاضر خواهند بود مبلغ بالاتری بپردازند و این امر سبب افزایش قیمت کالا می‌شود. افزایش قیمت باعث می‌شود که از یک سو تولیدکنندگان رغبت بیش‌تری به تولید نشان دهند و از سوی دیگر مصرف‌کنندگان از مصرف خود بکاهند. این افزایش قیمت تا رسیدن به سطح قیمت تعادلی و از بین رفتن فاصله بین عرضه و تقاضا ادامه می‌یابد.

ج) صحیح است؛ در قیمت ۵۵۰ تومان که قیمت تعادلی است، اگر تولیدکننده ۶۰۰ کیلو کالا تولید کند، به همین میزان نیز در بازار تقاضا وجود دارد و تولیدکننده می‌تواند همه کالای خود را به فروش برساند.

د) نادرست است؛ نقاط D و B بر روی منحنی تقاضا قرار دارند. نقطه D در مقایسه با نقطه B، نشان‌دهنده قیمت کمتر و مقدار تقاضای بیشتر است.

(اقتصاد، بازار پیست و چگونه عمل می‌کند، صفحه‌های ۴۸ تا ۵۱)

۱۵۰- گزینه «۱»

(مهری ضیائی)

- سیاست‌های رکودی و انقباضی: قاچار
- افزایش قدرت اقتصادی دولت در نتیجه افزایش درآمدهای نفتی: پهلوی
- رقابت شدید نظامی و تجاری کشورهای اروپایی و استعمار کشورهای دیگر:
دوره پایانی حکومت صفویه

- ساخته شدن کارخانجات بزرگ و زیرساخت‌های صنعتی: پهلوی

(اقتصاد، مقاومت‌سازی اقتصاد، صفحه‌های ۱۰۷ تا ۱۰۹)

۱۵۱- گزینه «۴»

(اسمان عالی‌نژاد)

سرمایه‌گذاری‌های مولد، سرمایه‌گذاری‌هایی‌اند که به ظرفیت تولیدی کشور با ایجاد کارخانجات و شرکت‌های جدید یا توسعه ظرفیت آنها کمک می‌کنند.

(اقتصاد، پس‌انداز و سرمایه‌گذاری، صفحه ۱۵۸)

۱۵۲- گزینه «۲»

(آفرین ساپری)

(الف)

چک پول‌ها + موجودی سپرده‌های دیداری + مسکوکات + اسکناس‌ها = حجم پول

واحد پولی $2020 = 160 + 120 + (2 \times 580) + 580 =$ حجم پول

(ب و پ)

واحد پولی $750 =$ موجودی سپرده‌های دیداری + موجودی حساب‌های پس‌انداز بلندمدتواحد پولی $750 = 120 +$ موجودی حساب‌های پس‌انداز بلندمدتواحد پولی $620 = 750 - 120 =$ موجودی حساب‌های پس‌انداز بلندمدت $\Rightarrow$ موجودی حساب‌های پس‌انداز بلندمدت $\frac{1}{3} \times$ موجودی حساب‌های پس‌انداز کوتاه‌مدتواحد پولی $210 = \frac{1}{3} \times 620 =$ موجودی حساب‌های پس‌انداز کوتاه‌مدت $\Rightarrow$

موجودی حساب‌های پس‌انداز کوتاه‌مدت + موجودی حساب‌های پس‌انداز بلندمدت = شبه پول

واحد پولی $840 = 210 + 620 =$ شبه پول

(اقتصاد، تورم و کاهش قدرت خرید، صفحه ۹۸)

۱۵۳- گزینه «۳»

(آفرین ساپری)

هزینه فرصت هر انتخاب ارزش بهترین گزینه بعدی است که شما آن را هنگام انتخاب از دست می‌دهید. براساس اصل هزینه فرصت فرد پرسودترین گزینه را انتخاب می‌کند و دومین گزینه پر سود، هزینه فرصت این انتخاب است.

بنابراین ابتدا باید مبلغ سرمایه‌گذاری فرد و سپس مبلغ سودآوری هر انتخاب را محاسبه کنیم.

میلیون تومان $80 = 400 \times \frac{20}{100} =$ مبلغ سرمایه‌گذاری فرد

هزینه کارگاه - درآمد کارگاه = سود راه‌اندازی کارگاه

میلیون تومان $20 = 50 - 30 =$ سود راه‌اندازی کارگاهمیلیون تومان $16 = 80 \times \frac{20}{100} =$ سود سرمایه‌گذاری در بازار بورس

(نکته: نرخ سرمایه‌گذاری در بورس در صورت سؤال آمده است.)

میلیون تومان $48 = (80 \times \frac{5}{100}) \times 12 =$ سود سالانه سپرده‌گذاری در بانک

بنابراین سپرده‌گذاری در بانک انتخاب این فرد خواهد بود و هزینه فرصت

آن ۲۰ میلیون تومان سود حاصل از راه‌اندازی کارگاه است که فرد از آن

صرف نظر کرده است.

(اقتصاد، اصول انتخاب درست، صفحه‌های ۲۵ و ۲۶)

۱۵۴- گزینه «۳»

(مهری کاروان)

معایب خرید مقایسه‌ای:

- ۱- خرید مقایسه‌ای زمان‌بر است. (این زمان را می‌توانستید برای کسب درآمد، انجام کارهای سرگرم کننده یا رسیدگی به خانواده صرف کنید).
- ۲- ممکن است این نوع خرید هزینه‌بر باشد. (مانند هزینه‌هایی برای تماس تلفنی، سوخت خودرو برای بازدید از فروشگاه‌های مختلف)
- ۳- ممکن است پس‌انداز حاصل از خرید مقایسه‌ای، (به‌ویژه برای کالاهایی با قیمت پایین) کمتر از هزینه‌های زمان، بنزین یا سایر هزینه‌های دیگر برای کسب اطلاعات باشد.

(اقتصاد، تصمیم‌گیری در مقارح، صفحه ۱۳۶)

۱۵۵- گزینه «۴»

(امسان عالی‌نژاد)

بی‌مبالاتی و یا سوءاستفاده برخی از صرافان از اعتماد مردم و یا تعداد زیاد انواع رسیده‌ها و صرافی‌ها، که آشنایی و اعتبارسنجی آنها را برای مردم سخت کرده بود، موجب شد دولت‌ها برای جلوگیری از بروز این گونه مشکلات به ناچار چاپ و انتشار اسکناس را برعهده گیرند. فکر سپردن نشر پول به یک بانک تجاری از اینجا شکل گرفت.

(اقتصاد، تورم و کاهش قدرت خرید، صفحه ۹۵)

۱۵۶- گزینه «۴»

(مهری ضیائی)

- الف) مهم‌ترین هدف مالیات، افزایش درآمد دولت است.
- ب) در کشورهایی که سازوکار مالیات بر ارزش‌افزوده برقرار است، کسب‌وکارها، منبع مالیات را از فروش خودشان جمع‌آوری کرده و آن را از طریق خرید از دیگر کسب‌وکارها، پرداخت می‌کنند.
- ج) مالیات بر درآمد اشخاص مهم‌ترین نوع مالیات است.

(اقتصاد، نقش دولت در اقتصاد پیست؟، صفحه‌های ۶۰، ۶۱ و ۶۳)

۱۵۷- گزینه «۳»

(سارا شریفی)

الف) قیمت گوجه‌فرنگی فروخته شده به کارخانه با احتساب مالیات بر ارزش‌افزوده:

$$= 500 + \left(500 \times \frac{10}{100}\right) = 550 \text{ تومان}$$

ب)

مالیات بر ارزش‌افزوده جمع شده توسط کارخانه:

$$= 750 \times \frac{10}{100} = 75 \text{ تومان}$$

ج)

جمع مالیات بر ارزش‌افزوده جمع‌آوری شده
مالیات بر ارزش‌افزوده جمع‌آوری شده توسط فروشنده در مرحله آخر =

$$\text{تومان } 125 = 1250 \times \frac{10}{100}$$

(اقتصاد، نقش دولت در اقتصاد پیست؟، صفحه ۶۳)

۱۵۸- گزینه «۱»

(سارا شریفی)

میلیون ریال $7 = 35 \times \frac{1}{5}$ ارزش خدمات ارائه شده

$7 + 12 + 1,500 + 15 + 35 =$ ارزش تولید ناخالص داخلی

میلیون ریال $1,569 =$

میلیون ریال $10 = 15 \times \frac{2}{3}$ هزینه استهلاک

هزینه استهلاک - تولید ناخالص داخلی = تولید ناخالص داخلی

میلیون ریال $1,559 = 1,569 - 10$ ارزش تولید ناخالص داخلی

تولید ناخالص داخلی
جمعیت کشور = تولید ناخالص داخلی سرانه

$$\text{ریال } 289/75 = \frac{1,559}{4}$$

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه‌های ۱۲۰ و ۱۲۱)

۱۵۹- گزینه «۲»

(سارا شریفی)

الف) آمریکا، کانادا و مکزیک در سال ۱۹۹۲، پیمان تجارت آزاد، مشهور به پیمان نفتا را امضا کردند.

ب) در دوره بین دو جنگ جهانی، کارگران و تولیدکنندگان، کنگره آمریکا را متقاعد کردند که تعرفه‌های گمرکی را تا ۵۲ درصد افزایش دهد.

(اقتصاد، تجارت بین‌الملل، صفحه ۷۵)

۱۶۰- گزینه «۲»

(سارا شریفی)

سرمایه فرد + کل سود دریافتی = ارزش بازاری هر سهم
تعداد کل سهام

$$\Rightarrow 1500 = \frac{30,000,000 + 15,000,000}{x}$$

$$\Rightarrow x = \frac{45,000,000}{1500} = 30,000 \text{ عدد}$$

= کل سود دریافتی

تعداد کل سهام خریداری شده توسط فرد $\times$ (قیمت اسمی - قیمت بازاری)

$$15,000,000 = (1500 - \text{قیمت اسمی}) \times 30,000$$

$$\Rightarrow (1500 - \text{قیمت اسمی}) = \frac{15,000,000}{30,000}$$

$$\Rightarrow \text{تومان } 1000 = 1500 - 500 = \text{قیمت اسمی}$$

(اقتصاد، پس‌انداز و سرمایه‌گذاری، صفحه ۱۵۶)